

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona. Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér. Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasúti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főszerkesztő
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 708.

Zepelin.

Budapest, augusztus 30.

Zepelin végre megérkezett Berlinbe. A tempelhofi mezőn a császár, a császárné, az egész császári ház, Berlinnek egész hivatalos pompája fogadta s Zepelin olyan megtiszteltetésben részesült, aminőkben csak győztes hadvezéreknek volt eddig részük. A „Deutschland, Deutschland über alles“ hangzott a német főváros minden katonabandájának trombitáiból, udvari ebéd, császári külön kocsis és minden kijutott Zepelinnek, amit neki Vilmos császár adhatott. De a civilizált világ mégis hidegen áll ezen diadal láttára s nem hajlandó azokkal együtt énekelni, akik most Zepelinnek s a német teremő elmének dicsőségére Berlinben himnusz zengenek.

Az kétségtelen, hogy Zepelin nagy sikert tud felmutatni. Friedrichshafenből kiindulva Berlinbe akarta léghajóját vezetni s el is vezette. Ez le nem tagadható tény és kétségbe nem vonható eredmény. És ha csak arról volna szó, hogy Zepelin babért kapjon, azt, mint a technikai tudományoknak egyik nagy előharczósa s mint a levegő meghódításának egyik uttörője, meg is érdemli.

De most nemcsak erről volt szó. Vilmos császár nemcsak ezt akarta azáltal kiténtető, sőt talán páratlanul fényes fogadtatással jelezni, hanem Zepelinben a repülés problémájának meg-

oldóját magasztalta, s magával is, a népszerűséggel is, el akarta hitetni, sőt az egész világnak szüggerálni akarta, hogy Zepelin berlini útja után legfeljebb csak javítani lehet a Zepelin-féle rendszeren, de maga a cél el van érve, s a nagy probléma meg van oldva.

Minket igazán nem boszanthatna ez, ha a Zepelin-féle berlini utazásnak költségeit nem velünk akarná Vilmos császár megfizettetni. Már hetek óta hirdetik, hogy Zepelin a bodeni tónál Ferencz József királynak is be fogja mutatni léghajóját, sőt már az nem titok, hogy a Z III. nevű léghajót néhány millióért rá akarják sózni az osztrák-magyar hadseregére. Ez pedig már minket is jobban érdekel, hogysen a berlini utnak mi is csak a dicsőségét lássuk. Hísz milliókról van szó, olyan milliókról, amelyeket nekünk kell előteremnünk, s amelyekért cserében nem kapnánk egyebet, mint egy rossz, használhatatlan kormányozható léghajót, mely a hadseregünk számára nem érne semmit, vagy legalább is édes keveset. Mert Zepelin a friedrichshafeni elindulás előtt azt hirdette, hogy az utat Friedrichshafentől Berlinig megszakítás nélkül s tizenhét óra alatt fogja megtenni. E helyett háromszor kellett az utat megszakítania, s tizenhét óra helyett az ut 69-et vett igénybe. Ut közben ki kellett cserélni a gépet, mert elpattant a cylindere, azonkívül két ízben is eltört

a propellere, s átlagos negyven kilométer helyett csak tizenkét kilométert tudott tenni óránként. A németországi legtekintélyesebb technikai lapok is csak érdekes kísérletnek tartják a Z. III. berlini útját, s a cylindertörést is, a propeller eltörését is egyenesen a Zepelin-féle rendszer hibájának tudják be. Egyrészt azért, mert a Daimler-motori kifogástalannak tudják s kizártnak tartják azt, hogy a gyár hibás, vagy gyenge motort szállított volna Zepelinnek. Másrészt pedig azért, mert a propeller teljesen új rendszerű, két lapátos, s kétszer törött el, tehát nem a véletlen műve, hanem a technikusok szerint egyenesen a konstrukció hibájára vezetendő vissza.

Őszinte irigykedéssel nézheti a világ minden nemzete azt a szerepet, melyet Vilmos császár a német kultúra előharczósaival szemben játszik, azt a lelkesedést, amelylyel kísérleteiket figyeli, sikereiket elismeri s azt a bőkezűséget, amelylyel őket kiténteti. De azért az eredmények nem téveszthetnek meg senkit, s akkor, mikor a Zepelin-féle léghajó megvételéről van szó, higgadtan kell mérlegelni azt is, hogy a német nemzeti lelkesedésen kívül a szakemberek, sőt még a német szakemberek is mit mondanak.

Mert nem szabad elteledni, hogy mi helyt a Zepelin megvételéről van szó, akkor ez már kereskedelmi üzlet, ahol a vevőnek saját érdekében

Asszony.

Irtta: Belle Pál.

(Utánnomás tilos.)

Este, nyolcz óraker, vacsoraidőre hazajött Barna. Amikor csendben kitért az ajtót, az első tekintete a kis fehér, rácsos gyerekkágyra esett.

Az asszony elébe ment.

— Egész nap alszik, folyton alszik — mondta.

— Az arca csupa aggodalom volt és csupa elfojtott sírás. Halkan beszélt, lábujjhegyen járt.

— Itt volt az orvos? — kérdezte Barna.

— Itt. Kétszer is.

— Mit mondott?

— Semmit. Változatlan.

Barna odament az ágyhoz. A fehér, gyűrött párnakon mélyen aludt a gyerek. A hat éves Pisti. Mohón, egyenletesen lélegzett, a szája félig nyitva, az arcát finom verejtékfátyollal vontta be a láz.

— Pistikém, — sóhajtott a férfi. Elfordította a fejét, hogy az asszony ne lássa a megindultságát. Az asszony gyorsan az ablakhoz ment és lopva megtörölte a könnyes szemét.

Az utcáról a tavasz virágillatot lehelt a szobába és lent könnyű, derűs színű ruhákban a liget felé özlött a nép. Az asszony sokáig nézett maga elé. Láta a siető embereket, de nem törődött velük. Mulatni mennek, vagy temetni? Erre most nem gondolt. Nem gondolt semmire. Szomorú volt, de ebben a pillanatban arra sem gondolt. Hetek óta annyit töprengett, amny lehetőséget és lehetetlen eshetőséget kombinált ki, hogy belefáradt és belefásult. A ben-

sejében megtelepedett a fájdalom és szinte megszokta, hogy ott legyen. Sokszor önkéntelenül dudolni kezdett, régi, elfelejtett melódiafoszlányok bugtak fel a torkán, mintha a mellette nehezedő fájdalom préselné ki a hangokat.

Barna azután odament melléje, megfogta a kezét és ő is lenézett az utcára, a tarkálló, hullámzó, zsbongó embertömegre. Annnyira érezték a rájuk szakadt szerencsétlenséget, hogy nem akartak és nem is tudtak beszélni róla. Hallgattak! Szótlanságukban a szerelem szomorú melankóliájával simulak egymáshoz. Bágyadt, remegő lelki csókban tapadtak egymáshoz, mint a bucsuzók, akik csak az utolsó pillanatban veszik észre, hogy ketten vannak az egész világon, hogy kívülük nincsen senki és hogy azonkívül, amit egymásban találhatnak, semmi egyéb keresni valójuk nincsen az életben. És most? ... Az Isten tudja, most mi lesz? Megtalálják-e újra egymást, vagy örökre el kell szakadni egymástól? Ha a Pisti elmeje ... Mi lesz velük? ... Hová mennek ők? Ez a gyerek, az egyetlen gyerekük, mindig összehozta őket, bárhová is tévedtek egymástól. Lankadó, kimerült szerelmük mindig új és új erőre kapott a gyerekekben, új életre fakadt a fel-feltörő kacagásában és forró csókba olvadt a gömbölyű gyermekarczon lepergő könnyekben. Az a két kis, fehér, vézna kar, a kispolgári, egyhangú estéken, hányszor ölelte őket egybe és a két szomorú, ártatlan-kék szem, hányszor élesztette friss tűzre a szunnyadó szerelem ellobbant tekintetvillanásait ... És most? ... Mi lesz most? ...

Az asszony felrántotta a vállát és, mintha

a férjét is el akarná terelni gondolataitól, gyengén, unszolva az asztal felé vontta.

— Egyél, — mondta sóhajtván.

Barna leült és gépiesen, étvágytalanul látott a vacsorájához. Az asszony oda könyökölt melléje. Nem evett, csak nézte a férjét, ezt a nagy, erős, megtört és fáradt, szomorú embert. Az izmos kezét, mely reszkette vitte a falatokat a szájához és a keményen modellált arcot, amelyen a szomorúság elmosta az erőlyes vonásokat. A kis ágy felől tompán, fátyolosan sivitott a gyerek lélegzése. A férfi és az asszony nem mertek egymásra nézni. Mind a kettő attól félt, hogy leolvassák az arcukról, amit amugy is tudnak.

Barna később odament az ágyhoz és rátette a kezét a gyermek forró homlokára.

— Lázas — mondta halkan. A hangjából felregegett magába fojtott kétségbeesése. Az asszony gyengéden, vigasztalóan odasimult hozzá. Szöke fejét ráhajította erős vállára, a karjával átfogta a derekát. Jó ideig hallgattak, később Barna azt mondta:

— Mi lesz most? Miért fogunk most élni, verekedni? ... Ha a Pisti ...

Az asszony rászoritotta az arcát Barna szájára. A férfi megcsókolta.

— Nem szeretsz. — mondta az asszony.

Barna lehorgasztotta a fejét. Arra gondolt, hogy minden, minden hiába volt, amiért élt. Hiába álmodott, hiába szeretett, hiába volt minden akarása. Hordta, hordta, görnyedten, verejtékezve hurcolta a vályogot élete apró viskójához, s amikor már csaknem a tetőhöz ért, lezuhant az állványról. Még nem volt ideje, hogy lélegzethez jusson, hogy kipihenje

kötelessége az árut, melyet nyárba akarnak akasztani, előbb megvizsgálni, mielőtt a vásárba bele megy. Vilmos császár a német iparnak és a német kereskedelemnek első ügynöke, s külföldi útjaiban, melyeket annak idején akár Konstantinápolyban, akár a Szent-öldön, akár Marokkóban, akár másutt tett, az a cél vezette, hogy a német ipar számára piacot teremtsen. Még a német lapok is megírták, hogy az az automobil-turaut, amelyet a nyár elején Henrik porosz herceg vezetett, azért rendeztetett, hogy a német automobilgyártásnak új lendületet adjon s a feltételek úgy állapították meg, hogy a díjat más, mint a német Opperl-gyár meg nem nyerhette. A gyár meg is kapta a nagy díjat s Henrik herceg nagy hanggal hirdette is, hogy ime a német automobil a legjobb a világon, de ezt neki még ma sem akarja senki sem elhinni s a francia gyártmányok ma is első helyen állanak.

Igy van ez a léghajóval is. Vilmos császár azzal a nagy pompával, amellyel Zeppelin fogadta, feledtetni akarta a friedrichshafen-berlini utnak a programból hiányzó kudarczait, mert velünk is meg akarja vétetni a német iparnak ezt a legújabb, bár nem is kifogástalan produktumát. S azért már most tiltakozni kell a terv ellen. Mert ha Ferencz József királyunk meg is nézi a Z. III-nak produkcióit, sőt ha akkor véletlenül sem a gép nem törik el, sem a propellerszárnyak nem fognak leesni, ez még nem ok arra, hogy mi is milliókra rugó nemzeti ajándékot adjunk Zeppelinnek csak azért, hogy Vilmos császárnak kedvében járjunk.

Budapest, augusztus 30.

Az osztrák kormány és a magyar tőzsdereform. Az osztrák kormány a magyar kormányhoz jegyzékelt intézett, melyben a magyar kormányt emlékezteti a legutolsó kiegyezésben foglalt amag ígéretre, hogy a tőzsdét meg fogja reformálni, illetve a

a robot kinos fáradalmait — és most, most kezdje előlről? Almodja újra a régi álmokat, szedje össze az elhullatott reményeket. Honnan vegye az erőt elvesztett ereje visszaszerzéséhez? Évekig birkózott az étellel, amíg kicsikarta tőle azt a lehetőséget, hogy a felesége lehessen a leány, aki már-már belefonyadt a várába. De győzött. Megtépázva, fáradtan, elcsigázva került ki a verekedésből, de győzött. Szomorú győzelem volt. Ami megmaradt, csak az egymásért való élet kötelességtudó és lelkiismeret megnyugtató érzete volt. Az ifjuság illúziói bágyadtan vánszorogtak utánuk a házias életbe s a túlérett és túljózan életfelfogásuk emésztő szatirtesttel dől közöbük. Ez a gyerek, ez volt minden. Ez még fel tudta melegíteni fáradt, hervadó szerelmüket. És most...

— Meg fog gyógyulni. — hadarta az asszony idegesen, — meglátod, meg fog gyógyulni. Ugy, mint én. Én is meggyógyultam. Pedig...

Barnának eszébe jutottak az orvosok, akik komoly, aggódó arccal járkáltak a lakásban. A halál ott settenkedett az asszonya ágyánál és rávigyorgott gyűszű gyermekére, mintha csak a halott helyét engedhetné át az élőknek. Aztán az operáció, a sok suttogás, az orvoságos üvegek, a jeges borogatások, a rettenettel telt hetek... És végre, végre!...

Barna magához ölelte az asszonyt és azt mondta:

- Igen, meggyógyultál.
- És boldogok voltunk.
- Boldogok.

gabonahatáridő-tízletet korlátozni és kérni, hogy ez az ügy most milyen stádiumban van?

Justh Gyula — az egyetemi ifjusághoz. A Budapestben tartózkodó egyetemi ifjuság e hó 25-én ünnepelvé Kossuth Lajos névnapját, elhatározta, hogy Justh Gyulát, a képviselőház elnökét Félégyházán legutóbb mondott nagylhatású beszédeért táviratilag üdvözlí. Az üdvözlésre most Justh Gyula Láncki Simonhoz, az ünnepély rendező bizottságának elnökéhez intézett levélben a következőkben válaszol:

„Igen tisztelt elnök ur! Az egyetemi ifjaknak Kossuth Lajos dicsőséges emlékére szentelt ünnepén az önálló bank ügyében ismételt hozott határozatát s a gyűlésből hozzám intézett üdvözlét hazafias nagy örömmel olvastam. Hazánkra csak jót remélek attól az ifju nemzedéktől, amely minden kedvező alkalmat arra ragad meg, hogy a nemzet igazát hirdesse. Budapest, 1909. augusztus 28-án. Tisztelettel Justh Gyula s. k.

Küldöttség Saterényi Józsefnél. A budapesti borbély- és fodrász munkaadók küldöttsége tisztelt ma délelött Saterényi József államtitkáránál Flesch Péter vezetésével. Arra kérték az államtitkárt, hogy a fodrász munkaadók és személyzet közötti viszonyt szabályozó szabályrendelet 7-ik §-át eredeti szövegében hagyja meg, ellentétben a főváros határozatával, mely a fürdőkben működő fodrászok számára kivételes helyzetet állapított meg. Saterényi József államtitkár kijelentette, hogy ez ügyet meg fogja vizsgálni és mivel egy szociális, mint gazdasági téren a kereskedelemügyi kormány a kisipart támogatni kívánja, kérésüket a vizsgálat eredményéhez képest a legnagyobb jóindulattal fogja elintézni. Konkrét ígéretet nem tehet, de igyekezni fog, hogy a megoldás olyan legyen, mely a munkások és munkaadók közötti jó viszonyt csak erősíti.

Földes Béla a helyzetről. Földes Béla, a nagybányai kerület országgyűlési képviselője vasárnap délelött beszámoló beszédet mondott Nagybányán, kerülete székhelyén. Beszámolójában a többi között ezeket mondotta:

A válság főoka a bankkérdés felmerülése. Nem érti azokat, akik azt mondják, hogy ma nem, de 1917-ben vagy 27-ben rendezkedhetünk be gazdaságilag önállóan. A közönség megtévesztésére szánt legerősebb érv, a magyar jegybank ellen a magas kamattal, mely ránehezédnek Magyarország közgazdaságára. Ennek nem kell nagy fontosságot tulajdonítani, mert a fizetési hiteltől el-

— És, ugy-e, az Isten meghagyta a Pistit is. Az első gyermekünket.

Barna lehajította a fejét. Nagyot, mélyen lélegzett és félig maga elé dörmögte:

— Az utolsó.

Hallgattak. Barna úgy érezte, hogy brutális volt és megrázó az asszonyt. Bántotta, hogy önkéntelenül is durva volt. Szerette volna jóvá tenni a kegyetlenségét, de nem tudta mivel. Az asszony azután ellágyult és könnyel telt meg a szeme.

Barna most dühös lett. A lelkén keményen kopogtak az orvosok hideg, részvéttel szavai, amelyekből csak most érezte ki a lelkellenséget és a cinizmust. Csak most értette meg az ítéletet, amellyel még életre sem rúgyezett életre mondták ki a halált. — Az utolsó!... Most öklbe szorult a keze és vad keserűségben törni, zuzni szeretett volna.

A gyerek azután felnyitotta a két kerek, okos szemét és meleg, csirógató tekintettel nézett fel az anyjára és az apjára. Tekintetében benne volt az öreges, fölényes okosság, amely csak az élettől bucsuzók szeméből villan elő s az a szuggesztív erő, amit az áldást osztó pap szavaiból éreznek ki a szerelmükben törvényesített élettársak. A férfi és az asszony önkéntelenül összesimultak. A Pisti azután még egyet lélegzett. Lehunyta a szemét és meghalt. A szoba egyszerre, mintha koporsóvá változott volna. A nagy siri csend, mint valami hangfogó lepel borult rájuk. Csak a lámpa sercezése és a férfi zihálása hallatszott.

Barna egy ideig tűrte, hogy az asszony görcsösen kapaszkodjon a karjába, hogy vi-

tekintve, a tőke ára a tőke termelékenységtől függ. A pénz, illetőleg a tőke ára, nem függ többé egy állam viszonyaitól, hanem azt a nemzetközi piac állapítja meg. Az önálló bank ellen egyesek azzal is érvelnek, hogy a bankbizottság által meghallgatott szakértők az önálló bank ellen nyilatkoztak. Ezzel szemben hivatkozik a mezőgazdaságnak, az iparnak és kereskedelmi érdekek egy-egy igen kiváló képviselőjére, akik az önálló bank mellett felhozott aggodalmakat nem tartják jogosultaknak. A közös bankisták azt mondják, hogy ezek nem értik a bankkérdést. Ezt a kölcsönt visszaadja nekik és azt válaszolja, hogy az, amit az önálló bank ellen felhoznak, súlyosan nem bír, a kérdéshez alaposan nem értenek. Valamint, ha valaki 30 évig buzát termel, még nem fog arra vállalkozni, hogy vámtarifát szerkesztszen, épp úgy, ha valaki bankigazgató, nem feltétlenül ért az állami bank kérdéséhez. Vannak esetek, hogy egy párt kormányra jut anélkül, hogy képes volna elveit megvalósítani, vagy nagyobb gyorsasággal megvalósítani. Az eddigi tények azt igazolják, hogy a függetlenségi párt határozatait egyhangulag és a vezérrel való teljes szolidaritásban hozta meg. Ez a szolidaritás a jövőben is remélhetőleg biztosítva lesz, mert a nemzet a függetlenségi pártra és annak nagynevű vezérére öhajítja sorsát bizni. Volt idő, mikor kivánatosnak tartotta maga is a fuziót. De a fuzió két módon történhetik; az egyik jelenti a lemondást, a másik jelenti a haladást. Csak a haladás alapján történő fuziót lehet pártolni, de ez jelenti, hogy a 67-es pártok támogatják a függetlenségi pártot törekvéseiben. Deák Ferencz is csak a 48 alapján tudta megvédeni a 67-et. Ha pedig erre a 67-es pártok nem hajlandók, ne akadályozzák a többségi elv megvalósulását, ezzel a legnagyobb szolgálót tennék Magyarországnak parlamentárizmusának. Ami a választói jog kérdését illeti, elvileg a pluralitás ellen foglal állást. Elég pluralitást nyújt az értelmiség, a vagyon, a hivatás, a születés s. b. Ha bebizonyítják, hogy csak a pluralitással tudják a magyarság uralmát biztosítani, akkor elfogadják. Ezután Papp Béla orsz. képviselő beszélt, aki összetartásra buzdította a függetlenségi párt elvei mellett a megjelent választókat. Végül Ajtay Nagy Gábor indítványára köszönetet szavaztak Földes Béla orsz. képviselő eddigi működéséért és további szeretetükről és ragaszkodásukról biztosították. Földes Béla kedden Felsőbányán, szerdán pedig Szinyérváralján mond beszámoló beszédet.

Az állami tisztviselők kongresszusa. Az Állami Tisztviselők Országos Egyesülete kedden, szeptember 7-én délután 5 órakor választmányi ülést tart, amelyen megállapítják a kongresszus elé terjesztendő jelentések és javaslatok szövegét. Előterjesztésre kerül a pragmatika-albizottság, a társadalmi feladatok kérdéseit tárgyaló albizottság, a fizetésrend. albizottság, a lakpénzrend. albizottság,

gasztalóan át-átölelje a nyakát. Talán jól is esett neki, hogy még ő, ő támogathatja az asszonyt, hogy ő az erősebb. De azután vad hörgéssel felbuggyant benne a fájdalom. Kinyújtózkodott, felfújta a mellkasát, egy nyers, durva mozdulattal elszakította magát az asszonytól és egész testében remegve oda vetette magát a fehér kis gyerekágyra.

Az asszony megdöbbsent. Most ő is érezte, hogy elveszítette a férfit, akit eddig is csak a gyermeke fűzött hozzá. Hogy mindent, mindent elveszített. Sovány, vértelen, halványan crezett karját ijedten kapta el a férje erős, széles hátáról. Most belátta, hogy ennek az embernek joga van az élethez, ahhoz, hogy dolgozzon, hogy teremtsen, hogy életet adjon és hogy neki félre kell állani az utból. Ebben a pillanatban nem is gondolt a férfi önzésére, arra, hogy a szerencsétlensége felét odaadja a férfinak, csak a maga végzetes, fölösleges asszonyiságát érezte. És lemondással, halkán mondta:

— Légy erős. Te előtted még ott az egész élet. Mit vesztettél te?...

Barna felkapta a fejét és dühösen, elkecserevedve hörgögte:

— A gyermekemet! Magamat. Az egyetlen gyermekemet.

— Az egyetlen! — sóhajította az asszony, — az egyetlen! De én... én mind elvesztettem!

Azután törekény testének elhaló erejével félrelökte a férfit, s az anyai ösztön utolsó rohamával odaajult egyetlen gyermekére.

a nyugdíjügyi albizottság, a státuszrendezési albizottság, valamint a tisztviselői közalap létesítését tárgyaló albizottság jelentése, nemkülönben a kongresszusi főjelentés, amely beszámol a Szegeden 1907-ben tartott kongresszus határozatainak végrehajtásáról, valamint a szegedi emlékiratban foglalt kívánságok sorsáról és az állami tisztviselők jelenlegi kívánságairól.

Tüntetés a horvát koalíció ellen. *Vinkovics, Lukinics és Pribicevics* képviselőket tegnap, amidőn Pozsegába utaztak, *Cragováci* állomáson parasztok várták, akik „Le a koalícióval!” „Éljen a bán!” kiáltással, záptojásokkal dobálták meg a képviselőket. *Pleternicában* ugyanilyen fogadtatásban akarták a képviselőket részesíteni, ezt azonban a hatóság még idejekorán megakadályozta. Pozsegában *Vinkovics* képviselőt a főtéren „Abzug!”-kiáltásokkal fogadták.

A román egyház és a kormány. *Metianu* érsek hivatalos lapja, a *Telegraful Român* ma ismét vezércikkben foglalkozik a konfliktussal és a többi között ezeket írja: „Mindenki tudja, hogy a mi egyházunk liturgiái nyelve a román és hogy a hittant csak az egyház liturgiái nyelvén lehet előadni és még se volt bátorsága egy magyar lapnak se kinyilvánítani, hogy a román egyháznak van igaza és nem a miniszternek”. Hogy a román egyház felső papsága mikép vélekedik a miniszter intézkedéseiről, azt a legjobban világítja meg az a beszélgetés, melyet a *Gazeta Transilvania* szerkesztője folytatott *Bunea* Agoston dr. balázsfalvi kanonokkal, *Mihályi* érsek intímusával, aki a többi között ezeket mondta: Az én véleményem szerint az államtitkár ur által a miniszter nevében kiadott rendelet beletűközik a fennálló törvényekbe és az a mód, ahogyan az államtitkár ur azt végrehajtani akarja, igazán zsarnoki és szokatlan egy jogállamban. Ugy a felső, mint az alsó papság férfiasággal és bátorsággal fog ellentámaszkodni és küzdeni fog az egyház szent jogaiért és semmi szín alatt se fog engedelmessé válni az államtitkár törvénytelen rendelkezésével.

Nagygyűlések az önálló bank érdekében. A Szegeden székelő alföldi vármegyék hatalmas függetlenségi szervezete, az alföldi függetlenségi párt, szeptember hó 19-én *Holló* Lajos dr. és *Becsey* Károly dr. országos képviselők, elnökök vezetése alatt Aradon tartja meg az önálló bank ügyében második nagygyűlését. E második gyűlése a pártnak imponansabb lesz még a Szegeden megtartott nagygyűlésnél is. Nagyon sokan, akik nyári üdülésük következtében nem jelenhettek meg Szegeden, teljes számban vesznek részt Aradon, ahol ugyanakkor leplezik le *Kossuth* Lajos ércszobrát. Az Alföld valamennyi függetlenségi szervezete, vármegyvei, városi pártok, körök, országos képviselői kerületek mindannyian képviseltetik magukat az aradi nagygyűlésen, amelyen teljes számban vesznek részt az összes országos képviselők is.

A marosvásárhelyi függetlenségi párt *Petri* Zsigmond elnöklésével elhatározta, hogy szeptember 12-én az önálló bank ügyében országos nagygyűlést tart, amelyre meghívja *Kossuth* Ferencz kereskedelmi minisztert, *Juszt* képviselőházi elnököt és a függetlenségi képviselőket.

A magyarországi unitáriusok közgyűlése. A magyarországi unitárius egyház legfőbb kormányzó testülete, a főtanács vasárnapon délelőtt kezdte meg ezévi közgyűlését kényi *Ferencz* József püspök és báró *Petrichevich Horváth* Kálmán főgondnok elnökelete alatt. Az elnök püspök megnyitotta beszédében elsősorban a „Ne temere” pápai decretumról emlékezett meg. Ezután a beszéd keretében bejelentette a püspök, hogy a törvényhozás az 1848. évi XX. törvényczikk alapján 120.000 korona államsegélyt szavazott meg a magyarországi unitárius egyháznak. A nagy tetszéssel fogadott megnyitó-beszéd után *Józsa* Miklós esperes a püspöki évi jelentést olvasta fel. Az egyházi képviselőtanács évi jelentését *Végh* István adta elő. A pénztárvizsgáló bizottság jelentésével kapcsolatban a főtanács elismerését nyilvánította *Hadházy* Sándor pénztárosnak. Nagyobb vitát idézett elő az egyházi törvény 101. §-ának módosítása. A főtanács *Ferencz* József püspök, *Gál* Jenő, *Fekete* Gábor, dr. *Nagy* György, *Kelemen* Albert, *Boross* György s többek hozzászólása után a főtanács bizottság javaslatát fogadták el, amely szerint a főtanács tagjainak létszáma 220 legyen. Ebben a létszámban pedig az egyházi elem 44 taggal, a világi elem pedig 176 taggal legyen képviselve. Délután 2 órakor társaság volt, amelyen többen mondtak felköszöntőt. A délután folytatott tanácskozáson az eddigi papnevelő intézetet újjászervezték, czime „Unitárius theologiai intézet” lett.

Beszámoló. *Vinkovics* Bozsó dr., a pozsegai kerület képviselője tegnapelőtt Eszékre érkezett. Tegnap délelőtt választói bizalmas értekezletre gyűltek egybe, minthogy a politikai hatóságok nagyobbarányu zavargásoktól és tüntetésektől tartva a nyilvános gyűlés megtartását nem engedélyezték, *Vinkovics* képviselő ma választókerületében körutat tett.

A tirolai ünnep.

Budapest, augusztus 30.

Tegnap zajlott le a tirolai szabadságharcz jubileumának első része. Az ünnepségek igen nagy arányuak voltak. Ugyszólván egész Tirol ott volt Innsbruckban, hogy hódoljon a királynak. Az ünnepélynek folytatása Bregenzben lesz, Vorarlberg fővárosában. A király ma szintén Bregenzbe utazott, ahol a lakosság nagy lelkesedéssel fogadta. A hódolók között ott voltak azok a veteránok is, kik 1859-ben harcoltak *Garibaldi* önkéntesei ellen. Ezeket az öreg hadfiakat a király különös kitüntetésben részesítette.

Hireink a tirolai ünnepségről a következők:

Az innsbrucki ünnepélyek.

A király tegnap délelőtt a sorfalat képező óriási embertömeg lelkes ovációi közben az Isz-hegyhez hajtatott, ahol az 1809. évi hőstettek emlékünnepe lefolyt. A nagymise után dr. *Kathrein* tartományi elnök beszédet intézett a királyhoz, melyben német és olasz nyelven Tirol tartomány nevében megújította a Habsburg-házzal kötött szövetséget, változhatlan hűséget és alattvalói hódolatot esküdött és hoch!-es eviva-kiáltásokkal fejezte be beszédét. A király azt válaszolta, hogy hálás szívvvel emlékezik mindazokra, akik 100 évvel ezelőtt életüket, vagyonukat és vérüket áldozták császárujukért.

Az uralkodó még koszorút helyezett *Hofer* András szobrára, a tömeg lelkes ovációi közben visszatért a Hofburgba.

Délután fél négy órakor a király megtekintette a lövészversenyteret, ezernyi ujjongó közönségtől körülvéve. *Barons an der Lan* vadászmeister beszédére ő felsége kegyes szavakkal válaszolt, átvette az arany emlékérmét és az ünnepi jelvényt és számos lövést megszólításával tüntetett ki, azután a lakosság ujjongása közt *Sieberer* innsbrucki meczenás emlékére alapított aggok házához ment, ahol az intézeti kápolna zárkölététele volt. Ezután ő felsége visszatért a Hofburgba, ahol fél hat órakor udvari ebéd volt, amelyen sok német és olasz lövész vett részt.

A városi színházban díszelőadás volt. Mikor király az osztrák himnusz hangjai közben a színházban megjelent, a közönség felemelkedett és élénk hoch-kiáltásokban tört ki. Az előadás végén is ovációkban részesítették ő felségét. Ugy az oda, mint a visszautazásnál a *Zillerthaleri* lövészszedvont kordont.

A király elutazása.

A hajnali órák daczára az egész uton, amely az innsbrucki Hofburgból a pályaudvarig vezet, óriási embertömeg gyűlt össze, amely ő felségét, amidőn röviddel 7 óra előtt a pályaudvarra hajtatott, hogy Bregenzbe utazzon, lelkesen üdvözölte. A pályaudvaron megjelentek *Schemua* altábornagy, a 14. hadtest parancsnoka és innsbrucki parancsnokló tábornok, dr. *Gall* Frigyes báró tartományi főtörvényszéki elnök és *Baer* Lajos helytartósági tanácsos, továbbá *Oreil* Vilmos innsbrucki polgármester. A király meglegedését nyilvánította a polgármesterrel szemben a tegnapi ünnep lefolyása felett és meleg szavakkal elismerését fejezte ki a lakosság hazafiaságán, amely a nagyszerű, rendkívül szíves fogadtatásban jutott kifejezésre. Őfelsége ezután az udvari különvonatra szállt, amely a pályaudvar előtt álló embertömeg viharos hoch- és evivakiáltása közben indult el. Az udvari különvonattal ő felségével együtt utaztak báró *Bienert* miniszterelnök, báró *Spiegelfeld* helytartó és dr. *Kathreiner* tartományi elnök. Dr. *Kathreiner* tartományi elnök küldötséggel élén, amely *Perathoner* képviselő bozeni polgármestertől, dr. *Szilli* trienti polgármestertől és *Barbothini*, a Fleimsi körüli községek képviselőiből állt, memorandumot nyújtott át ő felségének a fleimsi vasut ügyében.

A király Bregenzben.

Midőn a királyt vivő udvari vonat Imst kerületen haladt át, a messze vidékről összesereglett lakosság az egyes állomásokon és megállóhelyeken hódolattal és szívélyesen üdvözölte. Délben az udvari vonat a közönség ovációi közben berobogott a bregenzi pályaudvarra. Ő felsége kiszállt kocsijából és a fogadási sátorban átvette *Meran* Rudolf gróf helytartósági tanácsos és *Santo dal Lado* helyőrségi parancsnok jelentéseit. *Rhonberg* Adolf tartományi elnök és *Kins* dr. polgármester üdvözölő beszéde után ő felsége kíséretével a pályaudvar előtt készen álló kocsikba szállt és a várakozó tömeg folyton megismétlődő lelkes üdvözlései közben az ünnepiesen feldíszített város utcáin át a kerületi kapitányság épületéhez hajtatott, ahol a helytartósági tanácsostól követte, lakosztályába ment.

A pályaudvaron *Rhonberg* tartományi elnök üdvözölő beszédére őfelsége a következő szavakkal válaszolt:

Nagy örömmel jöttem a hazafias ünnep alkalmából Vorarlberg tartományomba és köszönetet mondok a pompás fogadtatásért, melyben itt részesültem. A tartomány ügyei és hű népe jólétének előmozdítását célzó intézkedések mindenkor kiváló érdeklődésem és gondoskodásom tárgyát fogják képezni.

A király aztán nyomban lakosztályába érkezése után a nagy szalonba ment, ahol fogadta az udvari és állami méltóságok, a vorarlbergi tartományi képviselők, a magasabb állami hivatalnokok és *Flink* v. *Lingenau* pap által vezetett 1859. évi Landwehr-katonákból álló küldötséget hódolattal. *Rhonberg* tartományi elnök beszédére őfelsége a következőket válaszolta:

Kedves vorarlbergi alattvalóim! Köszönettel és örömmel fogadom hódolatlukat. Bizonyitékaul tekintem ezt annak, hogy a haza iránt való szeretet, a Házamhoz való hűség, amely a száz év előtti nemzedéket a tulhatalmas ellenességgel szemben lelkesítette, gyengítellenül tovább él még ma is bennetek. Jelenlétem mindenképpen előtt e dicső és áldozatokban gazdag idő és az 1809-ik évben hősiess és áldozatkész harcokat vívott vitéz férfiak emlékezetének szól. Annál nagyobb örömmel tölt el, hogy ez alkalommal láthatom az ország virágzását és meggyőződhetek szorgalmatokról és serénységekről, amelyek hazátokat országaim nagy iparvidékeivel egy sorba emeltek. E törekvés előmozdítása, valamint az ország hegyvidéki lakossága legjobb kereseti forrásának, a mezőgazdaságnak fejlesztése bizonyos lehet támogatásom felől. Maradjatok hűek atyáitok erényeihez, tanítsátok gyermekeiteket istenfélelemre, munkakedvre, hazaszeretetre! Így áldás lesz Vorarlberg jövőjén. Ti pedig, akik itt álltok, és valamennyi híven a tartományban, legyetek meggyőződve állandó jóakaratomról és fogadjátok köszönetemet a fényes fogadásért, melyben részesítettetek! Isten legyen veletek!

Fink elkész erre az 1859. évi landwehrkatonák küldötségének élén hódolatát fejezte ki és köszönetet mondott az ezüst emlékéremmel való kitüntetésért és az alapítványért.

A király aztán a jelenlevők legnagyobb részét megszólítással tüntette ki és az összegyűlt lelkes hoch-kiáltásai közben lakosztályába ment vissza.

KÜLFÖLD.

A berlini szerződés revíziója. Beavatott körökben semmit sem tudnak arról, hogy a londoni kormány a berlini szerződés szignatarius hatalmait konferenciára akarja egybehívni, de ha a londoni kabinet a megfelelő időben és alkalmas módon tenné e részben indítványt, azt nem fogadnák kedvezőtlenül.

Tüntetés a dán hadügyminiszter ellen. Tiltakozásul *Krisztenennek* a kabinetre való belépése ellen a dán főváros lakossága tegnap délben tüntető körmenetet tartott, amelyen sok ezer ember vett részt. Azután népgyűlés volt, amely egyhanguan elhatározta, hogy arra kéri a királyt és parlamentet, hogy *Krisztenen*, mostani honvédelmi minisztert törvény elé állítsa és hogy vizsgálja meg *Krisztenen* hivatalos viszonyát *Alberti* volt igazságügyminiszterhez.

A helyzet Barcelonában. Barcelonában még mindig nincs teljes nyugalom. A forradalmi mozgalom egyre tart. Barcelonában állandóan 10 ezer rendőr és 12 ezer katonát tartja fenn a rendet. Naponként újabb tömeges letartóztatások történnek. A belügyminiszter kijelentette, hogy ezek a letartóztatások nem is fognak egyhamar megszűlni, még ha új börtönöket kell is építeni. A letartóztatottak között négy rendőr és egy rendőrtiszt is van. Hetvennyolc rendőrt elbocsátottak, huszonhat radikális egyletet hatóságilag bezártak. A kolostorok és templomok ajtóit és ablakait vasrácszóttal látják el.

Bu Hamara fogsága. Mint a „Temps” Tangerből jelenti, az *El Roghi* hívein elkövetett kegyetlenségek ügyében tervbe vett kollektív lépést néhány nappal elhalasztották, amíg az összes diplomáciai képviselők megkapják instrukcióikat. Fezben nagy ünnepélyt rendeztek *El Roghi* elfogatásának öröme és az ünnepélyen *Muley Hafid* szultán népe előtt bánulatos mutatóványokat vitt véghez. A trónkövetelő állandóan a palota előtt van egy ketrecben, ahol le is fotografáltak, miközben folyton grimaszokat csinált.

A melillai harcok. A „Daily Mail” melillai távirata szerint a mórok folytonos támadásokkal járasszák ki a spanyol tábor. A Standardnak jelentik Madridból, hogy a kormány újabb 20.000 embert fog Melillába küldeni.

A görög tisztek lázadása.

Budapest, augusztus 30.

A görög hadsereg tisztikara kész volt követeléseinek fegyverrel érvényt szerezni és az Athén melletti táborban meglehetősen erős sereget vont össze. Az utolsó pillanatban azonban a vidéki ezredek tisztikara nem vállalt szolidaritást az athéni hadosztály tisztjeivel, aminek az lett a következménye, hogy ezek lerakták a fegyvert, amikor megtudták, hogy a Rallis-kormány beadta lemondását és hogy György király amnesztiát adott mindazoknak, kik a mozgalomban részt vettek.

Athénből a következő tudósítást kaptuk: Athénből jelenti, hogy az új minisztérium tegnap megalakult. Miniszterelnök, külügyminiszter és idegfenés hadügyminiszter: *Mavromihalis* lesz, belügyminiszter: *Triaphillakos*, pénzügyminiszter *Erlaxis* tengerészeti miniszter *Damianos* hajóskapitány, közoktatásügyi miniszter *Panaghiotti-Zajmis*.

A lázadó tisztek nyolcz ágyuval, gyalogos és lovas csapatokkal a Himettus-hegység lejtőin ültettek tábor, várva követeléseik teljesítését. A táborhoz senki sem közeledhetett. Az athéni csendőrség szolidaritásnak jelentette ki magát az első hadosztály tisztjeivel és ezekkel együtt a város előtt fraternizál. A lázadó tisztek vezetője *Zorbas* kapitány. Egy lovas svadron néhány tisztjét, akik eljöttek, hogy a lázadókhöz csatlakozott katonáikat kaszárnyájukba visszavezessék, a lázadók elfogták és fogva tartották. Szombaton hajnalban Athén város polgármestere és egy őrnagy *Rallis* miniszterelnök megbízásából a táborba érkezett, hogy a lázadókkal tárgyaljon. *Zorbas* kapitány átadta nekik a tisztek ismeretes követeléseinek jegyzékét. *Rallis* miniszterelnök a válasz adására nyolcz órai időt kért. Később a polgármester automobiljában ismét visszatért a táborba és közölte a lázadókkal, hogy *Rallis* miniszterelnök lemondott a király *Mavromihalis* bizta meg az új kabinet megalakításával. Az új miniszterelnök azt a tanácsot adta, hogy a tisztek szereljenek le. Miután a király az amnesztiarendelelet aláírta, nyomban elküldték *Zorbas* kapitánynak. A kapitány a dekrétumot felolvastatta a csapatok előtt, akik a felolvasást ismételt éljen a király kiáltásokkal szakították meg. A csapatokat azután a legnagyobb rendben a városon kívül lévő kaszárnyákba vezették. A tisztek egyenként és fegyvertelenül tértek vissza a városba. Minthogy az amnesztiát kihirdetésével a tisztek lázadása véget ért, *Mavromihalis* megalakította kormányát, amely este nyolcz órakor a trónteremben letette az esküt. Az eddigi szokástól eltérően *Rallis* miniszterelnök nem volt jelen az új miniszterek eskü-

tételén, mivel személyes ellenséges viszony van közte és az új miniszterelnök között.

Az athéni tisztek gyors leszerelésének egyik főoka az volt, hogy a larissai első hadosztály és a lisulungói második hadosztály tisztikara megbontotta a szolidaritást és értesítette a tiszteket az athéni III. hadosztálynál, hogy nem hajlandó támogatni többé a memorandumban felsorolt követeléseket. A memorandumot az elégedetlenkedő tisztek oda módosították, hogy nem követelik többé a hadsereg főparancsnoki állásának megszüntetését, hanem csak azt, hogy a trónörökös helyett felelős személyiség legyen a főparancsnok.

György görög király e mozgalom fölötti elkeseredésében a következőket mondta.

— Kinoznak engem, kinoznak, holott menni akarok, nyugalmat kívánok; a nagy hatalmak rendkívül nehéz helyzetbe kergettek engem néppemmel szemben.

Az athéni sajtó értesülése szerint a király állítólag ugyanebben a szellemben bővebben is nyilatkozott:

— Fiaimnak a hadsereg kötelékéből való eltávolítása nem esupán az alkotmány megsértése volna, hanem személyes megdöntése a dinasztának is. Nem akarok vérontást a jelenlegi helyzet miatt felelőssé tett dinasztiaért. Le fogok köszönni, az egész családommal elhagyom Görögországot. Vajon nem helyesebb-e az, ha a kérdés ily módon nyugodt megoldást nyer és a nép új királyt választhat, akinek a végzet talán kedvezőbb sikereket juttat osztályrészül, mint nekem!

Ezeket az állítólagos kijelentéseket hivatalosan nem csáfolták meg, sőt a király egyik szárnysegédje azokat meg is erősítette, amennyiben kijelentette, hogy az utolsó események a királyban csakugyan keltettek hasonló gondolatokat.

Egyedül *Messalao* gróf udvari marsall szorított arra, hogy a fentebbi királyi kijelentéseket közlő lap szerkesztőségéhez levelet intézett és abban hangsúlyozta, hogy az ő nevét alaptalanul hozták összeköttetésbe a kérdéses ügyvel. Mindenesetre érthető, hogy a királyi kijelentései az egész országban nagy feltűnést keltek. A főiskolai ifjúság, amelyik egyébként a fenyegető helyzetre való tekintettel, egy „szent falanx” létesítésén fáradozik, ebből az alkalmából az alábbi figyelemztetést intézte a királyhoz:

„Király, ne hamarkodj el a dolgot! Erre figyelmeztet a főiskolai ifjúság fájdalomtelt hangja.”

Az athéni „Szkrip” közlése szerint, Konstantin trónörökös palotájának egyik termében, amelyben a herceg rendszeresen tartózkodni szokott, az ablakon keresztül egy kívülről kilőtt puska golyó hatott a szemközti falba. Az azonnal megindított vizsgálat során állítólag kiderült, hogy a golyó egy krétai polgár fegyveréből származik, aki a lövésben gyakorolta magát. A lövés célzott téveszlet és a golyó csak véletlenül jutott a palotába. A rendőrségi vizsgálat ezen eredményének azonban általában nem adnak hitelt. A palota körül erős őrséget vontak.

Megerősítik azt a hírt, hogy a trónörökös le fog mondani a hadsereg főparancsnokságáról, még mielőtt a parlament megszünteti ezt az állást. A sajtó általában helyesli a tisztek mozgalmát, amely a reformprogramot eredményezte s azt hangoztatja, hogy a mozgalom távolról sem volt dinasztiaellenes, hiszen a katonai tüntetés csak arra irányult, hogy valóra váltsa a hadseregben a reformokat. A tisztek központi bizottsága különben fenmarad, mert a kormány kijelentette, hogy a tisztmozgalom vezetőivel meg akarja vitatni a reformokat. A mozgalom vezetői összeállítják azoknak a tiszteknek névsorát, akik vonakodnak az akcióban résztvenni s a kormánytól követelni fogják, hogy ezeket a tiszteket büntetésből helyezze át más városba s a többi tisztek bojkottálni fogják őket. Különösen nagy az ellenszenv a larissai helyőrség tisztjei ellen, akik a trónörökös mellett foglaltak állást s ebből még nagy bonyodalmak lesznek. Annyi bizonyos, hogy Konstantin trónörökös családjával együtt legalább egy hónapra külföldre utazik.

Az orvosok kongresszusa.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, augusztus 30.

A magyar tudományosság történetében a tegnapi nap, az örök időkre följegyzett dátumok sorába iktatódott be. A világ minden művelt nemzetének tudomásaival, körülbelül négyezer tudós delegált jelentésében, Budapestén megnyílt a XVI-ik nemzetközi orvoskongresszus. Az orvostudomány fejlődésében internacionális jelentőségű tanácskozások sorát, tegnap délelőtt nyitotta meg ragyogó fényű díszülés keretében *József* főherceg, mint a király képviselője. A fővárosi Vigadó hatalmas aranyú dísztermében megtartott megnyitó ünnep után nyomban megalakultak a szakosztályok is, amelyek ma már meg is kezdték a rájuk váró óriási tudományos munka földolgozását. A tegnapi nap folyamán két tudományos fölolvasás is volt már, azonkívül pedig leleplezték a kongresszus tagjainak jelenlétében néhai Fodor József dr. egyetemi tanárnak, a magyar közegészségügy egyik előharcosának mellszobrát.

A mai nappal már megkezdődött a kongresszus rendszeres munkája, amelyben a magyar orvosi kar kiváló tudományos képviselői is nagyjelentőségű szerephez jutottak.

A kongresszus keretében nem mulasztotta el a nemzetközi orvosi kar, hogy az orvostudomány nagy alakjai emlékének adózzon. Tegnap Fodor József szobrát leplezték le ünnepélyesen, ma *Scimelweis Ignác* szobrát koszorúzták meg. Ezenkívül *Washingtonnak* szobrát keresték fel a Városligetben. A mai nap kiemelkedő eseménye a tudományos munkálkodáson kívül, a főváros fényesen sikerült fogadóestélye.

A tegnapi megnyitó ünnepségről, valamint a mai nap eseményeiről részletes tudósításunk a következő:

A megnyitás.

A fővárosi Vigadó nagytermében vasárnap délelőtt 11 órakor nyitották meg a XVI. nemzetközi orvoskongresszust. A hatalmas terem, amelyet ez alkalomra pompásan felszítettek, már 1/11 órakor jóformán megtelt a kongresszus tagjaival. A gyülekező tömegben frakk, díszmagyar és csillogó, festői egyenruhák váltakoztak. Feltűnően szép volt a külföldi államok katonái küldötteinek és az egyetemek méltóságviselő professzorainak viselete. A katonai küldöttek aransujtásokkal dusan díszített uniformisán az érdemrendek egész tömege ragyogott, kalapjukon egész tollerdő libeg. A külföldi egyetemek tudósai földig érő talárt viselnek fejükön szögletes barettel. A talárok is különféle színűek. Van köztük fekete, vérpáros, sötét világoskék is, amelyet fehér hermelin ékesít. Az egész nemzetközi társaság mozgalmal, színes, ragyogó képet nyújtott, amelyet még vonzóbbá tett az elegáns és szép hölgyeknek bájos koszorúja. A karzatokat is zsufolásig megtöltötték az érdeklődő közönség száza.

Pont 11 órakor érkezett meg *József* főherceg Roskoványi százados kíséretében. A főherceget a Vigadó előcsarnokában *Apponyi Albert* gróf valóság- és közoktatásügyi miniszter, *Korányi Sándor* báró egyetemi tanár és *Grosz Emil* dr. egyetemi anár, a kongresszus főtitkára fogadták. Mikor a főherceg a terembe lépett, zajos éljenzés hangzott fel. A főherceg egyenesen az emelvényre ment, amelyen akkor már összegyülekeztek volt a külföldi államok kormányainak küldöttei és a kongresszus vezetősége. Ott voltak a többek közt: *Korányi Frigyes* báró főrendiházi tag, *Molnár Viktor* és *Bezerédj Viktor* államtitkárok, *Fülepp Kálmán* főpolgármester, *Bárczy István* dr. polgármester, *Chyzer Kornél* és *Tóth Lajos* min. tanácsosok, továbbá a külföldi egyetemek tanárainak színe-java, köztük számos világhírű tudós, és a magyar tudományegyetem orvosi fakultásának professorai csaknem teljes számban.

Amint a főherceg elfoglalta helyét az emelvényen, felhangzott a Himnusz, amelyet az egész kongresszus állva hallgatott. Az ének befejeztével báró *Korányi Frigyes*, a kongresszus tiszteletbeli elnöke emelkedett szólásra. Mindenekelőtt sajnálattal tudatta, hogy dr. *Müller Kálmán*, a kongresszus elnöke, hirtelen közbejött gyengélkedés

szusa.

usztus 30.
 énetében a
 gyezett dátu-
 ág minden
 körülbelül
 en. Buda-
 i orvoskon-
 sében inter-
 k sorát, teg-
 fényű disz-
 nt a király
 mas arányu
 után
 zályok is,
 rájuk váró
 ását. A leg-
 öltöztetés is
 a kon-
 hai Fodor
 gyar köz-
 szobrárt,
 ott a kon-
 ban a ma-
 képviselői
 mulasztotta
 orvos-
 adozzon,
 k le ünne-
 szobrárt
 hingtonnak
 A mai
 nyos mun-
 n sikerült

megnyitás.

vasárnap
 VI. nemzet-
 m, amelyet
 már 1/11
 tagjaival,
 ar és csil-
 önön szép
 nek és az
 ak viselete,
 san diszi-
 ömege ra-
 eg. A kül-
 viselnek
 különféle
 világos-
 Az egész
 ragyogó
 ett az ele-
 a. A kar-
 klődő kö-

főherceg
 erceget a
 gróf val-
 Sándor
 egyetemi
 Mikor a
 s hangzott
 re ment,
 volt a kül-
 és a kon-
 ok közt:
 lnár Vik-
 Kálmán
 gármester,
 anácsosok,
 szine-ja,
 gyar tudó-
 zorai csak-

z emelvé-
 az egész
 efejeztével
 tisztelt-
 denekelőit
 in, a kon-
 gélkedése

miatt, nem jelenhetett meg a megnyitó-ünnepélyen, Ezért neki jutott a megtisztelő feladat, hogy a világ minden részéből egybesereglett orvosokat köszöntse. Üdvözlí a kongresszus minden egyes tagját és eredményes munkát kívánva, a XVI. nemzetközi orvoskongresszust megnyitottnak nyilvánítja.

Az éljenzéssel fogadott megnyitó után József főherceg állott fel és a következő mélyérszű és gyönyörű gondolatokkal teljes beszédet mondotta francia nyelven:

József főherceg beszéde.

Uraim! Nagy örömmre szolgál, hogy nekem jutott a szerencse, hogy ő felsége képviselőjében a XVI. nemzetközi orvoskongresszust megnyissam.

Uraim, az emberiség szolgálatában állani, összes fizikai erőnket és szellemi képességeinket, melyeket Isten nekünk adott, embertársaink javára szentelni, ez volt és lesz mindenkor ideális célja életünknek. Mindnyájan egymásra vagyunk utalva. És minden ember egyéni értéke abban az arányban növekszik, amint munkájával embertársainak és az egész emberiségnek használ.

Ami ily módon áll az egyes egyénre, fokozott mértékben érvényes egy egész hivatásra és ebben a tekintetben mindenkinek becsületesen be kell vallania, hogy kevés foglalkozási ág van, amely az egyénre, a családra és végső következményeiben az államok egész életére oly mély és messzeható befolyást gyakorol, mint az önk mestersége.

Minden élő lénynek megvan a vágya, — és joga van hozzá — hogy boldog legyen és minél hosszabb ideig legyen boldog. És nem új igazság, hogy a földi boldogság legfőbb feltétele az egészséges, megelégedett és hosszú élet. Valamint az egészséges családapa erős karja és gondolkodása előfeltételei az egész család boldogságának, úgy az egymásra következő generációk egészsége és élettartama alapját képezi az államok és ennél fogva az egész emberiség boldogságának.

Amidőn tehát önök, uraim, azon fáradoznak, hogy tudományukkal az egyén egészségét veszélyektől megóvják, betegségéből kigyógyítsák, munkaképességét helyreállítsák, amidőn egyetlen más hivatással össze nem hasonlítható erőfeszítéseik útján megóvni igyekeznek a lakosság összességét mindattól, ami az egészséget és az életet fenyegeti, — érdemessé válnak nemcsak az egyének elismerésére, hanem joggal megilleti önket az emberiség hálaja is.

Ezen az áldáson kívül, amely az önök tudományos működéséből az emberiségre háramlik, el kell ismerni még róla azt, ami minden tudományos fáradozást értékesé tesz, hogy az emberi művelődés előhaladását is előmozdítja. Nem szabad elfelejteni azt sem, hogy az önök működésének természeténél fogva minden szavuk és minden cselekvésük arra irányul, hogy a szenvedőkön segítsenek. Az önök hivatása, hogy a humanizmus érzelmét minden irányban ápolják. Önök tehát nemcsak a tudománynak, hanem az érzésnek és az egész emberiségnek szolgálatában állanak.

Mindnyájan ismerjük a nagy haladást, amelyet az orvosi tudomány a legutóbbi időben tett. Mindnyájan ismerjük a nagy sikereket, amelyeket a szenvedő emberiség az önök ismereteinek köszönhet.

A legbensőbb hálával azokért az eredményekért, amelyeket önök eddig is elérték és abban a biztos reményben, hogy a mostani összejövetel is elő fogja mozdítani az orvosi tudomány fejlődését, hogy önök általában emelni fogják a civilizáció színvonalát, enyhítik az egyének szenvedéseit, erősítik az állam gazdasági alapfeltételeit, — ezekkel az érzelmekkel kérem a Mindenható dús áldását a kongresszus összes tagjaira és munkálataira, és ő cs. és apostoli kir. felsége nevében a kongresszust megnyitottnak jelentem ki.

A főherceg beszédét letkes, meleg éljenzés fogadta, amely szinte óvációjá fokozódott és alig akart véget érni. Az éljenzés csillapultával Apponyi Albert gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter köszöntötte ugyancsak francia nyelven a kongresszust a magyar kormány nevében. A közoktatásügyi miniszter a következő beszédet mondotta:

Apponyi beszéde.

Császári és kir. felség! Hölgyeim és uraim! A magyar kormány és bizvást mondhatom, az egész magyar nemzet nevében a legszivesebb örömmel köszöntöm önket. Szerencséseknek érezzük magunkat, hogy vendégszeretelünket felajánlhatjuk e gyülekezeti, amely az emberiséget látogató szenvedések ellen fáradozóan küzd, e gyülekezeti, amelynek egyetlen célja, hogy

több világosságot terjesszen és jót teremtsen. (Lelkes éljenzés.)

Ha az önök munkáját magam szempontjából, mint a politikának embere és a kormánynak tagja tekintem, bámulattal tölt el az a folyton növekedő befolyás, amelyet önök a népek sorsára gyakorolnak. Az egészség hova-tovább mindinkább nemzeti erővé lesz és alapjául kellene szolgálnia minden egyes nemzetnek.

Szabad-e azt állítani, hogy ennek a tudományának a hősei a politikai higiéné egy programjának megpendítésével küzdöttek végig csatát csata után? Azt hiszem, nem. Fenséges hatalmat sejtök, látok, érzek, amely őket tette serkentette, — égi hatalmat: a szeretet hatalmát. A világosság szeretetét, a műveltség ösztönét, amely felülemelkedik minden töprengésen, az emberiség szeretetét és a szívnek minden számításán felülemelkedő fenséges ösztönét. Ez egyrészt a misztériumokba való behatolás és az igazságok meghódításának a vágya, másrészt vágyakozás a szenvedések enyhítésére, a boldogság terjesztésére, vagy legalább is a boldogságra való lehetőséget elérni. Ez a két szenvedély támogatja egymást és egy szenvedélylyé egyesül és az a fenséges hivatás, amely az önök erélyét tette váltja, amely önket munkájukban bátorítja, amely önket bölcsökké, fáradhatatlanokká, gyakran a vértanúságig hőskökké avatja. Ez az orvosi hivatás pszichológiája és ezt látom itt kongresszusá tömörülve. (Zajos éljenzés és taps.)

Ismételtén köszöntöm önket magyar földön! Legyen a budapesti kongresszus az eredmények által, amelyeket el fog érni, a haladás által, amelyet hirdetni fog, nemkülönben a benyomás által, amelyet lelkünkben hagyni fog, emlékezetes. (Zajos éljenzés és percenkig tartó taps.)

Ezután Fülepp Kálmán főpolgármester mondotta a következő francia nyelvű beszédet:

A főpolgármester beszéde.

Császári és királyi Fenség! Hölgyeim és uraim! A XVI. nemzetközi orvoskongresszus ez ünnepélyes megnyitása alkalmából van szerencsém önket Magyarország székesfővárosának közönsége nevében, mint kedves vendégeinket, tiszteletteljesen üdvözölni. A művelt nemzetek minden eszméje, egész tudása és tapasztalatai érvényesülnek e közös tanácskozásokon, amelyek nagyban hozzájárulnak ahhoz, hogy a világosság szikrája lángra lobbanjon. Azért a legnagyobb meglepéssel vettük és büszkeséggel töltött el bennünket, hogy az önök kongresszusa, engedve a magyar orvosi kar meghívásának, Budapestet választotta a XVI-ik nemzetközi tanácskozásának színhelyéül. És ha végig tekintek e nagyszámú és fényes gyülekezeten, lehetetlen, hogy a legnagyobb örömmel ne töltőn el az, hogy annyi kiváló tudós, annyi buzgó és lelkes harcosza az egészségügynek és annyi bájos hölgy tisztelte meg ez alkalommal látogatásával fővárosunkat. Engedjék meg, hölgyeim és uraim, hogy önöknek tiszteletünket és őszinte rokonszenvünket kifejezhessem, de egyszersmind biztosítam önket arról is, hogy sehol sem fogadták önket őszintébb és melegebb szíveséggel, mint mi teszük. Szívem mélyéből kívánva, hogy jót érezzék magukat körülükben, ismételve üdvözölöm önket. Isten hozta önket Budapesten! (Hosszas, lelkes éljenzés.)

A főpolgármester beszéde után dr. Grósz Emil egyetemi tanár, a kongresszus főtitkára terjesztette elő nagyszabású jelentését, amelynek rendkívül világos és összefoglaló volta fölött az egész kongresszus elismeréssel adózott a tudós egyetemi professzornak.

A jelentés adatai között rendkívül érdekes többek közt, a legutóbbi liszaboni kongresszus résztvevőinek és a mostani budapesti kongresszus tagjainak számaránya. Liszabonban most négy éve körülbelül ezernyolczszáz orvos vett részt a kongresszuson, ide mihozzánk pedig közel ötezren jöttek el.

A külföldi kormányok küldöttői.

A főtitkári jelentés után, a külföldi államok kormányküldöttjeinek felszólalása következett, akik kivétel nélkül rendkívül meleg hangon mondtak köszönetet a kongresszus rendezőségének a tapasztalt szíves fogadtatásért.

Elsőnek Uthof tanár, tükös orvosi tanácsos, a német állam nevében köszöntötte a kongresszust. Utána Ausztria kormányképviselője, lovag Haberler miniszteri tanácsos, az osztrák belügyminisztérium egészségügyi osztályának főnöke beszélt ugyancsak német nyelven. Őt követte a belga kormányküldött, Desguin Viktor anversi tanár, az orvosi akadémia elnökének felszólalása, aki francia nyelven üdvözölte a kongresszust. Majd M. Ivanoff, Bulgária bakteorológiai intézetének főnöke szólalt föl francia nyelven, akit Alejandro Del-

Rio, santiago egyetemi tanár, Chile kormányképviselője követett. Dánia kormányának megbízásából Salamonsen tanár, Spanyolország megbízásából Antonio de Simona madridi tanár szólalt fel. Nagy lelkesedéssel hallgatták a francia kormány küldöttének, Landouzy párisi egyetemi tanárnak szép üdvözlő beszédét. Ugyancsak nagy lelkesedést keltett dr. F. W. Pavy Nagybritannia és Irország kormány képviselőjének felszólalása. Görögország nevében Evángélos Kallionzis athéni egyetemi tanár üdvözölte a kongresszust. Hosszas és zajos tetszéssel fogadták Guidó Baccelli római egyetemi tanár, volt olasz miniszterelnök latin beszédét. Amerika nevében A. D. Bevan chicagói egyetemi tanár szólalt fel. Japán kormányának nevében Shibasaburo Kitasato tanár, a kiváló orvostudor, üdvözölte a nemzetközi kongresszus tagjait és a magyar bizottságot. Monaco nevében Ernest Caillaud, Nicaragua nevében prof. Louis H. Debayle, Norvégia kormányának nevében V. C. Uchermann, christiániai egyetemi tanár, Németalföld nevében K. F. Wenckebach egyetemi tanár, Portugália nevében José Domywer De Olivier, az orosz birodalom kormányának nevében Dimitri Q. de Ott, az orosz császári klinikák igazgatója, Szébia nevében Popovics Pál, a szeb belügyminisztérium egészségügyi osztályának főnöke, Svédország nevében Salomon-Ebenard, Henschen, a stockholmi sebészeti intézet tanára, Svájc képviselőjében Feurer (St. Gall), Törökország nevében Zoeros pasa vezértörzsorvos és Uruguay köztársasága nevében Angel Carlos Meggiolo montevideói tanár köszöntötte a kongresszust. Valamennyien a legnagyobb elismeréssel szölkak a fényes fogadtatásról, amelyben részesültek, a fővárosról, amelynek szépségei elragadták őket és a magyar népről, amelyet rövid itt tartózkodásuk alatt már is megszerettek.

A megnyitó ünnepségeit, amelyen József főherceg mindvégig jelen volt, a Himnusz hangjai rekcsztették be.

A király üdvözlése.

A kongresszus a királyhoz a következő franczia nyelvű táviratot intézte:

Ő felsége Ferencz Józsefnek, Ausztria császáriának, Csehország királyának és Magyarország apostoli királyának,
 Innsbruck.

A tizenhatodik nemzetközi orvosi kongresszus, — amelyet császári és apostoli királyi felséged nevében József császári és királyi főherceg kegyeskedik megnyitni — császári és királyi felségednek, mint a kongresszus legmagasabb védőjének, legmélyebb hódolatát fejezi ki.

A sürgönyre ma a király köszönő válasza érkezett a kabinetirodából, mely eredeti szövegében így hangzik:

A monsieur le docteur Coloman Müller président du seizième congrés international de médecine Budapest. Sa majesté impériale et royale apostolique prenant une part bien vive a l'oeuvre scientifique et humanitaire du seizième congrés international de médecine remercient chaleureusement des salutations respectueuses présentées a l'occasion de l'ouverture de cette assemblée très honorée, par ordre de sa majesté chancellerie du cabinet civil.

A portugál királynak, azért mert Liszabonban tartották meg ezélett négy évvel az utolsó nemzetközi orvosi kongresszust, szintén küldtek üdvözlő táviratot.

Fodor József szobrának leleplezése.

A XVI. nemzetközi orvoskongresszus keretében leplezte le vasárnap délután az Országos Közegészségügyi Egyesület Fodor Józsefnek, Magyarország közegészségügye első apostolának közadakozásból emelt mellszobrát a Sándor-téren. A zászlókkal és drapériákkal gazdagon díszített kisteret már a kora délutáni órákban teljesen ellepte a kíváncsiak tömege, amelyet azonban a hirtelen jött záporosó megriktított. Az ünnepre meghívott közönség, amely jórészt a kongresszus résztvevőiből került ki, fél három óra felé kezdett gyülekezni. A számos előkelő külföldi vendég között ott láttuk: Landouzy tanárt Párisból, Mr. Brun tanárt Londonból, Baccelli professzort, a volt olasz miniszterelnököt, továbbá Molnár Viktor államtitkárt, Bárczy István dr. polgármestert, Náray Szabó Sándor miniszteri tanácsost, Dollinger Gyula, Hegedüs István egyetemi tanárokat, Hutya Ferenczet, az állatorvosi főiskola rektorát, Illosvay Lajos udvari tanácsost, az Országos Közegészségügyi Egyesület elnökét, Pártos Gyula, a szobor-bizottság h. elnökét, Magya-

revits Mladen dr. tisztí főorvost, dr. Szabó Sándor tisztí főorvoshelyettesét, dr. Győry Tibor egyetemi magántanárt, dr. Gerlóczy Zsigaonid kórházi főorvost, az „Egészség” és dr. Nagy Albertet, a „Jó Egészség” című folyóirat szerkesztőjét, Heuffel Adolf középítési igazgatót, Mezey Ernő író, dr. Bexheft Armint, dr. Schuschny Henriket és az orvosi világ számos kitűnőségét.

Amikor a zápor alább hagyott, a szobor előtt felállított szónoki emelvényre Pártos Gyula műépítész, a szobor-bizottság h. elnöke lépett és üdvözölve a megjelenteket, rövid beszédben vázolta a szobor létrejöttének történetét.

Dr. Hossay Lajos udv. tan., az Orsz. Közegészségi Egyesület elnöke mondotta ezután elünnepi beszédét. A beszédet francia nyelven kezdte és ezen a nyelven méltatta néhány szóval Fodor Józsefnek a tudományra, de különösen a közegészségügyre való nagy hatását. Majd magyar nyelven folytatva, rátért Fodor munkásságának és műveinek ismertetésére, amelyek annak idején nem kelthettek nagy érdeklődést, mert a tanultság akkoriban még szűk körre terjedt és a babonába, meg a balítéletekbe vetett hit még erősen lenyűgözve tartotta a lelkeket. Fodor élelméjü buvár volt — mondotta Hossay. — Mindenki tudja, legalább nálunk, hogy ő már rálépett volt arra az utra, amely a serumtherapiához vezetett. De mint tanár, nagy volt az egészségügy iránti érdeklődés felköltésében is, az ő tanításai révén több nemzedékben vert gyökeret az a meggyőződés, hogy az egészségtan tanulása, művelése és terjesztése országos fontosságú. A közönség kioktatásában ő maga ment elől jó példával.

Hossay szép beszéde közben hullott le a nemzeti színű lepel a szoborműről, amely ifjabb Vastagh György szobrász sikerült alkotása és amelyet a közönség mély megilletődéssel szemlélte.

Zajos eljenzés közepette lépett azután az emelvényre dr. Bárczy István polgármester, hogy a szobrot a főváros gondozásába átvegye. A harhang eljenzéssel és tapsal fogadott beszéd után következett a koszorúk elhelyezése.

A mai nap.

A szakosztályok megalakulása és az előadások.

I. szakosztály: Boncztan, szövevény és fejlődés. Lenhossék Mihály egyet. professzor, ügyvivő elnök előterjeszté a tiszteletbeli elnökök névsorát, majd megalakul a tisztikar. Waldeyer berlini professzor tiszteletbeli elnök foglalja el az elnöki széket. Languesse lillei professzor a hasnyálmirigyek jelentőségéről referált, amelyhez Mandovszky (Odessa) és Waldeyer professzor szövevényre dr. Bárczy István polgármester, hogy a szobrot a főváros gondozásába átvegye. A harhang eljenzéssel és tapsal fogadott beszéd után következett a koszorúk elhelyezése.

II. szakosztály: élettan. Elnökök: Farkas Géza, Udránszky László (Kolozsvar). Az első s az egész délelőtti majdnem betöltött előadást Albertoni és Tullio (Bologna) tartották s azokról az eredményekről számoltak be, amelyek Stevaternek a brüsszeli VI-ik nemzetközi élettani kongresszuson a physiologusokhoz intézett abbeli felszólítását kísérték, hogy egyezzenek meg a társadalmi osztályok táplálkozásait illető kutatásaik módszerét illetőleg.

III. szakosztály. Általános és kísérleti kórtan, kórélettan, kórvegytan. Ügyvivő elnök: Tangl Ferenc egyetemi professzor nyitotta meg a szakosztályülést s a tiszteletbeli tagok megválasztása után a tisztikar alakult meg.

Elsőnek Garé (Bonn) beszélt a véredények és szervek átültetéséről. A bonni klinikán sikerült vénadarabokat üterekbe beiktatni. 40 nap múlva meg lehetett állapítani, hogy az átültetett vénadarabokon tárgulatok nem jöttek létre, sőt ellenkezőleg falazatuk megvastagodott. Stich és Maltkas egész szerveket tudnak átültetni; ellenben ugyanazon állatfajánál a szervek kicserélése nem sikerült. Ugyancsak e témáról értekezett Tuffier (Páris), Krausz (Berlin), Laignel-Lavastin (Páris) tartották meg ezután szakreferátumaikat.

IV. szakosztály: Baktériologia, kórboncztan. Ügyvivő elnök: Preis Hugó, egyetemi tanár. Baumgarten titkos tanácsos (Lübingen) arról értekezett, melyik fertőzési mód jártsza a főszerepet az embezi gümőkórnál. Az előadó sorjában tárgyalta a fertőzés lehető módozatait, amelyek közül a legnagyobb fontosságot a belégzés útján a szervezetebe jutott bacillusoknak tulajdonítja. Az előadást élénk vita követte, amelyben résztvettek: Pfeiffer (Boroszló), Laubarsch (Düsseldorf), Wysockowitsch (Kiev), Heymann (Boroszló), Salomonsen (Kopenhága), Gruber (München), Genersich, Hutvra (Budapest). A második előadó Kitasako japán titkos tanácsos (Tokio) volt, aki: „Tuberkulózis Japánban” címen értekezett. Előadásában legujabb fontos vizsgálatait ismertetve s előadásának a japáni kü-

lönleges viszonyok adnak tudományos jelentőséget. Az előadáshoz Heymann (Boroszló) szövevényre dr. Bárczy István polgármester, hogy a szobrot a főváros gondozásába átvegye. A harhang eljenzéssel és tapsal fogadott beszéd után következett a koszorúk elhelyezése.

V. szakosztály: Gyógytan. (Gyógyszertan, phis. gyógyítási módok, balneologia.) Bókay Árpád egyetemi professzor nyitotta meg a szakosztály üléseit. A szérumgyógymódok klinikai eredményéről beszélt Bourget lausannei tanár s nem tartja indokoltnak e gyögmód túltengését. Gerlóczy professzor (Budapest) felette kedvező sikereket látott a szerves gyógyítással, Blonder (Páris) a hártás bélhurut kóroktani kezeléséről, Carrihe (Bordeaux), Deutsch (Kiew) tartottak előadást. Bókay Árpád tanár (Budapest) az új magyar gyögyiszertan ismertetése a szakosztály nagy tetszése mellett. Le Cavalier (Montreal) az élettani és bölcséleti alapon álló gyögyiszertant fejtegette.

VI. szakosztály: Belorvosan. Ügyvivő elnök: Báró Korányi Sándor egyetemi professzor. Bernheim és Dieupart (Páris) előadásában odakonkludál, hogy a tömegmunka, kivált ha kedvezőtlen hygienás viszonyok társulnak hozzá, kedveznek a gümőkór terjedésének. A nagyérdékű előadáshoz magas színvonalon álló vita fűződött.

VII. szakosztály: Sebészet. Az ügyvivő elnök Dollinger Gyula egyetemi professzor megnyitván a szakosztály üléseit, a tiszteletbeli elnököket terjesztette elő megválasztás céljából. Ezután Groszich (Fiume) a bőr fertőtlenítéséről beszélt az operációk megtörténteke. Lévai József sebész-főorvos (Budapest) a sebészi drainezésről szövevényre dr. Bárczy István polgármester, hogy a szobrot a főváros gondozásába átvegye. A harhang eljenzéssel és tapsal fogadott beszéd után következett a koszorúk elhelyezése.

VIII. szakosztály: Szülészet és nőgyógyászat. Ügyvivő elnök: Tauffer Vilmos, egyet. professzor megnyitván az ülést, ajánlatot tett a tiszteletbeli elnökök megválasztására, majd Martin, Schanta professzorok nőgyógyászati tárgyú előadásai után Laczkó Elemér, Bárony János professzor, Schmidlechner dr. tartottak szakelőadásokat.

IX. szakosztály: Szemészet. Ügyvivő elnök: Grósz Emil, egyet. professzor. Hess (Würzburg): A hályog- és utóhályog-műtétekről értekezett.

X. szakosztály: Gyermekgyógyászat. Ügyvivő elnök: Bókay János egyetemi professzor. A délelőtti folyamán az angol-kórról tartottak referátumokat. Dr. Grosz Gyula, a Bródy-gyermekkórház igazgató-főorvosa „Az altuberculinnal tett tapasztalatok gümőkóros gyermekeknél” címen tartott előadásában előadta, hogy a Koch-féle altuberculinnal gyögykísérleteket végzett a Bródy-gyermekkórház beteginél 1906. óta. Összesen 22 esetet kezelt hosszabb időn keresztül ily módon és tapasztalatairól következőképpen nyilatkozik: „Három évi tapasztalataink arra a kijelentésre jogosítanak fel, hogy a tuberculin-kezelés az általunk követett óvatos módszer szerint a gümőkóros folyamatot kedvezően befolyásolja. Az altuberculinnal alkalmazása megfelelő esetekben jó és tartós eredményeket ad.” Dr. Herczeg (Budapest) a belégzési gyögmódra szolgáló új, tökéletessé tett készüléket mutatott be.

XI. szakosztály: Idegbajok. A szakosztályt dr. Jendrassik Ernő egyetemi professzor, ügyvivő elnök francia nyelven tartott beszéddel nyitotta meg. Cicard (Páris) tiszteletbeli elnök veszi át az elnöklést s az első előadó Oppenheim volt, a kiváló berlini ideg orvos a gerincvelő daganatainak diagnózisáról és gyógyításáról beszélt. E tannak az utolsó években való haladásáról referál, főleg saját széleskörű tapasztalatai alapján. E daganatok azelőtt hozzáférhetetlenek voltak, most 25 esetről referált, melyek közül 13 meggyógyult. Hozzászóltak Muskens (Hollandia), Böftiger (Hamburg). Az elnöklést Head londoni professzor vette át és Franke Hochwaldt tanár a hypophyvis daganatainak diagnózisáról tartott szakelőadást, amelyhez többen szövevényre dr. Bárczy István polgármester, hogy a szobrot a főváros gondozásába átvegye. A harhang eljenzéssel és tapsal fogadott beszéd után következett a koszorúk elhelyezése.

XII. szakosztály: Elmebajok. Moravcsik E. Emil ügyvivő elnök, udv. tanácsos, francia nyelven üdvözölte a jelenvőket és a tudományos működés menetét jelezte. Ballet és Maillard tartották az elmebetegségek egységes alapon való be-

osztásáról az első előadást. Ugyane tényről referáltak P. Karaval párisi és Bresler laibniczi professzorok. Több hozzászólás után Wagner Jauregg (Wien) tartotta meg előadását, amelyben a paralysis gyógyításáról értekezett. Haveroch (Prága) a hallucinációk elméletéről referál.

XIII. szakosztály: Bőr és bulyabetegségek. Ügyvivő elnök: Róna Sámuel, egyet. professzor. Veiel (Cannstadt) az első előadó. A bőrbántalmak physicalis kezelésének fény- és árnyoldalai. Wickham és Degrais (Páris) volt a második előadó e tárgyról: A bőrök kezelése rádiumsugarakkal. Megállapította, hogy milyen szűrkö segítségével lehet a sugarakat gyögycéllra alkalmazni anélkül, gyuladós reakciót váltanának ki.

XIV. szakosztály: Urológia. Haberern J. Pál egyet. tanár, elnök megnyitója után a szakosztály az egész délelőtti a prostata betegségekről szóló referátumok s az azok fölötti eszmecsere töltötte be.

XV. szakosztály: Orr- és gégebajok. Ügyvivő elnök: Navratil Imre egyetemi professzor. A délelőtti folyamán a következő előadásokat tartották s azokhoz nagy eszmecsere fűződött: Chiari (Wien): „A gégerák gyógyítása”. Massei (Nápoly): „Lues és a torok rosszindulatu daganatai”. Semon (London): „A gégerák kórismézéséhez” szolgált igen érdekes és jól sikerült színes ábrákkal szemléltetővé tett adatokat.

XVI. szakosztály: Fülészet. E szakosztály helyettesíti a VIII. nemzetközi fülészeti kongresszust s mint ennek szervezőbizottságának elnöke, Bóke Gyula egyetemi professzor megnyitja beszédében üdvözölte az egybegyűlt fülorvosokat, ezt követőleg Lichtenberg Kornél egyetemi tanár a XVI. nemzetközi orvosi kongresszus ügyvivő elnöke köszöntötte a végrehajtó bizottság nevében a megjelenteket. Moire E. J. bordeauxi professzor, az utolsó. VII. Bordeauxban 1904-ben megtartott nemzetközi fülészeti kongresszus elnökének beszéde után dr. Szenes Zsigmond, a kongresszus és fülészeti szakosztálynak ügyvivő titkára tett jelentést a kongresszus szervezéséről.

XVII. szakosztály: Fogbetegségek. Ügyvivő elnök: Arkóvy József egyetemi professzor. Az előadásokat Cruet párisi professzor nyitotta meg e címen: A szájnyalakárhartya kórtana általános betegségek szempontjából. Zsigmond (Wien): Az állkapocs hibás fejlődésével foglalkozik.

XVIII. szakosztály: Közegészségügy és immunitás. Az ülést Liebermann Leó ügyvivő elnök nyitotta meg s megalakult a szakosztály mindkét alcsoportja. Lehmann C. B. (Würzburg) foglalta el az elnöki széket s az első referálót, E. Ludwig bécsi professzort kérte fel az élelmiszerek és italok mesterséges festéséről tartandó előadására. Utána Cerebrini Emil (Trieszt), az osztrák tengermedikéi tartományokban a malária ellen folytatott küzdelem módjait ismertetve fényképek bemutatásával. Zipfel Georg a díjonvárosi fertőtlenítő-intézetet ismerteti fényképek bemutatásával. Kobler Géza (Serajevo) a lepra elterjedéséről és az ellene folytatott küzdelemről tartott előadása után, Laitnent helsingforsi professzor az alkohol hygieniai jelentőségéről értekezett.

XIX. szakosztály: Törvényszéki orvostan. Ügyvivő elnök: Ajtai K. Sándor egyetemi professzor. Dabout párisi professzor az 1898-iki munkaközben szenvedett sérülésekről szóló francia törvény szempontjából vizsgálja tárgyát. Leers (Berlin): Uj-szülötték tüdőinek rothadásáról beszél.

XX. szakosztály. Katonai és hadi tengerészeti egészségügy. Ügyvivő elnök: Kepes Gyula vezértörzsorvos. Nicolai (Berlin) a látószerv hadisebészetéről, Thöle főtörzsorvos a hassérülésekről a hadseregben, Majevszky (Bemysl) a sebekezelés hadisebészeti szempontból címen tartottak előadást. Waldmann (München) tápszerek által okozott mérgezésekről szövevényre dr. Bárczy István polgármester, hogy a szobrot a főváros gondozásába átvegye. A harhang eljenzéssel és tapsal fogadott beszéd után következett a koszorúk elhelyezése.

XXI. Szakosztály. Tropikus betegségek és hajózási orvostan. Ügyvivő elnök: Chyzer Kornél miniszteri tanácsos. A tiszteletbeli elnökök megválasztása után Agraonte (Havanna-Cuba) tartott előadást a sárgaláz megelőzéséről Cuba szigetén, Range (Páris) a francia gyarmatok egészségügyi elátásáról, Galli Valério a verhas oktanáról, Debayle (Nicaragua) a tropusokon előforduló belső élősködőkről tartottak előadást. A szakosztály elfogadta Gabbi azon indítványát, hogy a malária-kérdést a VI. és XVII. szakosztály érdekelt tagjainak részvételével tartsa.

Az esperantó előadások.

A Nemzeti Muzeumban a főrendiházi régi üléstermék előkelő hűlgy- és férfi-társaság töltötte meg ma délelőtti tíz órakor, amikor is Schwartz Samu dr., a budapesti esperantista csoport vezetője üdvözölve a megjelenteket, indítványozta, hogy dr. Schatz Róbertet, a nemzetközi orvos-szövetség budapesti konzulát választásuk megelnökül. Dr. Schatz Róbert elfoglalván az elnöki széket, francziául, majd esperantista nyelven méltatta a nemzetközi nyelv fontosságát orvosi szempontból. Beszéde végén élénk „vivo” kiáltásokkal fejezték ki a jelenvőket tetszésüket. Sidlovsky Constantin moszkvai főorvos volt

az első előadó, aki a moszkvai közegészségi viszonyokról tartott előadást. Előadásának nagy külső sikere volt. Ezután Sestakov (Orlow) Casarova (Tokio) Cailland (Montekarlo), Cresvelle (London), Tirricabras (Katania), Cresvelle (London) tartottak szakelőadásokat. — A magyar törvényszéki orvosok rendi ügyeik (díj-szabás és működési kör) szabályozása tárgyában kedden, e hó 31-én délelőtt 11 órakor a törvényszéki orvostani szakosztály (XIX. sectio) ülésében (kongresszusi főépület D. 25. számú teremben) értekezletet tartanak. Felkértnek a kongresszuson jelenlevő magyar kir. törvényszéki orvosok, hogy ezen az értekezleten minél nagyobb számban résztvevni sziveskedjenek. A magyar állami gyermekvédelem legnagyobb intézete, a budapesti állami gyermekmenhely iránt az összegyűlt külföldi szakemberek között rendkívül nagy érdeklődés mutatkozik. Escherich bécsi professzor nyílt ülésen bejelentette, hogy a gyermekorvosok közül igen sokan direkt ennek az intézetnek megtekintése céljából jöttek Budapestre. A porosz kormány részéről Dietrich tanár, a berlini Kaiserin Auguste Viktoria-Haus részéről zur Bekämpfung der Säuglings-Sterblichkeit im Deutschen Reiche részéről Keller tanár, a francia belügyminiszter megbízásából Robinovitch tanár és ezenkívül még számosan mások beható tanulmány tárgyává tették az intézetet. Az intézetet dr. Szana Sándor igazgató főorvos mutatta be, a csecsemők védelméről dr. Edelmann Menyhért, a nagyvárad gyermekmenhely igazgató főorvosa tart német nyelven előadást.

Az epilepsia ellen.

Az epilepsia elleni nemzetközi liga, amely az epilepsziának beható tanulmányozását és eredményes leküzdését tűzte ki céljául, ma Maris (Páris) elnöklése alatt megalakult. Egyelőre ideiglenes nemzetközi irodát alakítottak, amelynek tagjai lettek: Bálint, Bonebacker, Catsarica, Deenik, Van Devender és neje, Donáth, Franck, Fischer, Fuchs, Giese, Greidenberg, Hebold, Hollós, Hüdovernig, Howorka, Juba, Lye, Moraira, Muskens, Medeiros, Obersteiner, Oppenheim, Rouley, Sommer, Stichl, Szigeti, Tamburini, Turner, Wosinszky. A legközelebbi ülés holnap, kedden lesz a nemzetközi bizottság termében déli 12 órakor.

A Washington-szobornál.

A városi legítim partján levő Washington-szobor környékét ma zászlódszobák öltöztették abból az alkalomból, hogy a nemzetközi orvoskongresszus amerikai tagjai mára tüzték ki egykori nagy-növű elnökük szobrának megkoszorúzását. A Budapestben időző amerikaiak majdnem teljes számban megjelentek az ünnepélyen, amelyen a magyar kormány részéről Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter vett részt. A főkonzultatust Mallett Ferencz alkonzul, továbbá Tömör Mihály és Csaszay Leslie titkárok képviselték. Dorsey angol nyelven tartott meleg hangú beszédben méltatta Magyarországot szépségeit és különösen vendégszeretét, amelylyel a tengerentúli Egyesült Államok legkiválóbb államférfiának szobrot is emeltek itt az ország szívében. Figyelmezteti honfitársait, hogy ne mulasszák el a magyar Alföld megtekintését, ahol különös alkalmuk nyílik a szinmagyar-ság megismerésére. A lelkes éljenzéssel kísért beszédre Apponyi Albert gróf kultuszminiszter válaszolt ugyancsak angol nyelven.

A miniszter szavait lelkes tetszés és taps követte, majd Macruda dr., az amerikai orvosgyógyász volt elnöke, az amerikai orvosok nevében üdvözölte a magyar kormányt és a székesfőváros képviselőit. Végül Moussong dr., az amerikai orvos-küldöttség alelnöke figyelmeztette honfitársait, hogy hazájukba visszatérve, emlékezzenek meg az itt tapasztaltakról és a Magyarországról esetleg elterjedt téves nézeteket igyekezzenek helyes világításba helyezni.

Five o'clock tea.

Fontenay vicomte, francia főkonzul és neje az orvoskongresszus francia vezetőségének tiszteletére fényes five o'clock teát adtak, amelyen megjelentek gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter, Landouzy, a párisi orvosi fakultás dékánja, Pinard, Reymond, Bergonié, Bouchard, Dieulafoy, Dugué, Gantier Grasset, Hugouneng, báró Korányi Frigyes, Lenhossék Mihály, báró Korányi Sándor, Herczel Manó, Grósz Emil egyetemi tanárok, dr. Bárczy István polgármester, dr. Boda Dezső főkapitány, dr. Bárczy István miniszterelnökségi titkár, dr. Balkányi Kálmán, dr. Bodon Zoltán, Michel konzul és még többen az orvosi karból. A társaság cigányzene mellett a késő esteli órákig élvezte a főkonzult és neje vendégszeretétét.

Főelőadások.

Az általános érdekű előadások sorát Kuttner R. berlini tanár kezdte meg délután 5 órakor a Nemzeti Múzeum dísztermében, aki az orvosi továbbképzésről olvasott fel s fejtegetéseinek során nagy figyelem közt mutatta ki, hogy az or-

vos kiképzése nem tekinthető befejezettnak az egyetemi tanulmányokkal, hanem a tudomány szünetlen előhaladása mellett állandó továbbképzésre van szükség, tehát meg kell adni neki a módot, hogy tudását folyvást gyarapíthassa s kiegészíthesse anélkül, hogy nagy anyagi áldozatokat lenne kénytelen hozni. Ily módokul jelöli meg Kuttner a következőket: Nagyobb városokban tudományos centrumok ajánlándók, mint tanítói helyek, ahol a helyszínen létező kórházak felhasználandók anyagul, s a tanításra képesített orvosok mint doczensek működjenek.

Kuttner szerint jövőre oda kell hatni, hogy lehetőleg sok oly intézetet teremtsenek, melyek kizárólag az orvosi továbbképzés céljainak szolgálnak. Fődolog, hogy ezek ingyenesek és orvosok által könnyen hozzáférhetők legyenek.

Kuttner tanár előadásait élénk figyelemmel és zajos tetszésnyilvánítással kísérték.

Holländer E. berlini professzor volt a második mai napon utolsó előadó, aki érdekes vetített képek kíséretében mutatta be a Kolumbus kora előtti betegségeket, melyeket a berlini múzeum gazdag, és perui agyaggyűjteményének mintáiból, a kihalt inkák ránk maradt műipari tárgyaiból tanulmányozott.

Holländer érdekes előadását feszült kíváncsisággal kísérte a nagyszámú érdeklődőkből álló publikum, mely szorongásig megtöltötte a termet.

A főváros fogadóestélye.

Ma este zajlott le a fővárosnak az orvoskongresszus tagjai tiszteletére rendezett fogadóestélye a Vigadóban. Künn, a fényesen kivilágított épület előtt sűrű kocsitábor, automobilonk jöttek-mentek, az utca népe pedig késő éjjelig ellepte a Vigadó környékét, hogy az érkezőket megbámulhassa. Benn, az ezer szinben káprázó, síma parkettes teremben pedig, mintha egy éles konturokkal megrajzolt pasztellkép tárulna a néző szeme elé, melyen a színek csodálatos rendszertelenséggel, mégis művésziességgel vannak odavetve. A pódiumon felhangzanak a zene akkordjai, a káprázatos színekverék pedig elmosódó kigyóvonalakban mindjobban összeverődik, majd ismét megnyílik, mint valamely kaleidoszkop csillogó mozaikja. Azután elhal a moraj a teremben és minden szem egy bájos leányarcra szegeződik. *Marschalkó* Rózsika énekel néhány dalt zajos tetszés mellett. Kis szünet következik. A tömegben örvények keletkeznek. Emítt egy becsületrendet viselő francziát, amott egy diszgyenruhás japán diplomatát, ismét másutt energikus arcu yankeet vesz körül egy embergyűrű. A pódiumon megint dal akkordjai hangzanak fel. *Vencell Béla*, *R. Durigo* Ilona, majd *Környei Béla* az Operaház tagja énekelnek. Különösen *Környei* tetszik. A zajos tapsokra többször meg kell jelennie a közönség előtt. — Ezután kürtjel hangzik fel a terem sarkából. — A kaleidoszkop szindus mozaikja hosszúra nyújtja lomha testét és kanyargó kigyóvonalban elhagyja a termet. Mindenki a buffetbe fordul, ahol a bőkezű főváros pazarul megvendégeli a kongresszus tagjait. Van pezsgő, bor, étel, ital bőven. Ismét kürtjel, azután néhány énekszám és a pasztell élénk színeket szétolynak. Lassan lassan kiürül az óriási épület, lenn kocsirobogás, automobil pöffögés, azután elhal minden. S a vendégek egy rendkívül kelemesen eltöltött este emlékével oszlanak szét.

A szocialisták röpiratai.

Az orvoskongresszus mai bankettjén német, angol és franczia nyelven röpiratot osztogattak a szocialisták. A röpirat Magyarország közállapotait kritizálja és a munkásság közegészségi ügyét ismerteti. A szocialista munkások szerdán este nyolcz órakor az Intim-színház bérkocsis-utcai helyiségében gyűlést tartanak „Magyarország egészségügyi viszonyai” napirenddel. A gyűlésre meghívták az orvoskongresszus tagjait s magyar, német, francia és angol nyelven fognak beszédet tartani. Itt említjük meg, hogy az antialkoholista munkásszövetség is öt nyelven röpiratot adott ki, amelyben a legutóbbi szeszmegezéseket is ismertetik.

Pöstyén fürdő megtekintése.

A nemzetközi orvosi kongresszus tagjait tudvalevően meghívta Pöstyén-fürdő, amelynek világhírű kénes iszapja mindenképen érdemes arra, hogy a külföldi vendégek figyelmét felkeltsék. A fürdőbizottságnak sikerült egy hangverseny-előadásra megnyerni a jelenleg mint fürdővendég ott időző s nemcsak Magyarországon, de egész Európában oly kiváló hírnévre szert tett svéd ének-

művésznőt: *Svaerdröm* Valborg asszonyt, aki szeptember 4-én *Tarnay* Alajos zongoraművész-szel együtt egy teljes estét betöltő hangversenyt ad. A program egyéb számaiból látható, hogy a kirándulók tiszteletére parkünnepélyt rendeznek, amelynek keretében magyar csárdában nemzeti tánc is bemutatásra kerül. Szívesen vesszünk a nagyarányú előkészületekről tudomást, mert örvendünk, hogy vendégeinket Pöstyén is oly szíves fogadtatásban részesíti s a tudomány szolgálata közben hazánk képviselőit megismertetésével s válogatott szórakoztatással kellemes, maradandó emléket nyújtanak. Pöstyén-fürdő meglátogatását a kongresszusi vendégeknek melegen ajánljuk. Pöstyén-fürdőre vonatkozólag készséggel ad felvilágosítást a Központi Menetjegyjroda Budapest, Vigadó-tér 1.

A katolikus nagygyűlés.

Budapest, augusztus 30.

Tegnap kezdődtek meg Szegeden a katolikus nagygyűlés s a nagygyűléssel kapcsolatos ünnepélyek. Impozáns, hatalmas méretű ünnepe ez a hazai katolicizmusnak. Tegnap a nagygyűlés megnyitása, a katolikus népszövetség ülése. Ma pedig megkezdődött a szakosztályok munkája.

Részletes tudósítók a következő:

A rókusai plébániatemplomban tegnap a kisdorozsmai és szegedi kath. Népszövetség zászlóit szentelték fel délelőtt 9 órakor. Ugyancsak délelőtt 9 órakor volt az ünnepélyes *Veni Sancte* a belvárosi plébániatemplomban, melyet dr. *Városy* Gyula kalocsai érsek pontifikált.

Óriási arányokban, impozánsan folyt le a Katolikus Népszövetség gyűlése Ujzegersdén, ahol több mint tizenötezer ember volt jelen.

Elsőnek Rakovszky István, a képviselőház alelnöke, a Népszövetség elnöke, lépett az emelvényre és hatalmas, tüzes beszédben nyitotta meg a gyűlést. Tisztelt gyűlekezet! — mondta. — Majdnem bátorság számba kell, hogy menjen az, hogy ha Magyarországon katolikusok merészkednek egybegyűlni. Mindenkinél van joga gyülekezni és mindenkinél van joga azt, ami a szívet bántja nyilvánosan elmondani (Ugy van!), csak nekünk nem szabad. Mi békét akarunk. (Ugy van! Ugy van!) De azt, hogy különféle vakolók, jöit-ment emberek belekonárkodjanak, belekötnyeleskedjenek a mi kat. ügyeinkbe, azt kikérjük magunknak! (Éljen és taps.) Erre nekünk, úgy mint bárkinél e hazában, két erős fegyverünk van: az egyik a katolikus sajtó, a másik a Katolikus Népszövetség. (Éljen és taps.) Ezen két fegyverrel kezünkben elég erősek leszünk megvédeni a mi jogainkat.

Népszövetségünknek 212.000 tagja van eddig, mutassa meg valamely más szervezet, hogy ennyire vihette. A gyűlést ezennel megnyitom.

Ezután dr. *Csernoch* János csanádi püspök mondott beszédet, aki szintén rámutatott a Népszövetség gyors fejlődésére s felhívta a jelenlevők figyelmét az elhangzó beszédekre.

Ezután gróf *Somsich* Béla fejtegette ki a katolikus intelligenciának a közélet terén szükséges feladatait.

Görcsöni Dénes volt a következő szónok, aki szintén a katolikus egyház elleneseit támadta nagyon élesen.

A szónoki emelvényre az elhangzott tetszésaj után *Kuna* András földművelő lépett, aki a kisgazza-osztály bajairól beszélt.

Haller István, a Katolikus Népszövetség főtitkára többek közt ezeket mondotta:

Mi nem indulunk hódító hadjáratra, csak azt akarjuk meg- vagy visszaszerezni, ami a valódi jogegyenlőséghez hozzátartozik, csak arra törekszünk, hogy a köz- és magánéletben befolyásunk számunknak megfelelő legyen.

Ezután *Zboray* Miklós lépett az emelvényre. Beszédében főleg a szekularizációval foglalkozott.

Foglalkoznak a szekularizációval és nagy-szabású szervezkedésről beszélnek velünk szemben. Azt kérdelem, ki a népbolondító, ki a hitvány és hazug, azok, akik igyekeznek minket támadni és munkánkban megakadályozni, vagy mi, akik nyíltan jövünk és azt mondjuk, hogy minden ember felebarátunk.

Az impozáns gyűlés a Hymnusz éneklésével ért véget.

A Szegedre tömegesen érkezett német katolikusok számára közgyűlés volt, melyet Gyuriss Emil országgyűlési képviselő nyitott meg. A nagyhatású beszéd után Leh Ferencz földműves, majd Huber János népszövetségi titkár beszélt, fejtegetvén a Katolikus Népszövetség munkásságát. Szabel kápián rövid felszólalása közben érkezett meg a gyűlés színhelyére *Csernoch* János püspök, Rakovszky István kíséretében. Mindketten lelkes,

buzdító beszédet intéztek a néphez, mire a népszövetségi gyűlések véget értek.

A délutáni nagygyűlésen Csernoch János csanádi megyéspüspök emelkedett szólásra: Régi időknek, Szent Gellért korának emlékei ujulnak fel előttem, — mondta — midőn szerencsém van a csanádi egyházmegye területén az ország katolikusait üdvözölhetni. Itt egyenesen a Szent Gellért által megjelölt nyomokon haladunk. A keresztény katolikus hitnek általa közel ezer év előtt elvetett magja mély, erős gyökeret vert a nép szívébe, amiket a századok viharai sem voltak képesek belőle kitépni. Ezeket akarjuk mi erősíteni, ápolni, fentartani az ellenséges áramlatokkal szemben.

Lelkes éljenzéssel fogadták a püspök szavait, mire dr. Lázár György Szeged polgármestere üdvözölte a nagygyűlést.

A polgármesternek nagy hatást keltő üdvözlő szavai után gróf Zichy János lépett a pódiumra.

— A mi törekvéseink minden antagonizmustól menten elsősorban államfentartó irányzatot követnek — mondta. — Mi azért szerveztük a katolikus társadalmat, hogy mint olyat beállítsuk az állami élet sorozatába a maga egészében, hogy azon erkölcsi tökélet, melylyel rendelkezünk, hazánk számára gyümölcsöztesse.

A katolicizmus társadalmi értelemben hazánkban univerzális érdekeket képvisel. Onnan van az, hogy olyanokat, kik felfogják és helyeslik a katolicizmus szerveztségének szükségességét, minden politikai pártban találunk, olyanokat, kik lelkesen sikkra szállnak a katolicizmus megtámadott érdekeinek, minden politikai pártban vannak és politikai pártkülönbség nélkül sorakoznak hozzánk oly magyar politikusok, kik állandóan dolgozni akarnak, katolikus szellemben a szociális téren, ezt a katolikus szövetséget megalkotó elemek összetétele világosan mutatja.

A többször megéljenzett megnyitót követően az alakulás. Fővédnök: dr. Vaszari Kolos biboros hercegprímás. Védnökök: A püspöki kar. Diszelnökök: gr. Apponyi Albert, gr. Apponyi Géza, gr. Batthány Iván, gr. Csekolics Endre, gr. Dessewffy Aurél, gr. Erdődy Gyula, herceg Eszterházy Miklós, gróf Eszterházy Mór, gróf Festetics Tasziló, báró Forster Gyula, báró Gerliczy Ferencz, gróf Hunyady József, dr. Kelemen Béla, dr. Lázár György, gróf Majláth József, ögróf Palaviciny Ede, báró Révay Ferencz, gróf Somssich Béla, gróf Wenckheim Frigyes, gróf Zichy Aladár, gróf Zichy Nándor. Elnök: gróf Zichy János.

A megalakulás után felolvasták az üdvözlő táviratokat s ezzel az ünnepség a Himnusz hangjai mellett véget ért.

A nagygyűlés vezetősége a város előkelőségeinek tiszteletére nagyszabású estélyt adott Jászai Géza apátplébános.

A hétfői nap.

A mai nap a beható, intenzív munka napja volt. A nagygyűlés tagjai már kora reggel csoportokba verődtek, majd reggel 8 órakor szent misét hallgattak a belvárosi templomban. Mise után a gyűlés tagjai szétoszlottak a különböző szakosztályok ülésére. A mai szakosztályi üléseken zsúfolva voltak a termek érdeklődőkkel.

Ma a Katolikus Legényegyletek, A magyar keresztény iskolatestvéreket képző és segélyező országos egyesület, a hitbuzgalmi karitatív szakosztály, közmívelődési szakosztály, szociális szakosztály tartottak értekezletet.

TÁVIRATOK.

Vilmos császár szemlelője.

Bécs, augusztus 30. Vilmos császár ma szemlelő tartott a flotta felett. Miután a Hohenzollern hajóval végigment a hajósorokon, a Deutschland nevű csatahajóra ment, hogy résztvegyen a nyílt tengeri és a parti páncéloshajórajok gyakorlatozásain, amelyet a flotta legfőbb parancsnokai vezényelnek.

Milovanovics Aehrenthalnál.

Bécs, augusztus 30. (Saját tudósítónktól.) Milovanovics szerb külügyminiszter tegnap hosszasan tanácskozott a kereskedelmi szerződési tárgyalások megindításáról báró Aehrenthal külügyminiszterrel.

Közgazdasági táviratok.

Amerikai tőzsdék zárlatai.

	aug. 28.	aug. 27.	aug. 30.
New-York.			
Buza	109 ¹ / ₂	110 ³ / ₂	108 ³ / ₂
Iocobuza	—	—	—
juliusra	—	—	—
szeptemberre	107 ³ / ₂	107 ¹ / ₂	105 ¹ / ₂
decemberre	103 ¹ / ₂	103 ³ / ₂	101 ¹ / ₂
májusra	—	—	—

Tengeri júliusra	—	—	—
szeptemberre	75	75	74 ¹ / ₄
decemberre	66 ¹ / ₄	66 ¹ / ₄	65 ³ / ₄

Chicago.

Buza szeptemberre	98 ¹ / ₂	99 ¹ / ₄	97 ³ / ₂
decemberre	93 ¹ / ₂	95	93 ³ / ₂
Tengeri szeptemberre	65 ¹ / ₄	65 ⁷ / ₈	65 ³ / ₄

Newyork aug. 30. Gyapot Newyorkban helyben — (12.90 tegnap), gyapot szept. — (12.32), gyapot novemberre — (12.43), gyapot Neworleansban helyben — (12³/₈), petroleum Stand white Newyorkban 8.25 (8.25), petroleum Stand white Filadelfiában 8.20 (8.20), petroleum Refined in Cases 10.25 (10.65), petroleum Credit Blancs at Oil City 1.58 (1.58), zsir Western steam 12.75 (12.75). Zsir Rohe és Brothers 12.95 (12.95).

Chicago, aug. 30. (Zárlat.) Zsir szept.-re 12.20 tegnap (12.20), zsir októberre 12.17 (12.17), szalonna short clear 12.43 (12.31), sertéshus szept.-re 22.52 (22.45).

A levegő meghódítása.

— Zeppelin Berlinben. —

Budapest, augusztus 30.

Amit a német császár és a német nép olyan régóta vártak, az megtörtént: gróf Zeppelin megérkezett Berlinbe. A császár nagy kísérettel várta őt a tempelhofi mezőn és lelkes szavakkal üdvözölte. A léghajó ma már visszafelé is indult Friedrichshafenbe, ahová gróf Zeppelin vonaton ment.

A mai nap másik eseménye a Blériot balesete. A hirneves aviatikus az aeroplánjával leesett és az arczán megsérült.

Részletes hireink a következők:

Zeppelin megérkezése.

Amint ezt már megírtuk, szombat esti 6 óra 25 perczkor ért a „Zeppelin III.” Bitterfeldbe, ahol Zeppelin gróf várakozott alkotására. A leszállás simán történt. A német trónörökös Berlinből atyja meghagyásából automobilon Bitterfeldbe utazott és Zeppelin gróf előtt kifejezést adott a baleset miatt való sajnálkozásának. A léghajó Vilmos császár kivánságára vasárnap reggel Bitterfeldben maradt, ahonnan reggel fél 8 órakor repült el Berlin irányában. A „Zeppelin III.” 8 óra 40 perczkor már Wittenberg fölött volt látható és 10 óra 40 perczkor Gross-Lichterfeldben veték észre, amint Potsdam felől közeledett.

Délután 1 óra 40 perczkor megjelent a Zeppelin III. birodalmi léghajó a tempelhofi gyakorlótér keleti oldalán, nagy ivben észak felé fordult és azután a kikötési hely felé igyekezett. Az elülső gondola 1 óra 51 perczkor érte a földet. Több mint egy negyed órán át végezte a Zeppelin III. a tempelhofi mező felett 160-200 méter magasságban hatalmas körmozgásait. A léghajó elülső részét katonák hajókötellekkel erősen tartották, míg a léghajóban levők kiszálltak. Vilmos császár üdvözölte Zeppelin grófot, miközben a zenekar a „Deutschland, Deutschland über alles” dalt játszotta. Ezután a császárné és a császári ház többi tagjai szívélyesen üdvözölték Zeppelin grófot. Reicke polgármester beszédet mondott, amelyben Zeppelin grófot, mint a nap hőst ünnepelte. Végül Vilmos császár háromszoros Hoch!-ot mondott Zeppelinnre. A császár és Zeppelin gróf ezután automobilon a kastélyba mentek. A császár a grófot jobbjára felül ültette.

A császári pár által adott reggelin gróf Zeppelin, továbbá Colsmann igazgató, Dürr főmérnök és Kober főmérnök vettek részt. A császár minden vendéggel kocczintott és a reggeli után gróf Zeppelinnel ismételtelen megjelent a nyitott ablaknál. A Lustgartenben összegyűlt embertömeg viharos hurrakiáltásokban tört ki.

A császár tegnap délután 3 óra 55 perczkor Berlinből a svinemündei flottagyakorlatokra utazott.

Közvetlenül a „Z. III.” leszállása után Wright Orville léghajóst bemutatták a császárnak, aki aztán Wrightot gróf Zeppelinnel mutatta be.

Gróf Zeppelin Friedrichshafenbe érkezésekor a birodalmi léghajó balesetéről a következőképp nyilatkozott: Világos, hogy a propellernek ilyenek nem maradhatnak. Bizonyos változtatásokat kell rajtuk eszközölni, mindenekelőtt meg kell őket kissé rövidíteni. Arról, vajjon az új indító készülék megmarad-e vagy a régi kerül vissza, még nem lehet

dönteni. Zeppelin maga nem számított arra, hogy a programot a kellőképp ki nem próbált léghajóval viszi keresztül, de nem akart a berlinieknek ismét csalódást okozni. A léghajónak ezen az uton elért sikereivel szemben a csekély baleset eltörpül. A berlini fogadtatás feledhetlen marad előttem — mondá gróf Zeppelin.

Viszautazás akadályokkal.

Mint hogy gróf Zeppelin ragaszkodott ahhoz a szándékához, hogy léghajóját Ferencz József királynak bemutatja, a léghajónak még vasárnap este el kellett hagynia Berlint, hogy a bodeni tóhoz visszatérjen. Féltilzenkettőkor a „Z. III.” fel-emelkedett. Negyed 12 órakor megoldották a köteleket és kevéssel rá felhangzott a vezényszó: „Rajta!” Fényszórók 350 méter magasságig követtek a léghajót, úgy hogy, az időközben ezekre felgyülemlt néptömeg a gömböt tisztán láthatta. Azután a léghajót a hold világította meg, amint hegyét délnyugat felé fordította. A tömeg hurrá! kiáltásai által kísérve, a léghajó meglehetősen gyorsan átröpült a tegeli lövőtér felett és Spandan felé eltűnt. A léghajón nem volt lámpa.

Huelzichnél a léghajót újabb baleset érte. A léghajónak ismét eltört egy propellere, úgy hogy kénytelen volt leszállani. A léghajó simán leszállt. A léggömb burkának hátulsó részén nagy lyuk tátong.

Hivatalos jelentés szerint a „Z. III.” léghajón az elülső második propeller eltört. A propeller egy szilánkjá átlukasztotta a léghajó burkát, úgy hogy a gáz kiömlött. Bár a léghajó ballaszt kidobásával fenntartotta magát, jobbnak látták a vezetőket az út megszakítását. A léghajó a Bülzsig körüli mezőségen bocsátkozott le.

A német trónörökös déli 12 órakor a Zeppelin III. léghajó balesetének színhelyére érkezett automobilljával, ahol meghallgatta Dürr főmérnök jelentését a baleset okáról, majd a kosárba szállt, hogy közvetlenül megismerje a hibás alkatrészeket. A szükséges tartalék és pótalkatrészeket a műszaki munkásokkal együtt Friedrichshafenből már utnak indították.

A Zeppelin III. balesete sokkal súlyosabb, mint kezdetben hitték. A propeller, miközben eltört, áttört a léggömb gázcellái egyikének a burkolatát és három méter hosszú lyukat ütött rajta. A gáz ebből a ballonból teljesen kiömlött. A léghajó kénytelen volt leszállani, ami simán megtörtént és a lakosság azonnal segítségére sietett. Időközben katonaság is érkezett, mely a teret elzárta. Itj. Zeppelin gróf azonnal táviratozott Friedrichshafenbe és megrendelte az eltört alkatrészek pótlásául szolgáló új alkatrészeket. A léghajó ez idő szerint olyan állapotban van, hogy kijavítás előtt nem mehet tovább. A baleset helye Wittenbergtől hat kilométernyire van, mely város Berlin-től 71 kilométernyire fekszik.

A Zeppelin III. léghajó nagyjában oly benyomást tesz, mintha teljesen rendben volna. A közelebbi vizsgáltnál azonban kitűnt, hogy az egyik gázcella átvágódott és e helyen a ballon burája megszakadt, még pedig a letört propeller vagása következtében. A léghajó borzasztó pusztulásáról szóló, a külföldön elterjedt hírek teljesen alaptalanok.

Vilmos császár elrendelte, hogy a megsérült Zeppelin III. helyett Ferencz József királynak a bodeni-tó mellett a Zeppelin II. léghajót mutassák be.

A reimsi verseny.

A gépépítők díjért lefolyt versenyben első lett Bunauvarilla, aki 2 óra 10 percz 13 másodpercz alatt 80 kilométert, második Rougier, aki 1 óra 22 percz alatt 50 kilométert tett meg. A leggyorsabban megtett ut első díját Blériot 7 percz 4.45 másodpercz alatt, az utasokkal való felszállás versenyében Farman első, Lefebvre második lett. Az elért legmagasabb sebességért lefolyt versenyben Latham (155 méter) első, Farman (110 méter) második díj, Paulhan (90 méter) harmadik, Rougier (55 méter) negyedik.

Blériot tegnap délelőtt fél 11 órakor, amidőn programmon kívül felszállt, megsebesült, úgy hogy automobilon kellett a tribünig szállítani. Hírlik,

hogy a balesetet a motor robbanása okozta és hogy a repülőgép meggyuladt. Bleriot könnyebb égési sebeket szenvedett bal kezén és arcán. Szemei sértetlenek maradtak. Bleriot készülékével a földre zuhant és arcán könnyen megsérült. Készüléke teljesen összetört és elégett.

Curtiss amerikai léghajós megnyerte a sebességverseny díját. Harmincz kilométernyi utat 26 perc és 40 egyötöd másodperc alatt tette meg.

A kitzölt díjak közül nyertek: Fahrman 0.000, Latham 45.000, Curtiss 38.000, Paulhan 10.000, Renard 10.000, Tissandier 8000, Bleriot 7000, Lambert 5000, Lefebvre 2000, Bunau-Varilla 2000, Rougier 1006 frankot.

Zeppelin kitüntetés.

A király Zeppelin grófot tegnap a 19. sz. ulánus-ezred élére állította. Zeppelin gróf 1822-181 1885-ig parancsnoka volt ezen ezrednek.

A kassai pokolgép.

— Junga Sebőné öngyilkossági kísérlete. —

Junga Sebő századost, a kassai merénylet tettesét, a székesfehérvári V. honvédkerületi fogházban őrzik. Még ma sem szívargott ki az eset okáról semmi. A találgatások megindultak és a lehetőségek egész skáláját végiggondolják a merénylet kutatói. Már azt is rebesgetik, hogy Junga százados nem volt eszénél, amikor a pokolgéppel föl akarta robbantani Mátyássyt, sőt az okát is tudják adni elmezavarának egy szerencsétlen eséssel. Ezek persze csak találgatások, — a vizsgálat fogja majd meghozni talán ennek a titoknak a nyitját.

Mai híreink a következők:

Ma érkezett Budapestre a főkapitányságra az a pokolgép, amelyet Junga százados küldött Kassára bajtársának, Mátyássy Zoltánnak. A gépet, amelyet a kassai katonai hatóság vizsgált meg és állított össze a robbanás után, a főkapitányságról nyomban átküldötték a katonai hatósághoz. Junga Sebő százados, mint nekünk Székesfehérvárról jelentik, a honvédkerületi börtönben van már, a hova szombaton este vitték el Nagykanizsáról. Ma már mindenki csak azt kérdezi, hogy mi vihette rá Junga századost a pokolgép elküldésére. Ezt még nem tudja senki, még Junga felesége sem. A századosnét, mint Nagykanizsáról táviratozzák, tegnap meginterjúvolta egy újságíró s fölvilágosítást kért tőle a merénylet dolgában. A szerencsétlen aszszonyt a gyászos eset nagyon megviselte. Az újságírónak kijelentette, hogy szívesen nyilatkozik, mert egyes lapok sok téves hírt és kombinációt közöltek.

— Nem igaz mondta, hogy férjemnek Mátyássy hadbíróval valami differenciája lett volna. Mindvégig a legjobb barátságban voltak s így férjemnek semmi oka sem volt a merénylet elkövetésére. Sajnos, kétségtelennek tartom, hogy férjem elméje elborult. Hónapok óta aggasztó jelek mutatkoznak rajta, nem evett, nem aludt, egész éjjel föl és alá járt a szobában, úgy, hogy mi már régen féltünk valamely bekövetkező katasztrófától. Férjem állandó ingerültsége miatt egy cseléd sem maradt meg nálunk hosszabb ideig. Ha józan lett volna és lett volna valami baja Mátyássyval, ezt bizonyára párbajjal intézte volna el. Hiszen már eddig is hat súlyos föltételi párbaja volt. Valami rémkép üldözhetette és ez indította bizonyára a merénylet elkövetésére.

Jelen volt a beszélgetés alkalmával Jungané anyja, Schweissgut admirális özvegye is, aki hasonló értelemben nyilatkozott. Azt mondta, hogy Junga jólelkű ember volt, aki folyton a családjának élt, soha nem ment kávéházba sem felesége nélkül. A följelentő Halasiék ellen mindketten nagyon kikelték.

Jungának a felesége szombaton délután két ízben is öngyilkosságot kísérelt meg.

Délben azt a kívánságát nyilvánította, hogy három kis gyermekét vigyék el Grácban lakó édesanyjához s őt hagyják magára.

Délután három órakeresztés érkezett a rendőrséghez, hogy Junga százados Kinizsy-utcai lakása előtt nagy csoportosulás van. Madarász rendőr nyomban Jungáékhoz sietett. Ott az történt, hogy a lakásból füstfelhő áradt ki s mikor a künn levők rosszat sejtve, oda behatoltak, az egyik

ablakfüggöny és az asztalterítő lángban állott s az égő függöny mellett a földön feküdt Jungané eszméletlenül. A tüzet eloltották s csakhamar odaérkezett Ország Lajos orvos, ki a szerencsétlen aszszonyt eszméltre hozta. Jungané órákon át szótlan maradt, mereven maga elé nézett s így tőle nem lehetett megtudni, hogy mi történt. A háznépe kihallgatásából azután kitudt, hogy Jungané az öngyilkossági kísérletet úgy követte el, hogy előbb revolverrel magára lőtt, de remegő kezeivel rosszul célzott s a golyó nem talált. Ezután a ruháját petroleummal leöntötte és meggyújtotta.

UJDONSÁGOK.

Az első higienikus.

— Fodor József emléke. —

Azt mondják, minden nagy korszak megszüli a maga nagy szellemét. Mikor egy-egy világeszme megéri, már készen várja egy férfi, aki azt felfogja és megvalósítja.

Igy mondják azt. En nem hiszem azonban, hogy ez így is van. Valószínűbb az, hogy a férfiú itt volt már, mielőtt az eszme megérte volna. Soha sem érne meg semmiféle eszme, ha az arra termett, arra hivatott férfiú meg nem érlelné. A geniek azok, akik az eszméket megteremtik s megvalósítják és nem megfordítva.

Annak idejében — nem is kell egy egész századot visszafelé számlálnunk, — az orvosi tudomány még ugyancsak sötétségben tapogatózott. Az orvosi tudománynak volt ugyan némi sejtelméről, hogy a beteg test a bonczoló asztalon más képet nyújt, mint egy egészséges test. Gondolták, hogy a beteg szervek körbonczani vizsgálata talán óriási apparátust igényel és egy egész tudományágat képvisel. De szakszerűen senki sem foglalkozott patologia-anatómiával.

Egyszerre föllépett a tudományos fórumra Virchow és Rokitsanszky. Az első a berlini, az utóbbi a bécsi iskola professzora volt. És attól fogva nagy világosság támadt a tudományban. Hol volna a tudomány, ha Virchow és Rokitsanszky nem lett volna? . . .

De született egy másik nagy szellem is: Dubois Raymond. Ez viszont a fiziológiára hívta fel a tudomány figyelmét. Oly kiegészítő része az orvos-teremtés tudománynak a fiziológia, mint a szemészetnek a fénytán. Akármily nagy volt Virchow és Rokitsanszky kezdeményezés, mégis hol tartana a tudomány, ha Dubois Raymond nem lett volna? . . .

És mi lett volna a sebészi higieniával, ha Semmelweis nem lett volna? Igaz, hogy ő a föltétlen tisztaságot, mint legjobb fertőtlenítő eszközt a szülészetben alkalmazta, de hamar a magáévá tette a dolgot, különösen Lister óta, az egész sebészet Sokáig nem ösmerték el Semmelweis érdemeit, de most már az erzsébet-téri márványszobor hirdeti elévülhetetlen érdemeit. S különben is nem az elismerés a fődolog, hanem az ember, a lángész életének munkája.

És minthogy most napirenden van Fodor József, azt kérdezzük, mi volna a magyar higieniai tudomány, hol tartanánk közegészségügy dolgában, ha Fodor József nem lett volna? . . . A higieniát, mint világtudományt, nem ő alapította. Azt Münchenben Pettenkoffer alapította meg. De amit Magyarországon ezen a téren elértünk, ami nagyot alkottunk, amit tökéletesítettünk, azt mind Fodor József nevére és tevékenységére vezethetjük vissza.

Amíg élt és dolgozott, addig a nagyközönség nem igen tudta, mily munkanagyságot bírtunk benne. Most, hogy szobráról ma a lépel lehullott, mindenki kénytelen lesz kérdezni és utána járni annak, hogy ennek a névnek milyen jelentősége van a tudományban. S feleletül kapja majd, hogy akkor, amikor a legnagyobbakat említik, említeni kell az ő nevét is . . .

Es ez a legnagyobb jutalom, amelyben emberi tevékenység az emberiség részéről részesülhet.

— Személyi hírek. Darányi Ignác földművelésügyi miniszter szombat délután Kubinyi Árpád főrendiházi tag kíséretében Arvaváraljára utazott. — Czajlik Alajos a határrendőrség országos főnöke szabadságáról visszatért és átvette hivatala vezetését.

— A német császár a morvaországi hadgyakorlatokon. A jövő héten kezdődnek a morvaországi Gross-Meseritschben a nagy záróhadgyakorlatok, amelyekben királyunk vendégeként a német császár is résztvesz. A két uralkodó fogadásának programját már végérvényesen megállapították.

A király szeptember 8-án, szerdán, déli egy órakeresztés Bécsből udvari különvonaton Gross-Meseritschbe érkezik, ahol a pályaudvaron a polgári hatóságok vezetői üdvözlök. A hivatalos üdvözlőbeszédet Morvaország nevében gróf Serényi Ottó tartományfőnök német, Gross-Meseritsch városa nevében pedig Csermák József polgármester cseh nyelven mondja. A pályaudvarról a király szállására, gróf Harrach kastélyába hajtat. Vilmos császár szintén aznap délután négy órakeresztés meg Iglauba, ahol Ferencz Ferdinánd trónörökös fogadja. Inderka polgármester rövid üdvözlőbeszédje után a császár automobilon folytatja útját Gross-Meseritschig, ahol a város szélén királyunk üdvözlök. A német császárt hivatalosan más nem üdvözlök. A hadgyakorlat tartamára a német császár mellé katonai diszszolgálatot rendeltek ki; ennek tagjai lovag Brudermann lovassági tábornok, lovassági főfelügyelő, Hordliczka Jenő vezérkari ezredes, a közös hadügyminiszterium nyilvántartási hivatalának főnöke, valamint báró Bienerth Károly vezérkari százados, berlini katonai atassé. A német császárral a hadgyakorlatra eljön Moltke gyalogsági tábornok, a német hadsereg vezérkarának főnöke is, aki mellé Müller Richárd ezredes, a vezérkari munkálatok hivatalából osztották be.

— A bolgár király ajándéka. A dobsinai jégbarlang közelében, a gyönyörű sztraczenai völgyben fekvő Sztraczena falu bányászlakossága eddig a természet szabad ölen tartotta istentiszteletét. Ferdinánd bolgár király most a vallásos népek szép templomot állíttatott, amelynek tegnap délelőtt volt a fölszentelése. A fölszentelésen, amelyet fényes segédlettel Párvy Sándor szepesi püspök végzett, maga a bolgár király is megjelent. A püspök félkilenczkor gyönyörű négyesfogaton jött Sztraczenára, a bolgár király is kísérete pedig két hatalmas automobilon érkezett az ünnep helyére, ahonnan ekkor már Dobsináról és a környékről mintegy ötezer főnyi közönség várakozott, amelyben sok volt a külföldi turista is. A püspök a templom ajtajában várta a bolgár királyt s néhány meleg szóval üdvözölte. Szepes vármegye képviselőjében Nógrády alispán, Gömörmegye nevében Tomory Géza főszolgabíró, a beteg Kóburg herczeg képviselőjében Mihalik Dezső főerdész és Dobsina képviselőjében Kraus polgármester és Benedicty Kálmán bányatanácsos jelent meg a király fogadására. Rozsnyó városát pedig Poós polgármester képviselte. A fölszentelés féltizenkettőkor volt. Az istentisztelet alatt a püspök gyönyörű magyar beszédet mondott, majd egy tót beszéd következett, amely után a tót származású iskolásgyerekek régi magyar egyházi énekeket énekeltek, utána pedig az egész jelenvolt közönség elénekelt a Himnuszt. Az egyházi szertartás után a bolgár király cerclét tartott, amelynek során többeket megszólított, így Sréder Gyula vasgyári igazgatót, Tomory főszolgabírót és Benedicty Kálmán bányatanácsost. A fölszentelés után Sréder Gyula vasgyári igazgatónál villásreggeli volt. A püspök, minthogy egyik lova megsántult, a bolgár király automobilján ment vissza Szepeshelyre.

— Cseh-német verekezés. Bécsben két cseh népgyűlés alkalmából németek és csehek között több ízben összeütközés történt, amelynek folyamán több ember megsebesült. Huszonnégy letartóztatás történt.

— Tengori katasztrófa. Stockholmból jelentik: Tegnap este az Uppland gőzös Stona-Essingen mellett összeütközött egy motorcsónakkal, amelyen nem volt lámpa. A motorcsónakot a gőzös közepén szelte ketté. 12 utasa közül csak 6-ot sikerült megmenteni.

— **Müller Kálmán betegsége.** Müller Kálmánt, az orvoskongresszus érdemes s oly népszerű elnökét a kimerültség és izgatottság betegé tette. Müller Kálmán három hónap óta minden percét a kongresszus előkészítésével töltötte s mikor szombaton elment a Mücsarnokba, az ismerkedő estére, már nagyon ki volt merülve. Mégis egész este a vendégekkel foglalkozott, kalauzolt, fölvilágosításokat adott, üdvözölte a vendégeket s órákhoz nem tudott leülni egy percre sem. Éjjel felé, amikor a vendégek tömegesen távoztak el, a ruhatár személyzete elakadt a dolgában, ami nagyon felingerelte a vendégeket. Ez annyira fölzigatta a zavartalan sikerre törekvő elnököt, hogy haza kellett szállítani. Otthon reszketés és heves idegroham fogta el s ájultan összeesett. Az orvosprofesszorok, akiket ágyához hívtak, megnyugtatták a megrémült családot, hogy csak muló idegrázkódás történt és aggodalomra semmi ok sincsen. Egy-két nap múlva föl is kelhet a beteg orvostanárr.

— **Pusztító áradás.** Newyorkból jelentik: Ujabb montereyi táviratok szerint a Santa Katharina folyó hirtelen áradását — melyről legutóbb már adtunk hírt — szakadatlan felhőszakadásszerű esőzések idézték elő. A déli partvidék lakosságát a folyó gyors áradása házaik tetéjére üzte. Sok ház összeomlott, miközben számos ember életét veszítette. Az iskolaépület kilenczven nőt temetett leomló romjai alá. A városban nincsen ivóvíz, sem világítás. A közuti, valamint az állami vasut forgalmát be kellett szüntetni. — Az északi parton az emberek fehetetlenül nézték a pusztítást és képtelenek voltak segítségét nyújtani. Sok ezer ember elvesztette minden vagyonát. A vízbefutlak száma mintegy 1200. Az anyagi kárt 30 millió dollárra becsülik. Monterey hatóságai nem képesek az inséget szenvedőknek élelmet és ruházatot adni. A víz vissza kezdett medrébe. A veszély elmúlt. Vasárnap estig ötszáz holttestet találtak. A montereyi áradás következtében 15.000 ember hajléktalan. Az inség igen nagy és így a segély nagyon szükséges.

— **A csepeli katasztrófa áldozatai.** A csepeli töltésgyárban történt robbanásnak tizenegy áldozata van. A Rökus-kórházba vitt kilencz sebesült közül egy sem maradt életben, a Szent István-kórházban két sebesült halt meg, a többi három nagyon rosszul van. A halottakat a törvényszéki orvostani intézetbe vitték, a hol dr. Gyulai tanársegéd boncolta föl valamennyit. A boncoló intézetből Csepelre viszik a halottakat, a hol Weisz Manfréd gyáros közös sírba temeteti őket. A temetés idejét még nem állapították meg.

(—) **A dunáninneni evang. egyházkerület** tegnapi folytatódó gyűlésén elutasította a Nagyihonti evang. egyházmegyének a kerülettel szemben agentionale és cathedratikum tulfizetése címén támasztott visszakövetelését, mint alaptalan keresetet. Végül a püspök berekesztő imája után a gyűlés bezárult. Ma délelőtt papszentelés volt, amely alkalommal öt ifju segédlelkészt avatott fel a püspök a pozsonyi lelkészek segédkezése mellett. A kiküldöttek jó részt már elutaztak, kivéve a ker. jegyzőt, akik a szeptember 1-én tartandó hitelesítő bizottsági ülésre készítik elő az anyagot.

— **Eltűnt család.** Gárdos Sándor villamos kocsivezető 27 éves felesége, János Eszter aug. 20-án azzal ment el Szabolcs-utca 30. számú lakásáról, hogy Budára megy a Szent István körmenetet megnézni. Magával vitte 5 éves Sándor, 4 éves Lajos és 6 hónapos Eszter nevű gyermekeit is. Azóta az egész családnak nyoma veszett. A rendőrség nyomozza az eltűnt anyát és gyermekeit.

— **Elnyűt tábornok.** Gradl Vilmos lovag, nyugalmazott lovassági tábornok, a 78. gyalogezred tulajdonosa tegnap este a tiszti kórházban 75 éves korában meghalt.

— **Életunt mérnök.** Schuster Frigyes 30 éves nagyszabeni mérnök tegnap délután a Rákóczi-uton levő Adria-szállodában, ahol néhány nap óta lakott, megmérgezte magát. Esméietlen állapotban volt, amikor a Dolog-kórházba vitték. Tettének oka ismeretlen.

— **A Magyar Történelmi Társulat vándor-gyűlése.** A Magyar Történelmi Társulat közgyűlései, melyek a magyar történetírás számára roppant sok ismeretlen becses emléket fedeztek fel, 1889. év óta szüneteltek. Liptómege közönsége az idén arra kérte fel a Történelmi Társulat vezetőségét, hogy ujítsa fel ezeket a vándor-gyűléseket és kutassa fel a Liptómegeben rendelkezésre álló anyagot. A vármegye ezen felhívása folytán a társulatnak mintegy negyven tagja jelent meg tegnap Liptó-Szt.-Miklóson, gróf Teleki Géza társulati elnök vezetésével. A megérkezőket a megye díszküldöttsége fogadta. Vasárnap d. e. 10 órakor a vármegyeház dísztermében ünnepélyes megnyitó ülés volt. Dr. Pálgyai Móríc főispán igaz szeretettel üdvözölte a megjelenteket a maga és a vármegye közönsége nevében, majd Teleki Géza gróf átvevén az elnöklést, közölte, hogy Wekerle Sándor miniszterelnök a magyar kormány nevében üdvözölő táviratot intézett a vándor-gyűléshez, mit a gyűlés ugyancsak táviratilag köszönt meg. Ezek után gróf Teleki elnök ismertette a régi vándor-gyűlések eredményeit. Majd Márki Sándor értekezett Liptómege szerepléséről a kurucz-háborúk idején. Az ülés utolsó pontja Horváth Sándor felolvasása volt a „Liptói regestrum“-ról. Az ülés után díszlakoma következett a társulati tagok tiszteletére.

A társulat a lakoma után az okolicsnői Hunyadi-kori templomot tekintette meg. A társulat ma megkezdte, holnap pedig folytatja és 1-én Rózsahegyen befejezi munkálkodását, mely a megyeszékhelyre behordott számos családi levelesláda tartalma után ítéve, igen eredményesnek ígérkezik. A társulat tagjai elsején hagyják el Liptómeget, bizonyára feledhetlen emlékekkel.

— **Az eperjesi gyilkos.** Annak idejében részletesen megírtuk azt a titokzatos gyilkosságot, amelyik e hó 6-án délután történt Eperjén, amikor is özv. Glück Dávidné ékszerüzletében meggyilkolták. A gyilkos a szerencsétlen asszonynak először egy kövel betörte a koponyáját, azután késsel elvágta a nyakát, véres munkája befejeztével husz nyaklánczot és 365 gyűrűt véve magához, ellillant. Mindeddig sikerült a rendőrség figyelmét elkerülnie, bár tanuk voltak reá, akik az említett időben két gyanus alakot láttak az üzletbe belépni. Az eperjesi rendőrkapitány közözlőlevelét adott ki, amelyben Engler Dávid fogtechnikust gyanúsítja a gyilkossággal és kérte a letartóztatását. A rendőrkapitány arra alapította a gyanúját, hogy Engler röviddel a gyilkosság előtt Eperjesen tartózkodott, aztán hirtelen eltűnt; a tanuk vallomása szerinti személyleírás is reá illik, mert amugy is igen furfangos ember.

Ennek a közözlőlevelnek az alapján Bécsben, a XX. kerület egyik szállójában már 25-én letartóztatták Englert. A közözlőlevel szerint Engler Ausztria- és Magyarországnak már több városában dolgozott, hogy Glückné üzletében eladott egy aranylemez s hogy eperjesi lakásából fizetés és bucsuszó nélkül ellillant. Engler azonban egészen másképpen vall. Beismeri, hogy tartózkodott Eperjesen és pedig július 28-tól 31-éig, mely idő alatt Strauss fogorvosnál volt alkalmazásban. Munkája azonban nem tetszett főnökének, aki a három napi próbaidő leteltével elbocsátotta és 16 korona kárpótlást adott neki. Azt állítja továbbá Engler, hogy ő Altmann Izidor vendéglősnél lakott és tagadja, hogy az aranylemez ő adta volna el. Azt határozottan tagadja, hogy ő hirtelen eltűnt és az ellátásért adós maradt volna. A leghevesebben tiltakozik természetesen a gyilkosság vádjá ellen. Amig ő Eperjesen volt, nem is hallott semmiféle gyilkosságról, az már az ő távozása után történhetett. Ő ugyanis 6-ika előtt hagyta el Eperjest és onnan Beregszászra ment, ahol két napig tartózkodott, majd Budapestre jött és innen 20-án este hajóval Bécsbe utazott, ahová 21-én délben érkezett meg.

Ezzel a vallomással azonban ellentétben áll a vendéglős vallomása, aki kijelentette, hogy Engler két napig volt nála ellátáson és hogy a számlájának egyik részét kiegyenlítette, de 4 korona 62 fillérrel adós maradt. Egy borbély szintén terhelő vallomást tett, mely szerint Engler 6-án délelőtt nála beretvákozott Eperjesen. A borbélyt Szilvássynak hívják és Englert már régen ismeri. Ezen vallomás szerint kétségtelen, hogy Engler még hatodikán is Eperjesen tartózkodott.

— **Dadogók** vagy bármily beszédhibában szenvedők részére gyógytanfolyamot és siketnémák részére természetes kiejtésre oktató állandó tanfolyamot tart özv. Roboz Józsefné. Az oktatás néhai Roboz József, a kiváló gyógypedagógus, s hazánkban a dadogó oktatás megalapítójának ki-

lünő módszere szerint történik. Vidéki tanulók teljes ellátásban is részesülhetnek s szeretetteljes otthont találnak. A szeptemberben kezdődő tanfolyamra már jelentkezhetni. Ertekezni lehet délután 2-4-ig Ferencz-körút 46. szám alatt. (Üllői-ut sarok.)

— **Örült a vonaton.** Szombaton délután a hécs-krakói gyorsvonaton egy örült nagy vérengzést vitt véghez. Alig hogy a gyorsvonat utának indult, a vasuti személyzetnek feltűnt egy utas, aki nagyon izgatottan viselkedett. Kotowski földbirtokos volt, akinek Javorno környékén nagy kőszénbányái vannak. Prerauban a vasuti orvos tanácsára az állomásfőnök megbízott két vasuti alkalmazottat a földbirtokos őrzésével, akik szolgálatakat elvégezték és ugyanazzal a vonattal kísérték haza. Az egyik vasuti hivatalnok a kupében szemközt foglalt helyet a földbirtokossal, a másik pedig melléje ült. Egyszerre Kotowski felugrott és izgatottan követelte, hogy adják neki viszsza fekete sapkáját. A vasuti hivatalnokok alig tudták visszatartani, hogy le ne ugorják a vonatról s azzal biztatták, hogy Oderbergen megkapja a sapkát. A földbirtokos lecsendesedett, de közvetlenül azután revolvert rántott elő és lelőtte a vele szemközt ülő vasuti hivatalnokot. A szerencsétlen ember sziven találva, holtan rogyott össze. Az egész egy szempillantás alatt történt. Kotowski aztán a másik vasuti tisztviselőre fogta revolverét, de az csütörtököt mondott. A vasuti hivatalnok kétségbeesetten viaskodott az örülttel, aki hirtelen kiugrott a kupéból. A vasuti tisztviselő utána vette magát s aztán a földön hemperegve bizkózta. Szerencsére észrevették a bajt és megállították a vonatot. Több katona leszállott s így sikerült Kotowskit ártalmatlanná tenni. A lelőtt vasuti hivatalnok családosa ember volt és három kis árva-t hagyott hátra.

— **Windisch-Graetz Lajos herceg tokaji bora.** A marienbadi „Hotel Weimar“ tulajdonosa Edward angol király ott-tartózkodása alkalmából a Windisch-Graetz Lajos-féle tokaji borpinczészetnél a király asztalára juttatandó tokaji borokat rendelt meg. A herceg különben a XVI. nemzetközi orvoskongresszus tagjainak is egy küldemény tokaji bort bocsátott rendelkezésére, mely bor a főváros által e hó 30-án rendezett soírcen lett felszolgáltatva.

— **Rablógyilkosság Potsdamban.** Szenzációs rablógyilkosság történt tegnap éjjel Potsdamban. Egy Hackradt nevű betűszedő vadállati kegyetlenséggel meggyilkolta lakásán özv. Rudolpnét, a vármegye egyik legvagyonosabb matrónját. A gyilkosság után ki akarta rabolni a lakást, de zajt hallott s igen hiányosan öltözködve menekült az atlakon keresztül. Az volt a szándéka, hogy az özvegy asszony ruhatárából választ magának alkalmas öltözetet és éppen átöltözés közben lepték meg. Menekülés közben több katonával találkozott, kiknek azt mesélte, hogy megtámadták és több tonállal elvette ruháját. A katonák elhitték a mesét, sőt egyikük még köpenyét is odaadta neki. Így menekült azután el.

— **Dr. Eötvös Bálint szabadon.** A budapesti kir. ügyészség az igazságügyminisztériumtól felhívást kapott, hogy dr. Eötvös Bálintot szeptember 2-án feltétlenül bocsássa szabadon. Dr. Eötvös Bálint újabban ismét kegyelmi kérvényt adott be aziránt, hogy a büntetésével kiszabott mellékbüntetéseket, így politikai jogainak öt évre való felfüggesztését s ügyvédségének elvesztését, királyi kegyelemből mellőzzék. A kir. ügyészség a kegyelmi kérvényt pártolólaj terjesztette fel a büntető-törvényszékhez, amelynek Mikovits dr. bíró elnöklésével üléselő tanácsa a napokban fog érdemben dönteni. A kegyelmi kérvény azután az igazságügyminisztérium elé kerül.

— **Fred Rythlow.** Ma délben a Beketow czirkuszban, meghívott vendégek előtt, egy amerikai artista, Fred Rythlow bemutatta „Amerikai népiélet“ című jelenetét. Rythlow mutatványa csodálatos. Mint amerikai lólovaját a cowboyok elfogják, kegyetlenül meglánczolják, zsákba és a ló farkához kötik. A ló azután a hozzá kötött zsákkal a manézsbán körülzáguld. Mikor a lovat megállítják és Rythlow kijön a zsákból, nemcsak bilincseitől szabadult meg, hanem át is öltözködött és frakkban lép a közönség elé. Az artista ügyessége a bemutatkozások nagy feltűnést keltett.

— **Házasság.** Fusz Ferencz eljegyezte tárnoki Urs Irént.

Szende Lajos, a Magyar Általános Köszénbánya igazgatója eljegyezte Szász Lórit Budapestben.

Reggellizés előtt fél pohár SCHMIDTHAUER-féle
Használatra valódi áldás gyomor-bajosoknak és székszorulásban szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza.
Kis üveg 40 fillér, nagy üveg 60 fillér.

Halálozás. Tegnap hunyt el itt özv. *Dalnoky* Lipótné 78 éves korában. Dr. *Dalnoky* Béla fővárosi ügyvéd az elhunytban édesanyját gyászolja.
Ernyey József tótszentpáli plebánus, aranyművész, szentszéki ülnök, 1848-49. honvéhadnagy életének 81-ik, áldozópapságának 56-ik évében, hosszúságú szünet után Tótszentpálon elhunyt.
 Nemes *Balogh* Imréné, szül. csikszentsimoni Lakatos Heléna 90-ik évében elhunyt Debreczenben.
 Mindszentpáti id. *Dudinszky* Gyula nyug. kir. törvényszéki bíró, ügyvéd Nyiregyházán 71-ik évében elhunyt.

x **Bob** hashajtó a legkellemebb, 10 fillér.
 x **Fodor-féle** vívóterem a Koronaherczeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítanak a gyermektorna- és vívásra.
 x **Véredényelmeszesedés** (arteriosklerosis) nemcsak az öregkor beiegsége, hanem sokszor fiatalabb korban is lepi meg az embereket és okoz kellemetlen tüneteket, mint fejfájást, szédülést, álmatlanságot, szívtüneteket stb. Az orvosi tudomány ezen és hasonló tünetek okát a véredényelmeszesedésnél tapasztalható magasabb vérnyomásnak tulajdonítja. A múlt évben bejárta a napi és orvosi szakajtót az a hír, hogy D'Arsonval francia tudós orvosnár magasfeszültségű villamos árammal a betegség ellen sikereket ért el. E sikereknek élettani magyarázata az, hogy a magas feszültségű áramnak vérnyomást csökkentő hatása van. Ez a kezelésmód, melyet felfedezője után Arsonvalisationak neveznek, teljesen fájdalommentes és felette kényelmes, mert ruhán keresztül történik. Magyar részről is beigazolást nyertek a kiváló francia tudós eredményei dr. Hönig László budapesti villanygyógyító intézetében (Károly-körút 24.), ahol a kezelési mód számos esetben kipróbálva, szintén bevált.

Nyílt-tér.

(E sorokban közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Dr. KÁLLAY ZOLTÁN
jogi szeminárium
 Budapest, IV., Magyar-utca 3.
 Kiváló sikerrel s alaposan készít elő az alapvizsgáttól az ügyvédi vizsgáig bármely jogi vizsgára.
 — Nem tévesztendő össze hasonló intézetekkel.

Építészek és háztulajdonosok
 figyelmébe!

A VI-ik vagy VII-ik kerületben,
a villa-rayonban
 1910. május vagy augusztus elsejére kerestetik
két egyenlő vagy hasonló berendezésű,
 egymás mellett fekvő, külön-külön öt-hat szobából és megfelelő mellékhelyiségekből álló földszinten, magas földszinten vagy első emeleten fekvő modern lakás. — Ajánlatok „Hosszabb szerződés” jellege alatt e lap kiadói hivatalába kértnek.
Közvetítők is díjaztatnak.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET

(*) **Budai Szinkör.** A budai szinkör ma esti előadásán *Krecsányi* társulatának két népszerű tagja bucsuzott el a színházról és közönségtől. *Falussy* I. és *Vajda* Alfréd. A *Szevillai borbély*-ban léptek fel utoljára mindketten. *Falussy* a czimszerepben régi, kitűnő alakításával meleg elragadtatásig hevítette fel a közönség hangulatát. A taps, kihívások és virágajándékok mellett, ezüst koszorú is akadtak, amelyekkel a bucsuzó művész hívei nemcsak szimpátiájuknak akartak kifejezést adni, hanem annak a fájdalmas érzésnek is, ami a sok-sok forró színházi est után, a vérbeli művész távoztával felfakadt bennünk. Melegen bucsuztatta el a közönség *Vajda* Alfrédet is, ki nagy zenei intelligenciájával egyik oszlopos tagja volt az

opera ensemblének. Az est zajos sikeréből bőven kijutott *Maleczky* Biankának és *Bejczy* Györgynek is, ki Almavivát igen szépen énekelte. — Vasárnap este érdekes és könnyekig kacagató előadással lepték meg közönségüket *Krecsányiék*. *Morländer* magyarított bohózatát, a *Színházi képtelenségek*-et hozták színre. A pompás ötletekkel és ősi humorral szinte túlfűtött darabot végig kacagta a közönség és sokat mulatott az előadást követő kabaret-estélyen is. Itt különösen *Rózsa* S. Lajos népdalai keltettek nagy tetszést. A pompás hangú művész alig győzte az ujrázást. Kiemelkedő része volt még az estnek *Virág* Ferenc és a hétéves csodahegedűsnek, *Kerekgyártó* Gyulának programszámai. Továbbá nagyon tetszett *Faludi* táncza és *Győri*, *Tábori* és *Faludi* harmas táncza, melyhez a zenét a tánczolók egyike, *Győri* írta.

(*) **Liszt Ferenc emlékezete.** Két esztendő múlva, 1911. október 22-én lesz *Liszt* Ferenc születésének századik évfordulója. A Magyar Zenepedagógiai Társaság a halhatatlan művész és zeneköltő emlékeztetőre a jubiláris évben nagyszabású zeneünnepséget és nemzetközi zeneműkiállítást rendez Budapesten. A kiállításra összegyűjtik *Liszt* Ferenc összes ereklyéit, kéziratait és műveinek kiadásait. Az előkészítő bizottság az ünnepség és a kiállítás részletes tervezetét ez év őszén fogja összeállítani.

(*) **Hilgermann** Laura szerződése. Hilgermann Laura asszonyt, Operaházunk volt tagját, a bécsi udvari opera igazgatósága újabb nyolcz évre szerződtette.

(*) **Az elvált asszony ötvenedszer.** Fall Leó gyönyörű zenéjű operettje, amely immár az egész világot meghódította, nálunk Budapesten holnap, kedden éri el második jubileumát, az ötvenedik előadását. A Király-színház e jubileumot méltó, díszes előadás keretében fogja megtartani. Az előadás a czimszerepet ezúttal is Ötvös Gitta, Gondát pedig Medgyasszay Vilma játssza.

(*) **Szerződtetés.** Lonzay Annie, aki a Czigányország Márkiné szerepében esténként fellép a Royal-Orfeumban, mint értesülünk a bécsi Strausz-színházhoz kapott ajánlatot.

BILLITZ-féle nyílv. joggal felruházott magán-, elemi-, fiu- és leány-iskola
 VII., Rákóczi-ut 18. sz., I. emelet BUDAPEST VII., Rákóczi-ut 18. sz., I. emelet
 (Bejárat Kazinczy-utca 2. szám.)
 Internátus. Félinternátus. Délutáni ismételt oktatás. Német, francia, angol nyelvtanfolyamok. Sajtó és rajztanfolyam. Teljesen felszerelt svéd tornaterem. Tánc. Zeneoktatás. Nyáron uszoda. Télien korcsolyázás. Elsőrangú tanterem. Korlátolt számban növendékek. Kényelmes, tágas tanterem. Államérvényes bizonyítványok. Állandó orvosi felügyelet. Részletes ismeretével és egyéb felvilágosítással készüggel meg az igazgatóság.
Billitz Aranka,
 okl. tanító, igazgató tulajdonos.

FŐVÁROS.

(*) **A főügyész** itthon. *Melha* Kálmán, a főváros fizeti főügyésze ma tért vissza szabadságáról és átvette hivatalának vezetését.

(*) **A lakásbérleti szabályrendelet.** Egyes lapok megírták, hogy a belügyminiszter jóváhagyja az új lakásbérleti szabályrendeletet. Ez a hír egyelőre korai, mert a jóváhagyásról szóló leirat a fővárosra még nem érkezett meg.

A n. é. utazóközönség szives figyelmébe!

A magyar királyi államvasutak aradcsanádi, kassa-oderbergi és déli vasutak nagyobb forgalmú állomásain az EGYETERTÉS valamint könyvek, naptárak s egyéb sajtótermékek állandóan kaphatók.

A kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás
SALVATOR
 veses- és hólyagbajoknál, köszvénynél, orvosi betegségnél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatás.
 Főraktár Budapesten: BDBSKUTY L.-né!

SPORT.

Budapesti nyári meeting.

— Kilenczedik nap. —

Hirtelen keletkezett záporosó zavart meg kissé a különben eléggé sikerült napot. A tribünök jól megteltek és az olcsóbb helyeken is nagy számmal jelent meg a sport iránt érdeklődő közönség.

A *Kétévesek nagy handicapjában* 19 youngster állt starthoz s a közönség leginkább *Mákvirág II.* győzelmében bízott, de ezért elég párolója akad *Bobálkának*, *Whiskynek*, *Bougrenak*, *Poppynak* és *Egertonnak* is. Start után *Osmann* kap leghamarabb lábba és hosszakkal vezet *Most vagy soha*, *Dummer Kerl*, *Ikbal* és *Bougre* előtt, míg mögöttük *Poppy* galoppozik a megnyult mezőny előtt. A vezető szerzett előnyén még folytonosan javít s midőn a távoszlophoz ér a mezőny, már körülbelül tíz hossznyi előnye van s a publikum megzavarodva kérdegeti, hogy melyik ló van elül. A távon belül óriási rushel tör előre *Ikbal*, majd *Bougre*, sőt az utolsó pillanatban *Poppy* is, de már egyik sem lehet veszélyes, mert az *Orelio*-mén könnyen három hosszal védi meg elsőségét *Ikbal* ellen, melyhez *Bougre* egy hosszal futott fel harmadiknak, fejhosszal jó negyedik *Poppy* lett. A győzelem meghozta a nap legnagyobb meglepetését, amennyiben az első helyen a gépek harminckétszeres, a második helyen hatvanszoros, míg a harmadik helyen ötvenszeres kvótát fizettek.

A *Budai-díjban* hat telivért nyergeltek fel. Favorit *Gracieuse* lett. *Hírnök II.* ugrik el a vezetőssé, követve *Gracieuse* által, míg a többi libasorban követi a mezőnyt. A *History*-mén szerzett előnyén még jobban javítva, végtére is könnyen öt hosszal nyeri a versenyt a már kissé fáradtnak látszó *Gracieuse* ellen, melyet másfél hosszal *Arvaleány* nagyon gyenge harmadiknak követett.

A nap legszebb versenye a *Farkasvölgyi-díj* volt, mert csak a legadázabb végtusa után bírta a fogadott *Daffodil* fejhosszal az elsőséget kivívni, ami lovasának, *Janeknek* művészete, ki egész tudását latba vetette, hogy megvédje az elsőséget. *Mortimer* és *Tulipán* vannak leghamarabb frontban *Dorian Gray* előtt, míg *Duhaj* hosszakkal utolsó. A vitoronynál *Tulipán* áll az élre, utána *Mortimer* és *Daffodil*. A verseny képe nem változik a kis tribünig, ahol a barriér mellett *Mortimer* a vezető mellé áll, azonban kívülről *Daffodil* is hozzájuk csatlakozik. A három telivér fej-fej mellett halad a célig és a győztes *Daffodil* marad fejhosszal *Mortimer*, előtt nyakhosszal *Tulipán* harmadik, *Denise* negyedik.

Részletes eredmény a következő:
 I. **Eladóverseny.** Díj 2000 korona. Tvv. 1600 méter. 1. Egyedi L. id pk Foglaltó 56 kg (Lukácsi). 2. Dávid E. 3é sk Alabárd 48 és fél kg (Sinka). Könnyen nyakhosszal nyerve. Tot.: 10: 12.

II. **Farkasvölgyi díj.** Díj 3000 korona. Táv. 1800 méter. 1. Lossonczy Gy. pm Daffodil 54 kg (Janek), 2. Szemere M. sm Mortimer 59 kg (Juhász), 3. Gr. Pálffy V. pk Tulipán 52 és fél kg (Krouzil). Futottak még: Denise (Ulrichshofer), Dorian Gray (Cockeram), Tengelicze (Carslake), Duhaj (Blades). Erős küzdelem után rövid fejhosszal nyerve, nyakhosszal harmadik. Tot.: 10: 22, 20: 28, 48, 43.

III. **Budai díj.** Díj 6000 korona. Táv 1600 méter. 1. Hg. Eszterházy B. 4é pm Hírnök II. 54 kg. (Janek), 2. Egyedi L. 3é pk Gracieuse 49 kg. (Hewitt), 3. Petánovits J. 4é pk Arvaleány 56 kg. Futottak még: Fabelhaft (Fries). Bácsi (Ulrichshofer), Grammaire (Carslake). Könnyen, öt hosszal első, másfél hosszal harmadik. Tot. 10: 32, 20: 41, 34.

IV. **Kétévesek nagy handicapja.** Díj 10,000 korona. Táv 1100 méter. 1. Mr. Adrien sm Osman 44 és fél kg. (Smutny). 2. Hg. Hohenlohe O. stpk Ikbal 53 és fél kg. (Hewitt). 3. Dreher A. sm Bougre 49 és fél kg. (Vivian). Futottak még: Coupefile (Sente), Bánk bán (Aylin), Mákvirág

II. (Janek), Most vagy soha (Krouzil), Bobálka (Carlake), Boule de neige (Baumgartner), Carafa (Heidt), Mindig gyöngy (Pretzner), Egerton (Southey), Edison (Hollinger), Dummer Kerl (Gulyás), Poppy (Seiler), Galloway (Jones), Whisky (Schersin), Vielleicht (Broadwood), Hajmáskér (Tausz). Három hoszzsal első, egy hoszzsal harmadik. Tot.: 10 : 320, 20 : 240, 115, 75.

V. Második osztályú eiadóvárseny. Díj 4000 korona. Táv 1000 méter. 1. Dávid E. 2é stpk Fecske 52 és fél kg (Pretzner). 2. Negropontes Gy. 2é stpm Tok 49 és fél kg (Gulyás). 3. Szemere M. 2é sk Kisasszonykácska 49 és fél kg (Janek F.). Futottak még: Rebus (Ullrichshofer), Isis (Guttman), Soutan (Farkas). Egy és ötnegyed hoszzsal nyerve, ötnegyed hoszzsal harmadik. Tot.: 10 : 18, 20 : 25, 39.

VI. Welter-handicap. Díj 3000 korona. Táv 1600 méter. 1. Rohonczy G. 3s stpm Rengeteg 49 kg (Hönig), 2. Hg Hohenlohe Ö. id. sher Bengali 52 kg (Hewitt), 3. Dreher A. 3é stpm Sapristi 58 kg (Aylin). Futottak még: Deux Armoires (Sente), Floridsdorf (Fries), Savoury (Miles), Seifétkapu (Pretzner), Orgazda (Broadwood), Tante Agnes (Krouzil). Két hoszzsal első, egy és fél hoszzsal harmadik. Tot.: 10 : 143, 20 : 57, 41, 34.

VII. Eladók handicapja. Díj 2000 korona. Táv. 2500 méter. 1. Mr. Redgrev 3é sk Margit 46 és fél kg (Gulyás). 2. Negropontes Gy. 3é sher Good Bye 56 és fél kg (Carlake). 3. Zombory R. 5é pber Bajtárs 54 kg (Miles). Futottak még: Nikita (Janek), Rienzi (Dyck), Campanile (Pretzner), Fixstern (Finan). Két hoszzsal nyerve, 4 hoszzsal harmadik. Tot.: 10 : 60, 20 : 39, 36, 41.

— Tizedik nap. —

Igen élénk sport igérkezik a tizedik napra, mert két futam is van, amely az érdeklődést fel fogja kelteni, de ettől eltekintve, a nap többi száma szintén első helyen áll.

A Budapesti díj 2800 méterén nem fog nagy mezőny starthoz állni, de az a körülmény, hogy Maxim és Lángoló találkozhatnak benne, első-rangu sporteseménynyé emeli. Indulók ezek: Slavery (Aylin), Papucshős (Ullrichshofer), Maxim (Janek), Gánna (Krouzil), Palotás (Hewitt), Lángoló (Sente). A Császár-díj nyerő kortéher alatt mérkőzik a most formája teljében levő Lángóval és nagy érdeklődéssel nézhetünk találkozásuk elé. Az össziformák Maxim mellett szólnak és így nyerőnek is öt tartjuk, azonban hozzáfűzzük azt a megjegyzésünket, hogy a finishben esetleg megszoríthatja a Bona Vista-mén.

A nap másik érdekessége az Augusztusi handicap, melynek 1000 méterén nagy mezőny fog holnap találkozni s a sulyelosztás nagyon sikerült, úgy, hogy nyílt verseny előtt állunk. A skála élén Tábornokot látjuk 61 kilóval, ami oly jó társaságban, mint amilyen itt együtt van, kissé sok lesz neki. Jól látjuk suly tekintetében a handicapban Vincenz Albertet (56), Mi ezt (52 és fél), Viganót (48), Livtsut (47), Mayennet (41 és fél) és a nyerőt is ebből a társaságból várjuk. A régi formákra visszaemlékezve, határozottan Mi ezt pártjára kell állnunk, mert a társaságban a klasszist képviseli. Azonban Vincenz Albertet sem mondhatjuk kisulyozott lónak, tudva azt, hogy a táv is teljesen megfelel neki. A kis sulyak közül Mayenne szerepelhet előnyösen a végküzdelemben.

A Szent István-díj vigaszversenyében csak három-négy ló indul. Stixenstein alighanem távol marad startjától s így jelöltünk Floridsdorf, mely határozottan kiemelkedik társai közül.

A Nyeretlen kétévésék díja 1100 méterén nagy és elég jó társaság fog találkozni egyenlő sulyviszonyok mellett. A papirforma Kopie esélyeit hozza előtérbe, de ugyanoly jó esélyt állapíthatunk meg Rivolinát, továbbá Chrystánát és Semiramisnál is. A sötét lovak közül a Helenenthal díjban nevezett, de nem futott Akaróra hívjuk fel a gyelmet.

Jelöltjeink:

- I. Floridsdorf.
- II. Adige - Alabárd - Bajtárs.
- III. Maxim - Lángoló.
- IV. Mi ezt - Vincenz Albert - Mayennet
- V. Rubberneck - Foolhardy.
- VI. Kopie - Rivoli - Akaró.
- VII. Titi II. - Papucs.

Dr. HÖNIG IZSÓ

VILLANYGYÓGYÍTÓ ÉS RÖNTGEN-INTÉZETE
Elektromágneses gyógyítás.

Budapest, IV., Károly-körút 24., I. em. Lift
Telefon 102-39.

<p>Gyógytényezők: Finsen-féle lviámpa fűrdők szívhaj és vérérdényelmeszedés ellen. Elektromágneses gyógyítás Röntgen sugarakkal való kezelés. Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio). Kék fényvel való kezelés. Villamos hőfűrdők (Elektrotherm). Villamos fényfűrdők. Villamos massage (Vibratio). Galván, Farad és Franklin árammal való kezelés. Villamos vízfűrdők. Szénsavas fűrdők.</p>	<p>Főbb javallatok: Általános idegesség (neurasthénia, hysteria). Ideggyengeségi állapotok. Álmatlanság, Fejfájás. Hűdösek (Paralysis). Idegfájdalmak, Idegzsábák (Neuralgiák, Ischiás). Gerinovelőscorvadás (Osteoporosis). Szívbetegségek. Vérérdényelmeszedés. Köszvény és osz, reuma, ízületi és esonhajok. Székrekedés, Baganatok, Anyagcserehajok (Elhízás, cukorhaj, vérszegénység). Bőrhajok, Bőrviszketeg, Lupus. Hajhullás, kopaszság. Szűrtelenítés (nőknél es arcon). Aranyeres csomók.</p>
---	--

— Rendelés d. e. 8-11-ig, d. u. 2-6-ig. —
Kezelés egész napon át. Kivánatra proppokina.

KÖZGAZDASÁG.

Hogyan alakul egy kis bank. A minap megemlékeztünk arról a föltűnő hirdetésről, amely 25 darab Terézvárosi Takarékpénztár R.-T. részvényt kínált jóval a névértéken alul is megvételre. Mindjárt jeleztük azt is, hogy mindazonáltal sem lehet ezeket a papirosokat a budapesti piacon eladni. Ma aztán az ügyre vonatkozólag érdekes levelet kaptunk a takarékpénztár egyik fő részvényesétől, kit annak idején nagy ígérekkel vittek be a vállalat igazgatóságába. A panaszos levélben elmondja, hogy már régóta hasztalan igyekszik eladni a Terézvárosi Takarékpénztár R.-T. papirosait. A lehető legolcsóbb áron sem veszi azokat senki a budapesti piacon. A részvényes azután érdekesen írja le azt a sok nehézséget és furcsaságot, ahogy a takarékpénztárt megalapították. Így dr. Komlóssy Ferenc pozsonyi nagyrépostól rávéttek 25.000 korona jegyzésére, jöllehet a főpap kijelentette, hogy ezt a pénzt nem tudja megtízíteni. Adattak neki a Magyar Bank Szövetkezetnél 25.000 korona kölcsönt s azt befizették az alakuló részvénytársaság pénztárába — aztán pedig az egész Magyar Bank Szövetkezet — amint ismeretes — átvedlett — Terézvárosi Takarékpénztár Részvénytársasággá. Persze, a prépost talán még most sem tudja azt, hogy ő itten egyszerűen csak egy színleges részvényese lett az új takarékpénztárnak, mert tényleg — adósa. Érdekes Mándics Ede részvénytársasági elnök jegyzése is. Mándics 80.000 koronát jegyzett, de csak 40.000 koronát fizetett be. A másik 40.000 koronát a bank adta neki kölcsön — 7 százalékra. Persze, ez is csak papiros-üzlet volt. Még jó, hogy Mándics legalább kárpótolta magát azzal, hogy kikötötte, hogy mint a részvénytársaság elnöke 5000 korona és mint a bank végrehajtó-bizottságának elnöke 3000 korona, tehát összesen nyolcezer korona tiszteletdíjban részesüljön. Itt kell megemlítenünk azt is, hogy a részvénytársasági

elnök ur ugyanaz a Mándics Ede, aki a legutóbbi hetekben felmerült nagy birtokcsalási ügyében mint azonossági tanu felismerte, hogy az a bizonyos ál-Dungyerszky, az igazi Dungyerszky. Egyébként, hogy milyen alapon létesítették ezt a részvénytársaságot, kiténik még abból is, hogy László vezérigazgatónak elbocsátása esetére 100.000, azaz egyszáz ezer korona végkielégítést biztosítottak. Ilyen módon azután természetesen nem igen prosperálhat a bank és a részvényeit sem lehet eladni.

Az osztrák kormány beavatkozása a magyar határidőüzletkérdésbe. Bécsi forráshól ma az a hír terjedt el, hogy az osztrák kormány a magyar kormányhoz jegyzékkel intézett, amelyben a magyar kormányt emlékezteti a kiegyezésben a börzei forgalom reformjára, illetve a gabonában való határidő megszüntetésére vonatkozólag tett ígéretere. Az osztrák kormány kérde, hogy minő stádiumban van ez az ügy? — Hát ez ismét jellemző dolog. Évtizedek óta száz meg száz esetben szegik meg a Lajthán tul nemesak a nekünk tett ígéretek, hanem a szerződés szerűleg biztosított kötelezettségeiket is. Nap-nap után sértik az érintkezés egész vonalán a törvényszerű paritást: és a mi kormányunk mégsem tart leccék nekik. Ellenben odaát jól tudják, hogy éppen az osztrák kormány a bankkérdésben tanúsított akadémikuskodása miatt a magyar kormány nem juthatott abba a helyzetbe, hogy összes ígérezeit beváltsa és mégis szinte leccékeltető módon kéri számon ez ügyet is. Egy bizonyos: az, hogy az osztrák kormány ez újabb kelleltenkedése éppen nem izléses dolog. Egyébként a kormány lemondásával a tőzsdereform kérdése is halasztást szenvedett. Sőt nagy halasztást.

Ármentesítő társulatok közgyűlése. A magyarországi ármentesítő társulatok októberben Budapesten a vármegyeházában közgyűlést tartanak, amelyen az ország egész árvédelmére nézve fontos ügyeket tárgyalnak meg és egyidejűleg megalakítják egymás között a tiszta-dunai ármentesítő társulatok szövetségét. A szövetségnek a kormány és a társulatok között való közvetítést lesz hivatva teljesíteni és állandóan eljárni a társulatoknak nagyon sokféle ügyeiben. Magyarországnak vízkeben gazdag területe ugyanis a legteljesebb árvédelmi munkákat teszi szükségessé. Az ország legkülönbözőbb részében ma már hetven ármentesítő és belvízlecsapoló társulat teljesít fontos munkát, de ezzel még nincs kimerítve az ország árvédelme, esztendőről-esztendőre új területek mentesítése céljából ármentesítő társulatok támadnak. Esztendők hosszú sora óta gondoskodás tárgyát képezi már, hogy a sokféle irányban, egymástól elkülönítve működő, de mégis ezerféle közös érdek által szorosra egymásra utalt tiszai és dunai társulatok erős szövetsége létrehozassék. Első sorban tanácsadó testülete lesz ez a kormány, amely sok tekintetben végrehajtó hatalommal is felruházta a Magyarországi Ármentesítő Társulatok Országos Tanácsát. Az októberben megtartandó közgyűlésen való részvételét és az Országos Tanácsba való belépését eddig ötvenhat ármentesítő társulat jelentette be Budapesten a Szövetség ügyeit előkészítő bizottságnak.

Változások az „Adria” biztosítónál. Az Adria Biztosító Társaság magyarországi igazgatóságánál Schulhof József osztályfőnök nyugalmába vonult és így a társaság cégjegyzői jogosultságát törölte. Az életosztály vezetését Lichtenberg Ernő, a „Nemzetközi” vezetője vette át, aki azt megbízatás folytán már a közelmúltban is vezette.

A tejhamisítás büntetése. Felmerült esetből kifolyólag elvi jelentőségű határozatban mondotta ki a földművelésügyi miniszter, hogy a tejhamisítási kihágás elbírálásánál az egyes személyek teletelősége nem általános jogelvek szerint, hanem minden egyes esetben külön-külön állapítandó meg.

Bálsse a gabonatózsdén. A vasárnapi szünet meghozta a változást a gabonatózsdé irányzatába. A mult héten uralkodott általános lanyhaság ma erőteljesebben folytatódott s az egész vonalon jelentős árhanyatlások következtek el. És a helyzet olyan, hogy csak további ár csökkenés várható. Ama magyarányu kínálat következtében, amely az

TÉLIKABÁT 35, selyem 45, prima ölt. 30 frt, vagy 45, vagy 30 frt, angol 45, átmeneti 30 frt, háléssal kabát

Csakis mérték szerint, első-rangu kivitelben
Angol készpénzrendszerű uriszabótermék
ZÉLINGER SAMU
Budapest, IV., Belváros.
Magyar-u. 3., I. em. Kossuth Lajos-utca mellett — Telefon 116-59.

aratás óta külföldi búzában állandóan uralkodott, a malmok könnyen fedezhették szükségleteiket, sőt ezen túl is megtehető mennyiségeket vásárolhattak, úgy hogy most már a következő néhány héten belül nem jöhetnek zavarba, ha még oly csekély volna is a kínálat, szóval: egyelőre nem okvetlen szükséges, hogy minden áron vásároljanak búzát. Nem lehet tehát azon sem csodálkozni, ha az így előállított helyzetet az árak lejjebbcsorítására akarják felhasználni. Az, hogy termelőink még mindig nem mutatnak az eladásra semmi hajlandóságot sem és hogy tehát a részükre való kínálat még mindig rendkívül csekély, egyelőre nem változtat a dolgon és alig hiszünk, hogy feltartóztathatná az árak további hanyatlását. — Ezzel aztán már körülbelül elérkeztünk ahhoz az időponthoz is, amit mi már hónapokkal ezelőtt megjósoltunk, hogy t. i. a magyar gazda vagy egyáltalában nem, vagy csak az eddigieknél tetemesen olcsóbban tudja értékesíteni gabonáját, míg a nemrég uralkodott magas árak hasznát csak a külföldi termelők látták. És csodálatosképen az árhanyatlás sem volt képes kimozdítani a hazai árut a jól elzárt raktárakból. Gazdáink újabb áremelkedésre várnak, ami helyett azonban könnyen kaphatnak újabb árhanyatlást is, mit a múlt hét következő árhullámzásai éppen nem zárnak ki:

	aug. 21	aug. 28	aug. 30	különböz.
				kevesebb
				aug. 21-hez
Buza októberre	27.48	27.08	26.76	72 fillér
" áprilisra	27.78	27.28	27. —	78 "
Rozs októberre	19.54	19.30	18.90	64 "
Zab "	14.90	14.66	14.56	34 "
Tengeri májusra	14.30	14.28	14.26	04 "

A balatoni kiállítás. A „Balatoni Szövetség” és az „Almádi Kör” által rendezett balatoni kiállítás — mint jelentik lapunknak — jól sikerült. Mint kiállítók termelvényeikkel a kiállításon résztvettek az almádi, vörösbereányi, felsőörsi, kevesei, csopaki és pelezneki szőlő és gyümölcsstermelők, ezenkívül a veszprémi püspökség, az almádi fűrdő részvénytársaság és a Balatoni Szövetség bolgár kertészei. Nagy számban küldöttek még be a kiállításra bori, gyümölcsöt és virágot a környékbeli apróbb községekből is. A beküldött mintabor több, mint ötszáz üveg; gyümölcsből mintegy négyszáz kosár van kiállítva. Nagy mennyiségben láthatók konyhatermények és disznóvénnyek is. A kiállítás második napján, vasárnap, az Almádi Kör néptáncpályát rendezett az Almádban nyaraló hölgyek közreműködésével. A kiállításon kiállított bor, gyümölcs, zöldség és virágféléket ma elárverezték.

Új köszönbánya vállalatok. A kormány szénkutatásai és bányavásárlásai a magánvállalatokat is fokozottabb tevékenységre sarkalják. Ennek tulajdonítható, hogy az idén sokkal élénkebbek a kutatások és sokkal több az eredményes furás. Mint ismeretes, a Salgótarjáni köszönbánya részvénytársaság Salgótarjában igen gazdag új telepet furt meg, melynek szénmennyiségét 100 millió q-ra becsülik és amelyet ki fog aknázni. A Magyar általános köszönbánya társulat pedig Pusztavám község határában akadt gazdag széntelepre, mely földterületet 60 évre kibérelt. Bóad környékén a boroszlói Deutsche Montangesellschaft kutat szénre. Brassóme gyében Feketehalom, Keresztényfalva, Kolbák, Rozsnyó, Vidombák és Volkánya községek határában levő 6 adományozott bányatelek és 350 zárt kutatmányból álló barnaszén-terület kiaknázására közöszvárott, mint már jelentettük, Brassóvidéki köszönbánya r. t. czég alatt 40.000 K alapítókéval új vállalat alakult. Ezzel szemben a tolnaváraljai köszönbánya műveletét bizonytalan időre beszüntették. A munkások Németországba vándoroltak ki.

A jegybank Szerajevóban. Már megirtuk, hogy az Osztrák Magyar-Bank október 1-én Szerajevóba fiókot létesít. Most arról értesülünk, hogy ez a fiók csak 1900. január 1-én kezd meg működését. A fiók vezetésével pedig Mergenthaller Lajos felügyelőt bízzák meg, aki észéki születésű.

Felolós szerkesztő:
PURJESZ LAJOS

Kiadótulajdonos:

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság
Igazgató: **ERDŐS ARMAND.**

FODOR ERNŐ

államilag képesített okleveles zenetanár vezetése alatt álló

ZENEISKOLA

(Akadémiai előkészítő tanfolyam.)

BUDAPEST,
VI., Liszt Ferenc-tér 4.

Beiratások: augusztus 30-tól szeptember 7-ig d. e. 10—12-ig és d. u. 4—6-ig.

Felvételi vizsgálatok: szept. 9. és 10-én.

Beiratási díj 10 K. Évi tandíj 120 és 200 K.

Tanszakok:

zongora, hegedű, gordonka, ének, zeneszerzés, hangszereléstán, kamarazene, zenekari gyakorlat, karének, brácsa, zenediktálás, zeneelmélet, zenetörténet, zeneesztétika.

Tanári testület.

A zongora tanszakon:

Berényi Aladár, Chován Margit, Grósz Ernő, Halászné Sch. Olga, Inguss Elza, Kelen Ida, Kóczyné O. Malvin, Kortsák Ida, O. Nagy Irma, Nádosiné F. Olga, Radó Elek, Reiner Frigyes, Dr. Renkeyné H. Sarolta, F. Sándor Margit, Senn Irén, Staub Margit, Stroke Henrik, Térei Emma és Tóth Árpád államilag képesített okl. zenetanárok.

A hegedű tanszakon:

Anisz Aladár, Berkovits Lajos, Paul Mária, Recht Sándor, Simor Jenő, Stromwasser Leó és Südfeld Lajos államilag képesített okl. zenetanárok.

A gordonka tanszakon:

Humphreys Richárd, Novaček Károly és Son Henrik.

Az ének tanszakon:

Lichtenstein Dóra és Szilágyi Arabella.

A zeneszerzési tanszakon:

Siklós Albert.

A melléktanszakokon:

Berkovits Lajos, Kereszty István, Siklós Albert, Tóth Árpád, Waldbauer József.

Helyettesek:

Epstein Irén, Hirsch Gyula, Kardos Olga, Krausz Ilona és Sárvary Ella.

Az intézet ÉVKÖNYVE kapható az összes hangszer- és zenemű üzletekben, valamint az intézet igazgatósági irodájában (Liszt Ferenc-tér 4. sz.)

TÖZSDÉK.

BUDAPESTI ÁRU- és ERTEKTOZSDE.

Gabonatózsde.

Budapest, augusztus 30.

A készáru piacon ma kifejezetten lanyha volt az irányzat. Csekélyebb külföldi és valamivel jobb belföldi kínálattal szemben a malmok tartózkodók voltak és különösen a részleges kocsis-sztrájkra való tekintettel, csak igen keveset vásároltak. Ezért aztán korlátolt maradt a forgalom, mindössze alig 17.000 q buza kelt el a szombatiaknál 20 fillérrel olcsóbb áron. A legdrágább ciadási ár 28.40 korona volt 77.8 kilós tiszavideki búzáért, a legolcsóbb pedig 26.5 korona 76 kilós boszniai búzáért. Egyéb gabonaneműek közül a rozs 30 fillérrel, az árpa 10 fillérrel, a tengeri szintén 1 fillérrel olcsóbb, a zab változatlan. Forgalomba került: 200 q rozs 18.40—18.60 koronás áron és 600 q zab 14.60—15.60 koronás áron. A határidő piacon ma is kedvtelenül és a szombati zárlatnál némileg alacsonyabb jegyzésekkel indult meg az üzlet, a forgalom folyamán pedig egyre jobban tulsulyra jutott a kínálat, mire aztán meglehetősen élénk forgalom mellett még tovább, még pedig nem is lényegtelenül csökkentek az árfolyamok. Az októberi buza 6 fillérrel a szombati zárlaton alul, 27.02 koronán indult, 26.74-ig tovább csökkent és zárlatkor 26.76 koronán maradt. A szombati zárlatához viszonyítva, végeredményképpen az októberi buza 32 fillérrel, az áprilisi buza 28 fillérrel, az októberi rozs 40 fillérrel, az októberi zab 10 fillérrel, az új tengeri csak 2 fillérrel csökkent.

A készáru piacon elkelt:

Buza: Pestvidéki: 300 q 79 k 28.30 K, 200 q 79 k, 500 q 78 k 100 q 73 k 28.30 K, 200 q 77.5 k 27.90 K.

Boszniai: 1800 q 76.5 k 26.50 K.

Tiszavidéki: 100 q 77.8 k 100 q 77.5 k 28.40 korona.

Bánsági: 100 q 76.5 k 27.60 K.

Román: 2500 q 80 k 2000 q 79.5 k 3500 q 79 k 28.02 K, 750 q 79.5 k 100 q 80 k 28 K, 300 q 78 k 27.62 K.

Szerémségi: 1700 q 76 k 26.50 K, 100 q 79.7 k 27.60 K.

Rozs: 100 q 18.40 K kp fpar, 100 q 18.60 kpf par.

Zab: 300 q 13.70 K, kpf dohos, kevert VIII. 28, 100 q 14 K kpf dohos, 100 q 14.60 K kpf, 160 q 15 K kpf, 100 q 15.60 K kpf, 100 q 15.40 K kpf, 100 q 15.15 kpf, 100 15.10 K kpf.

A készáru jegyzése a múlt tozsden a következő volt:

Buza	kilós	Ára 100 kg.	kilós	Ára 100 kg.
Tiszavidéki	75	—	79	28.—28.50
"	76	—	80	28.20—28.70
"	77	27.40—27.65	81	—
"	78	27.60—27.90	82	—
Fejérmeyei	75	—	79	27.70—28.—
"	76	—	80	28.—28.50
"	77	27.20—27.50	81	—
"	78	27.40—26.70	82	—
Pestvidéki	75	—	79	27.80—28.20
"	76	—	80	28.10—28.55
"	77	27.40—27.60	81	—
"	78	27.50—27.80	82	—
Bánsági	75	—	79	27.90—28.25
"	76	—	80	28.20—28.55
"	77	27.40—27.65	81	—
"	78	27.60—27.90	82	—
Bánsági	75	—	79	28.—28.50
"	76	—	80	28.20—28.70
"	77	27.40—27.65	81	—
"	78	27.60—27.80	82	—
Rozs I-rendű új	—	—	—	18.60—18.90
" középminőségű új	—	—	—	18.40—18.60
Árpa takarmány I-rendű	—	—	—	14.40—14.70
" II-rendű	—	—	—	14.05—14.25
Zab I-rendű	—	—	—	15.40—15.60
" II-rendű	—	—	—	14.80—15.20
Tengeri belföldi új	—	—	—	15.20—15.40
Korpa	—	—	—	—
Köles	—	—	—	—

A határidőüzletben köftetett:

Dőlelött:

Előforduló kötések (100 kg.-ként) 1909-re:

Buza októberre	27.02—27.04—28.74.
Buza áprilisra	27.18—27.16—27.20—27.—
Rozs októberre	19.16—19.20—18.90.
Rozs áprilisra	19.62—19.68—19.36—
Tengeri májusra	14.32—14.34—14.24.
Zab októberre	14.70—14.72—14.58.
Zab áprilisra	15.12—15.16—15.06 K.

1 óra 30 percet zárulnak:

Buza októberre	26.76—26.78
Buza áprilisra	27.—27.04
Rozs októberre	18.90—18.92
Rozs áprilisra	19.36—19.38
Tengeri májusra	14.26—14.28
Zab októberre	14.56—14.58
Zab áprilisra	15.06—15.08
Repce augusztusra	—
Tengeri augusztusra	—

Budapesti gabonaforgalom.

1909. augusztus 28-tól 1909. augusztus 30-ig.

Erkezett		Elszállított	
méter mázsá			
Buza	131490	21877	
Rozs	4810	5752	
Arpa	5560	5062	
Zab	5508	—	
Tengeri	4249	2971	
Liszt	102	26176	
Korpa	100	4930	

Ertéktőzsde.

Szilárd irányzattal indult a mai tőzsdei forgalom s az előtőzsde folyamán, különösen az Allamvasuti, a Közuti vasuti részvényekben, továbbá a Hazai bankrészvényekben fejlődött ki élénkebb üzlet növekedő árfolyamok mellett. Az előtőzsde legmagasabb árjegyzései az Allamvasuti részvényeknél 760.25 kor., a Közuti vasutaknál 588 kor. és a Hazai bankrészvényeknél 291.25 kor. A déli tőzsdén bekövetkezett realizálásokra és gyengébb külföldi jegyzésekre gyengültek az árfolyamok s a legfőbb papír alig mutat valamelyes változást a szombati záróárfolyamokhoz képest. Lényegesebb emelkedés mutatkozik a Hazai bankrészvényeknél, mintegy három korona, miután a Hazai bankrészvényekben legállandóbbak voltak a vásárlások, ellenben a Rimamurányi részvény 3 kor.-val visszaesett a vasártekek gyengülésére. A járadékpiacra ma néhány kötés volt gyengülő árfolyamok mellett. A helyi piacra a Kereskedelmi Bank, az Osztrák-Magyar Bank, az Egyesült Fővárosi Takarékpénztár, a Salgótarjáni és az Egyesült Téglaceméntgyári részvényekben. Az alant jegyzett értékeken kívül forgalomba került még: Salgó 589 kor. és Hazai bank 288.75—290.50—289.25 koronán.

A tőzsdén előfordult kötések:

Osztrák hitel 655—656.25—655.25, Magyar hitel 761—760—760.25, Osztrák-magyar államvasut 757.50—760.25, Leszámitolóbank 481.75—481.25, Jelzálogbank 444, Rimamurányi 607.50—605.50, Városi villamosvasut 287—289.50—288.50, Közuti vaspálya 586—588—586.50 korona.

A déli tőzsdén előfordult kötések:

Osztrák hitel 654.50—654.25, Magyar hitel r. 759.25—759—759.25, Osztrák-magyar államvasut 757.75—757—757.25, Leszámitolóbank 481.50, Jelzálogbank 443, Rimamurányi 605—603, Városi villamosvasut 287.50, Közuti vaspálya 585.50, Magyar koronajáradék 92.60 korona.

Díjbiztosítások Osztrák hitelrészvényre: holnapra 3—4 korona, nyolcz napra 6—8 korona, szept. hónap végére 18—20 korona.

Utőtőzsde.

Osztrák hitel 654.50, Magyar hitel 760.—, Allamvasut 758, Leszámitoló 582, Jelzálogbank 443, Rimamurányi 604.50, Városi vasut 286.25, Közuti vasut 585.50 korona.

Bécsi gabonaforgalom.

Bécs, augusztus 30. (Saját tudósítónktól.) A lanya irányzat a múlt hét végéről áterjedt a mai forgalomra is és az árhanyatlás gabonane-miekben szemlélőmást tovább tartott. A külföldi

mértékadó tőzsdék általában lanya magatartásról adtak hírt és mivel az aratási munkákra nézve különösen kedvező időjárás is nyomasztólag hatott, a piac üzlettelen volt. Buza és rozs 10 fillérrel olcsóbb lett a múlt szombati árakhoz képest, tengeri 5 fillért veszített, zab változatlan volt, árpa irányzata pedig egészen csekély forgalom közepette nem változott.

Jegyzetelt buza: új tiszavidéki 14.70—15.10. bánáti 14.45—14.75. mosoni 13.70—13.90. tótfelvidéki 13.65—14.95 korona, déliavasuti 13.70—14.10, marchfeldi 13.20—13.75, romániai 14.10—14.40, orosz 13.90—14.30 kor.

Rozs: tótfelvidéki 9.60—9.80, csepeli 9.55—9.70, pestmegyei 9.80—9.90 déliavasuti 9.60—9.75, különféle magyar 9.50—9.65, osztrák 9.50—9.75 korona.

Arpa: Morvaországi 8.30—9.10, marchfeldi 7.80—8.50, tótfelvidéki 7.25—9.80, győri 7.30—8.—, közép-dunai állomások 7.20—7.75, déliavasuti 7.30—8.50, északmagyarországi 6.75—7.50, tiszavidéki 6.80—7.40, csepeli 7.25—8.50 korona.

Magyar tengeri 8.—8.20. Cinquantin 10.30—10.60. Magyar zab 7.80—8.40, válogatott 8.30—8.60 korona.

Bécsi értéktőzsde.

Az előtőzsdén különösen államvasuti részvények élénkültek, melyek realizációs vásárlások következtében emelkedtek 3 koronával. Alpesi részvényekben is helyi realizációk fordultak elő. Korlátok közt Dunagőzhajózási, Adria és Pesti Hazai Takarékpénztár részvényei voltak előtérben. Egyébként bankértékek nyugodtak. Laenderbank részvényekben kereslet jelentkezett. Prágai vasmű részvényei behozták szombati árhanyatlásuk egy részét. A déli tőzsde nyugodt irányzattal és részben gyengült árfolyamokkal nyílt meg, de a forgalom későbbi során az árfolyamok változatlanok maradtak.

Tizenegy órakor: Osztrák hitel 655.—, Laenderbank 475, Union 568.—, Bankgyesület 541.—, Allamvasut 750.—, Déli vasut 115.50, Alpesi 698.—, rimamurányi 606.—, prágai vasmű 2793, Skoda 293, török sorsjegy 189.—, Dunagőzhajózási 1015 K.

Egy óra 30 percet: Osztrák hitel 654.50, Magyar hitel 760.50, Anglo 303.50, Bankgyesület 540.50, Laenderbank 470, Union 568.—, Allamvasut 757.50, Déliavasut 115.25, Dunagőzhajózás 1017, alpesi 696.—, prágai vasmű 2790, rimamurányi 604.—, orosz járadék 102.10, török sorsjegy 189.— K.

Bécs, aug. 30. (Magyar értékek zárata). 4 százalékos aranyjárdék 113.40, Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy 145.25, Magyar hitelbank részvény 759.50, Magyar leszámitoló és váltó részvény 481.—, Rimamurányi 604.50, Magyar cukoripar —.—, Adria hajózási részvénytársaság —.—, Magyar koronajárdék 92.60, 4 százalékos magyar földteherm. kötvény 92.50, Magyar nyere-m.köv. sorsjegy 302.50, Kassa-Oderbergi Vasut részvény —.—, Magyar Jelzálogbank 442.—, Magy. kereskedelmi bank 347.—.

Bécs, aug. 30. (Osztrák értékek zárata). 4,2 százalékos papírjárdék 95.90, 4 százalékos osztrák aranyjárdék 117.35, 1860-as sorsjegy 162.50, Osztrák hitelsorsjegy 493.—, Angol-osztrák bankrészvény 301.50, Bécsi Bankverein 540.25, Osztrák magyar bank 1773, Déli vasut 114.40, Dunagőzhajózási társ. 1040.—, Dohány részv. 371.—, Cs. k. arany (vert) 11.35, Német bankv. 117.30, Osztr. Lloyd 504.—, 4,2 száz. ezüst jár. 95.80—920 Osztr. koronajárdék 95.75, 1864-es sorsj. 296.—, Osztrák hitelintézeti részvény 654.—, Union-Bank 367.60, Osztrák Länderbank 470.50, Osztrák-magyar államvasut 757.25, Elbevolgyi vasut —.—, Alpesi részvény 695.25, 20 frankos 19.08, Londoni váltóár 239.70, Lipótkohó 478.—, Török sorsjegyek 187.50 K. Nyugodt.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, augusztus 30. (Tőzsdejelentés.) A bányáértékek terén eszközölt eladások nem eredményeztek nagyobb árcsökkenéseket, a többi téren

pedig mérsékelt vételkedv mellett a hangulat bizakodó volt. Bankok egy kivételével 1/2% emelkedtek, vasutak irányzata szabálytalan, bár az ingadozás csekély volt. Amerikai vasutak mintegy —os emelkedés mellett szilárdak voltak. Járadékok jól tartottak. Villamossági értékekben emelkedett árfolyamok mellett tetemes eladások történtek, ami által Siemens-Halske értékek 2 1/2%-ot nyertek és emelkedő irányzatukat mindvégig megtartották. A tőzsde további folyamata csekély ingadozások mellett nyugodt. Bányáértékek a tőzsdeidő vége felé ismét javultak és kezdeti veszteségeik egy részét helyre-pótolták. Egyebekben a tőzsde nyugodtan zárult, bár az irányzat gyenge volt. A készpénzpiaci ipari értékeinek irányzata gyengült. Utimopéncz 3 1/2%, magánleszámitolás 2 1/2%.

Berlin, (Zárlat.) aug. 30. (Saját tudósítónktól. Zárlatkor jegyeztetik: 4,2 százalékos papírjárdék —, 4 százalékos osztrák aranyjárdék 100.10, osztrák hitelrészvény 205.90, Déli vasut 22.—, orosz bankjegyek 216.85, 4 százalékos új orosz kölcsön 88.20, Disconto Commandit 191.10, Dinamittruszt 169.50 Harpeni 199.90, Unifikált török járadék 99.80. 4,2 százalékos ezüst jár. 96.—, 4 százalékos magyar aranyjárdék 95.40, Magyar koronajárdék 92.90, Osztrák-magyar államvasut 162.—, Bécsi váltóár 85.15, Olasz járadék —.—, Ait. villamos, sági Edison 235.10, Gelsenkircheni 194.50, Laurakoh. 189.90, Szilárd.

Frankfurt, (Zárlat.) aug. 30. 4,2 száz.-os papírjárdék —.—, 4 száz.-os osztrák ar.-jár. 99.90, Magv. ar.-jár. 95.55, Osztrák hitelint. részv. 205.90, Osztrák-magyar államvasut 162.—, Északnyugati vasut —.—, Bustiehradi vasut —.—, Londoni váltóár 20.41, Bécsi Bankverein 138.40, Villamos részvény —.—, 3 százalékos magyar aranykölcsön 78.70, 4,2 százalékos ezüstjárdék 99.15, Osztrák koronajárdék 95.90, Magyar koronajárdék 93.10, Osztrák-magyar bank 127.10, Déli vasut részvény 22.20, Elbevolgyi vasut —.—, Bécsi váltóár 85.15, Párisi váltóár 81.66, Union bankrészvény 132.40, Alpesi bányarészvény —.—, Szilárd.

Hamburg, (Zárlat.) aug. 30. 4,2 százalékos ezüst járadék 98.90, 1860. sorsjegy 163.—, Déli vasut 22.—, 4 százalékos aranyjárdék 99.80, Osztrák hitelrészvény 205.60, Osztrák-magyar államvasut 162.—, Olasz járadék 104.40, 4 százalékos Magyar aranyjárdék 95.70. Nyugodt.

London, aug. 30. Angol consol —.—.

Paris, (Zárlat.) aug. 30. 3 százalékos francia járadék 98.17, Osztr. aranyjárdék 101.80, Magyar aranyjárdék 95.50, 5 százalékos bolgár kötvény 1896. évről 503.15, 3 1/2 százalékos Olasz járadék —.—, Déli vasut elsőbbségi kötv. 288.—, 5 százalékos marokkói járadék 528.—, 4 százalékos 1890. román kölcsön —.—, 4 százalékos kons. amort. román jár. 93.75, 4 százalékos amort. román járadék —.—, 5 százalékos orosz járadék 103.65, 4 és fél százalékos 1909. orosz jár. 97.52, 4 százalékos spanvol jár. 96.80 4 százalékos unifikált török jár. 95.40, Török sorsjegy 177.25, Török dohányrészvény 398 — Osztrák földhitelintéze 1224.—, Osztr. Länderbank 506.—, Magyar jelzálogbank —.—, Banque de Paris 17.17, Banque Ottomane 723 — Osztrák-magyar államvasut 811.— Déli vasut 121.—, Meridionalvasut —.—, Hartmann gépgyár 563.—, Rio Tinto 1936.—, Sucrerie d'Egypte 37, Tula 344, Urükányi köszén 162.—, Chartered 4850, De Beers 405.—, East Rand 130.—, Jagersfontein 178.—, Trans. Land Cop 77.—, Váltó Amsterdamra (rövid) 207.87, Váltó német piacokra (rövid) 123.15, Váltó Bécsre (rövid) 104.87, Váltó Belgiumra (rövid) 1 1/16, Olasz aranyváltó (rövid) 1 1/16, Váltó Svájcra (rövid) 1 1/32, Csekk Londnra 251.70, Magánkamatláb 1/4. Szilárd.

Uzleti tudósítások.

Sertéskonsumvárosi jelentés.

(A székesfővárosi állatvásár és közbizottság igazgatósága.) Augusztus 30-án. Előző napi eladatlan maradvány 694 drb sertés, — drb süldő, 0 drb malacz. Pótfelhajtás — drb. sertés, — drb süldő, 0 drb malacz. Mai felhajtás 1232 drb sertés, — drb süldő, 0 drb malacz, összesen 1926 drb sertés, — drb süldő, 0 drb malacz. Eladatott 1636 drb sertés, — drb süldő, 0 drb malacz. Mai maradvány 290 drb sertés, — drb süldő, 0 drb malacz.

Következő árak jegyeztettek: Zsirsertés: Öreg I. rendű 350 kilogrammon felül ételsúlyban 112—120 fill.,

HETI MŰSOR.

Ang.—szept.	Nemzeti Színház	Vigszínház	Király Színház	Magyar Színház	Föv. Városligeti Színház	Föv. Nyári Színház	Uránia
1 Szerda	Ember tragédiája	Lupin Arzén	Táncos huszárok	Hivatalnok urak	Az erdészleány	A cigánybáró	A párisi asszony
2 Csütörtök	Vadkacsa	A tolvaj	Jánoska	A szabin nék elrablása	A Smokk-család	Carmen	Bűn és bűnhődés
3 Péntek	Passe-partout	Diszelóadás	Az elvált asszony	Álmodozók	A Smokk-család	Hajnalodik	Az orosz-japán háború
4 Szombat	Antigone képzelt beteg	Zsíros ügy	Táncos huszárok	Álmodozók	A Smokk-család	Hajnalodik	—
5 Vasárnap délután este	Annuska Aranyember	Az édes teher Zsíros ügy	Jánoska Az elvált asszony	Forradalmi nész Álmodozók	A Smokk-család Az erdészleány	A cornevillei barangok Hajnalodik	—

Életsúlylevonással — fillér. II-odrendű 280—350 kilo- grammig 108—110 fill., életsúlylevonással — fillér, silány — fillérig, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül élős. — fillérig, életsúlylevonással 132—146 fillérig, fiatal közép 220—300 kg.-ig — fill. éle- tsúlylevonással 136—148 fill.-ig, fiatal könnyű 120 kilogrammig — fillérig, levonással 132—148. Hussértés, nehéz 300 kilogrammon felül, — fill- ér, könnyű 140—300 kilogrammig — fill.-ig, életsúlylevonással — fillérig, belföldi süldő — fill.-ig, külföldi süldő — fillér, malacz — fillérig. Arak minden levonás nélkül kilo- grammokint, élősúlyban értendő. A vásár irányzata élénk. Az árak változatlanok.

Kőbányai sertésárcsú.

Budapest, aug. 30. Hizott sertésárak. Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kg-ron felül) — fillér, öreg közép (páronként 300—400 kg.) — fillér. Fiatal nehéz (páronként 320 kilogrammon felül sulyban) 140—142 fillér. Fiatal közép (páronként 251—320 kg-ig terjedő sulyban, 142—144 fillér, könnyű (páronként 250 kg-ig) — fillér. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 kg-ron felül) — fillér, közép (páronként 240—280 kg.) 142—144 fillér, könnyű (páronként 240 kg.) 144—146 fillérig.

Sertésélszám 1909. évi aug. hó 27. napján volt készlet 27787 darab, — 1909. aug. hó 28-án felhajtá- tott 180 drb. — 1909. aug. hó 28-án elszállított 456 drb. — 1909. aug. hó 30. napjára maradt készletben 27511 drb. A hizott sertésárcsú irányzata: élénk.

Bécsi vágómarhavásár.

St.-Marx, aug. 30. A st.-marxi központi vásárcsar- nokban ma megtartott marhavásáron felhajtott 3552 drb magyar, 286 drb galicziai, — drb bukovinai, 945 drb németországi. — Jegyzések kilogrammonként élős sulyban: Magyar hizóökor I-ső minőségű 80—86 fillér, kivételesen 88—93 fill., II. minőségű 70—78 fillér III. minőségű 48—63 fillér, galicziai hizó- ökor I-ső minőség — fillér, kivételesen — fill- ér. II. minőségű 68—83 fillér, III. minőségű — — német hizóökor I. minőségű 90—92 fillér, kivételesen 94—104 fillér, II. minőségű 78—88 fillér, III. minőségű 68—76 fillér, legelő ökor 46—72 fillér, silányabb hizó ökor 50—82 fillér, bika 56—71 ko- rona, kivételesen 81— korona, tehén 54—82 ko- rona, bivaly 28—48 korona, 1.0 kilogrammonként a fegyvasztási adóval együtt.

Bécsi sertésvásár.

Bécs, aug. 30. A holnapi sertésvásárra eddig 9506 hizott és 6000 fiatal sertést jelentettek be.

VIZÁLLÁS.

Table with columns for location (Inn, Duna, etc.), date (aug. 30, aug. 28, aug. 30, aug. 28), and water level (méter). It lists various stations and their corresponding water levels on different dates.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Augustus 29. — Kinevezések. A kereskedelemügyi miniszter a posta- takarékpénztár személyzeti létszámába Kertész Sándor számvizsgálót számtanácsossá és Kiss Károly minisz- teri számellenőrt számvizsgálóvá; a belügyminiszter az erzsébetvárosi anyakönyvi ke- rületbe anyakönyvvezető-helyettesé Pokorny Lőrincz városi főjegyzőt nevezte ki és őt a házassági anya- könyvvezetésével és a házasságkötésnél való közremű- ködéssel is megbízta; a pénzügyminisztérium vezetésével megbízott mi- niszterelnök Wallner György nagybecskereki segély- díjas pénzügyi számgakornokot ideiglenes minőségű pénzügyi számtiszté a máramrosszigeti pénzügyigaz- gatóság mellé rendelt számvevőséghez az ökörmezői járásba a járási számvevői teendőik ellátására adott megbízáttal; a kincstári jogügyi igazgató Várnay Elemér kolozs- vári lakos ügyvédjelöltet a kolozsvári kincstári ügyész- séghez díjtalan fogalmazógyakornokká; a zombori törvényszék elnöke Hadarits János volt csendőrmester, igazolványos altiszt, soproni lakost a zombori törvényszékhez hivataloszállóvá nevezte ki.

Nemmagyarosítások. A belügyminiszter Kupferstein Lipót pozsonyi lakos „Köves“-re, kiskoru Klen Árpád budapesti lakos „Hajdu“-ra, Zwetskenstiel Alfréd budape- sti lakos, valamint Margit és György Győző nevű kiskoru gyermekei „Szilasi“-ra Gregor recte Greger Bernát (Béla) ujpesti lakos, valamint Jenő, Teréz és Emilia nevű kiskoru gyermekei „Gál“-ra, Perl Zsigmond budapesti lakos, valamint László nevű kiskoru gyer- meke családi nevének „Gyöngyösi“-re kért megmagya- rosítását megengedte.

Pályázatok. Sáros vármegye főispánjához utibiz- tosi állásra szeptember 25-éig; a nagyváradi pénzügy- igazgatóságához a belényesi adóhivatalnál betöltendő gyakornoki állásra két hét alatt; Ujvidék szab. kir. vá- ros polgármesteréhez 8 rendőri állásra szeptember hó 30-áig; a győri pénzügyigazgatóságához az ottani adó- hivatalnál betöltendő gyakornoki állásra két hét alatt; a kézdívásárhelyi törvényszék elnökéhez a nagyajtai járásbírósnál megüresedett irnoki állásra négy hét alatt; a honvédelmi minisztérium elnöki osztályához két hivataloszálló állásra szeptember hó 30-áig; a zi- lahí törvényszék elnökéhez a szilágycsehi járásbírósnál betöltendő albirói állásra két hét alatt nyújtandók be a szabályszerűen felszerelt kérvények.

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete: Hazánkban utóbbi 24 óra alatt helyenk nt, főleg a nyugati részeken, fordult elő kisebb-na- gyobb, szörványosan 10 mm.-t meghaladó eső, mely többnyire zivattal járt. A hőmérséklet lé- nyegesen változott, a maximum Nagyváradon meg Zombolyán 31 C° és a minimum Kaposvá- ron meg Boifalun 9 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Lényegtelen hőváltozás és elvélve zivataros esők várhatók. (Sürgöny-prognózis: Meleg, elvélve csapadék, zivatarok.)

Table with columns for location (Aliomas), wind direction (Szélirány és ereje), and temperature (Hőmér- sékiet). It provides weather forecasts for various locations including A.-Szlátina, Ungvár, Keszmark, etc.

„EGYETERTÉS“

politikai napilap. Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MÁTYÁS

Advertisement for SCHOTTOLA ERNO GYAROS BUDAPEST, VÁCZI KÖRUT 13. 53. It features an illustration of a mechanical device and text promoting 'BOR-PRÉSEK', 'SZIVATTYUK', and 'SZŐLŐZÜZÖK'.

Advertisement for NÁLAM BUTOR, featuring a large illustration of a man in a suit and the text 'minden hitelképes, tisztességesen gondolkodó egyén'.

Advertisement for SÁNDOR IGNÁCZ, butorkereskedő, V., Bank-utca 7. (volt Sétány-utca), Bazilika- templom közelében, Váci-körút mellett.

Advertisement for POLGÁR KÁLMÁN, featuring an illustration of a clock and the text 'Lekéselt! mert nincs jó órája, pedig megbízható, pontos járásu órá'.

Advertisement for POLGÁR KÁLMÁN, BUDAPEST, VII., ERZSÉBET-KÖRUT 29. szám, részletfizetésre is vásárolhat szigo- ruan szabott áron.

Advertisement for Utra! featuring an illustration of a man with a suitcase and the text 'A legújabb angol bő- szabásu „Skech“-kaba- tott vegyünk 38-60 ko- ronáig.' and 'KOCH Test- vérek Budapest, IV., Károly- körút 26. sz.'

Advertisement for DR. FABINYI, specialista nemi bajokban emeritált kórházi orvos, featuring text about 'nemi betegséget' and 'szexuális higiénia'.

Advertisement for Az Én Ujságom, előfizetési árai: egyedővre 2.50, félővre 5.—, egész éve 10.— kor- Singer és Wolfner, Andrássy-ut 10. szám.

Kulturális haladásunk folytán az igények állandó növekedése érlelte meg bennünk a gondolatot, hogy Anglia nagy szabócégeinek mintájára szabóüzletünket kibővítsük olyképpen, hogy alkalma nyíljon az előkelő társadalmi állású közönségen kívül a középjövedelemmel bíróknak is arra, hogy mindenkori társaságuk követelményeinek megfelelően öltözködhessenek, anyagi túleröltetésük nélkül. Egy új, eddig ismeretlen üzletágat honosítottunk meg, a:

mértékmunka módjára

készített ruhák rendszerét. Egészen új módszer szerint készítettünk és állandóan raktáron tartunk mindenfajta

felsőkabátot

és pedig: tavaszi- és nyári felöltőket, átmeneti, színházi- és télikabátokat, melyekhez egy és ugyanazon munkaerőt és kiválóan jó anyagot adjuk, mint a megrendelésre készülő mérték utáni darabokhoz, finom szabóságunk osztályában. Ezáltal elérjük a célt, hogy mértékelt áron oly elegáns, elsőrangú minőségű felsőkabátokat hozunk forgalomba, melyek a mérték után rendelt ruhadarabokat helyettesíthetik. Ugyanezen rendszer szerint készítettünk és dus választékban raktáron tartunk

szalonruha

osztályunkban mértékmunka módjára készült frack-, smoking- és szalon-öltönyöket

gyászruha

osztályunkban pedig, ha valakit gyász eset ér, azonnal elláthatja magát megfelelő, mértékmunka módjára készült, elsőrangú kivitelű gyászöltönnel és felsőkabátokkal. A nagyközönség kényelmére

szőrmeáru

osztályt is rendeztünk be, ahol gazdag nyersanyag-készletünkől mindenki kiválaszthatja az izlésének megfelelőt, mi pedig mérték után, ügyes, szakképzett munkasaink által készítettünk mindenfajta bundákat, nehogy vevőink kényyszerítve legyenek ezentúl is, mint eddig, a szabótól a szűcsökhöz, innen vissza szaladgálni kellemetlen fáradozások árán, mig nem beszerezhetik szőrmeáru-szükségletüket. Ezen osztály keretén belül is készítettünk és raktáron tartunk mértékmunka módjára készült

városi-bunda

gazdasági- és egyéb fajta bundákat, dus választékban. Minden jobb családban rendkívül fontos és eddig sok gonddal járó kérdés megoldására vállalkozott cégünk, midőn feladatává tette a

fiuruha

osztály megalapítását. Ezen osztályban 6—16 éves fiúk részére mindennemű iskolai, alkalmi- és szalonruhákat, mindenfajta felsőkabátokat tartunk raktáron, nagy választékban, elsőrangú kiállításban, tartós és divatos kelmék hozzáadásával. Cégünk a legelőkelőbb családok gyermekeit is olyan elegánsan, finoman s e mellett jutányos árak mellett fogja ellátni ruházattal, hogy az eddig ezirányban érzett hiány mindenféle tekintetben pótolva lesz.

Mértékután rendelésre dolgozó szabóságunk

osztálya, mint 30 év óta, ezentúl is, kizárólag a legfinomabb valódi angol és skót kelméket dolgozza fel, kiváló munkaerők foglalkoztatásával. Ez az osztály olyan elsőrangú munkát produkál, mely a legkényesebb izlést és a legmesszebbmenő igényeket is kielégíti. Cégünk új helyiségében szívesen látjuk raktárunk megtekintése céljából az érdeklődőket, minden vételkötelezettség nélkül.

DEUTSCH F. KÁROLY

és Társa

IV., Ferencziek-tere 2. szám.

SZÍNHÁZAK

Kedden, 1909 augusztus 31-én
Vigszínház Magyar Színház

A zsába.

Bohózat 3 felvonásban. Irta: Hénnoquin és Duval. Fordította Molnár Ferencz.
Barisard GöthS,
Golléte Komlósi
Leclapierné Kiss I.
Marsinelle Hegedűs
Suzanne Haraszthy
Lehuchois Balassa
Zenobia Heredusné
Sopie Molnár
Casimir Győző L.
Kezdeté 1/8 órákor

Föv. Városligeti Színház

A Smokk család
Bohózat 3 felvonásban.
Kezdeté fél 8 órákor

Király Színház

Az elvált asszony.
Operett 3 felvonásban. Irta Leon Viktor. Fordította Gábor Ander senyész-szerkesztő.
Lysaceviche Karel Király
Jana, a feleség Otvös Gitta
Baklanstij Péter Boross
Vanderek Genda Medgyaszay
Lajka, ügyvéd Böbös
Deestelcrack Salmi
Ruteczphat Német
Deuder Csige
Sowp Papir
Korndout Wilhem Selyom
Marja, telecege Harmanli I.
Wissan Casimir
Kezdeté fél 8 órákor

Uránia Színház.

A francia forradalom
Kezdeté 1/2 órákor

A nagy nő.

Tréfa 1 felvonásban. Irta: Hel- tai Jenő.
A primadonna Mészáros G
Csobolya, kritikus Molnár
Ozv. Hornyicsákné Forrai Róza
Lenka, a leánya Forrai Róza
A háziúr Vágó
Szediák, cipész Dobi
utána

Régi jó idők.

Komédia 3 felvonásban. Irta Charles Marlowe. Ford. Salgó E
Sir Guy de Vera Z. Molnár
Wittke, inas Papp
Berker Körmenyi
Widdcombe Rábra
Sir Brian Sárogyi
Isaacson Vágó
Potteberry Dobi
Waldgrave báróné Bera
Rawcua Rátkai
Isaacson Sarah Mészáros
Kezdeté fél 8 órákor

Föv. nyári színház

Akissoszerkány
Operett három felvonásban.
Kezdeté fél 8 órákor

APOLLO-PROJEKTOGRAF

A gyémánt-készítő.
Ügyetlen táncos. — Női kalap-dívat. — Az ördög fogsága. — A talált gyermek. — Selyemhernyó-tenyésztés. — A varázslónő szemüvege. — A zseb-kendő. — Előképek. — Élet a Hortobágyon (Saj. felv.)
Az előadások hétköznapokon d. u. 6 órákor, vasár- és ünnepe napokon 3 órákor kezdődnek.

Dr. Batizfalvy I. Z. fővárosi legelső
FOGORVOSI INTEZETE
Helyezés: Károly-körut 3. sz. alá.
Félszegély meggyógyítása Szárgátlás nélküli műfogak
Tartós fogtömések, azanyak, koronák,
Fogműveletek (átültetés stb.) jól használható fogszorok el-
készítése és behelyezése.
Jámbor mellett mérekelet szabott áron.
Világos fény alatt megkínálják műfogakat

Fővárosi Orfeum
Waldmann Imre igazgató. VI., Nagymező-u. 17.
Az augusztusi műsor szenzációs sikert aratott.
16 attrakció. 16
Az előadás kezdete 8 órákor.
A színházban reggeli 8 óráig **VÖRÖS ELEK** cigányzenekara hangversenyez.
Jegyelővétel 10-1 és 3-6 óráig, péntektől augusztus 18-tól kezdve, a nappali pénztárral.

Alkalmi vételt
ajánl szép és finom
butorok,
perzsa-
szőnyegek,
csillárok-ban
a legnagyobb alkalmi lakáshozrendezési áruház
VI., Lázár-utca 3.
(BAZILIKA KÖZELÉBEN.)
Jegyzeteknek fontos! Vételkényszer nélkül mindenkinek megtekinteni ajánlatos.

AMERIKAI-PARK.
Igazgató: FRIEDMANN A. Telefon 4-49
Nyitva d. n. 6 órától reggeli 4 óráig.
Utolsó nap! Utolsó nap!
a szenzációs augusztusi műsor.
Varieté. Moulin Rouge. Honvédaene.
A területre szóló belépőjegy 60 fill., este 9 óra után 1 K.

PARISIANA-MULATÓ
mint MOULIN-ROUGE. Szerocsen-utca
Szerdán, szeptember 1-én
ünnepélyes megnyitó - előadás.
MABEL MAY-YONG
a világhírű gyóttáncosnő és még 15 másik attrakció
Kezdeté este 10 órákor. Pihenő 12 K. belépőjegy 2 K.

FOLIES CAPRICE
VI., Révay-utca 18. szám.
Szeptember hó 1-én 1/2 órákor
nagy megnyitó előadás!
Két új kitűnő bohózat!
Teljesen új műsor!
„CASINO de PARIS“-ban elsőrendű táncattrakciók fellépte.

ROYAL ORFEUM
ERZSEBET-KÖRUT 31. TELEFON 110-22
Minden este 8 órákor
A legszenzációsabb dráma; A palkovnik előtt
A legkacagtatóbb bohózat: A szalmaözveg, Prohászka találománya. A legdallamosabb operett: Czigányország.
A legnépszerűbb kuplék: A villamos — A rabló-kaland. — Tíles a dohányzás. — A legújabb Zerkovitz nóta: Asszony! Asszony! — 20 új kuplé: — A vénusz leányok stb. stb. A felikert túlkortermében éjjel 12 órákor: ROYAL CABARET. 16 elsőrangú táncszám. Cigányzene reggeli 5 óráig.

BUDAPESTI CABARET BONBONIERE
Bálint Dezső igazgatása alatt.
Szerdán, szeptember 1-én, este 9 órákor
Megnyitó előadás.
2 francia bohózat: Baráti köleson. — Az a szegény Timó! 4 aktuális tréfa: A kenyérgyár. — Az orvoskongresszus. — 20 új kuplé: A fiamat beirattam. — Az égi tűz. — Dinom-danom. sun, sun, sun! — Éjjeli belérés. — A bankhivatalnok. — Csínáltasson... stb. stb. Előadás után RÓUT a tarsalgó termekben.

STEINHARDT-MULATÓ
Rákóczi-ut 63. Telefon 54-23.
Kezdeté 1/2 órákor! Szeptember 1-től naponta:
A FEKETE FRANCZI. Bohózat, írták: Günger és Taussig, ford. Steinhardt.
11 órákor: 11 órákor:
CSINGILINGI! Bohózat, írták: Günger és Taussig, ford. Steinhardt.
Továbbá Steinhardt és Gyárfás fellépte teljesen új magán-számokban, valamint Madame Darlay et Son Dansour Eady apache-táncosok, Becarusos olasz utcai zenekesek, Letines komikus torfások.
Jegyek: 9-12 ig és 3-6-ig Rákóczi ut 63. és özv. Kóti J.-né dohánykülönlegességi áruházban, Andrássy-ut 29. kaphatók. Esti pénztárnyitás 7 órákor.
A remek tollkerítés cabaret, tánc, zene. — Belépődíj nincs.

CIMBALMOK,
legújabb szabadelmarozott acél belső szerkezettel, melynek hangja, hangjárólán rendkívül jónak bizonyult, részletekzetésre is legmoszebbmóssá jótudást kaphatók. Fongrafonok, gramofonok, hegedők, fuvolák, olt rak, okarinák stb. olson legjobbak. Kiténtelve elismert jó munkáért.
Árjegyzéket ingyen küld
Mogyoróssy Gyula
m. kir. szabadelm. hangszergyára
Epost. VIII., Rákóczi-ut 7L
Telefon 58-26.

Bloch Kálmán
zongoraművész és zeneszerző igazgatása alatt álló
„Hazai Zenekonservatorium“
országos magyar királyi zeneakadémiai előkészítő tanfolyam középiskolai internátussal.
VI., Szondy-utca 42/c. I. em. és VIII., Rákóczi-ut 51. szám I. em.
A növendékek nyilvános polgári vagy felsőbb leányiskolába járnak és iskolán kívüli idejükben az internátusban gondos nevelést, kitűnő élelmezést és tanulmányaikban szakzerű támogatást nyernek. A zeneoktatást a legfelsőbb kíműveltség áll. képestől okt. tanárok és elsőrendű művészek végzik. A német, francia és angol oktatáson kívül olaj, angolul, selyen és porcellán festészetet a legkitűnőbb művészek taníttják.

ÖN BÉREL
egy ócska zongorát vagy pianót és
KIDOB
havonta 12 vagy 16 korona kölcsönjárt, végig pénzt kisdta, zongorája nincsen.
HA FIZET
havonta 20 koronát, kap egy kiváló gyártmányú, legmodernebb érepancéztókes keresztúros új zongorát vagy pianót, nem ir alá váltót, nem állít kezést, nem lekötelezette bankszövetkezetnek és idővel mégis tulajdona lesz a zongora. — Uyen ideális szobai, liberális módon kapható kizárólagosan csak
„MUSICA“ részvény-társaság
(Igazgató: Sternberg Dezső.)
zongora előadásai és köfesztrési telepén.
Eufon tölcserneküli legkölcsösebb gramofon- és művész-lemezkek előadásai.
Budapest, VI., Teréz-körut 1/2.
(Király-utca sarok, az Országos Zeneakadémia közelében.)
Telefon 4-31.
Zongorák beszerelése, javítása, hangolása legkülánsabban. Fenti rendszer kedvezményében egyelőre csak a fővárosban lakók részesülnek.

Azonnal jogos tulajdona!
A zongora vagy pianó ha REMÉNYI MIHÁLY
legújabb rendszerű hitelosztályból veszi azt meg. Nem kell a részletfizetés lepte alatt, hanem azonnal sajátja a megvett hangszert. Ugyanazon árak mintha készpénzért venné.
Előleg nem kell
10 frt havi részletfizetés mellett a legjobb zongorát v. pianót. Részletes árjegyzék és prospektus díjlanul küldetik Budapestről, Király-u. 58.
Nemcsak Budapestben, de vidéken is bárkinek rendelkezésére áll ezen addig meg nem létezett alkalom ny kényű feltételek mellett zongorát vagy más hangszert vásárolni. Zongorák hangolása és javítása a legkivettebb szakmunkások által.

MOST JELENT MEG!
A MAGYAR BÜNTETŐ TÖRVÉNYKÖNYV
a büntettekről és vétségekről. (1878: V. és 1879: XL. t.-cz.) Kiegészítve az 1908. évi XXXVI. törvénycikkal,
(a büntető törvények és a bünvádi perrendtartás kiegészítéséről és módosításáról, valamint a hatalkorú terheltek büntügyekről előléta tárgyában 1908. évben kiadott miniszteri rendelettel) és a vonatkozó törvényekkel és bti-ess rendes tárgymutatóval.
Ára 1 kor.
60 fillér.
Külön is kapható az eme törvény-könyvet kiegészítő
FÜGGELÉK
a magyar büntető törvénykönyvkhöz, amely az 1908: XXXVI. t.-cikklet és a m. kir. igazságügy-miniszter 20.003/1908. számú eme rendeletét tartalmazza.
Megjelent az Athenaeum Irodalmi és nyomdai r.-t. könyvkiadóhivatalában (VII., Rákóczi-ut 54.) és kapható úgy ott, mint minden könyvkereskedésben.

A már 55 év óta díszretreméttől ismert, a 71012. sz. Sm. leirat követelményeinek teljesen megfelelő

UJ-VUKOVÁRI

arcztisztító kenőcs szepelő, himlőbely, sömör, májfoltok, fakadókt, forrósági pörpörések, orrvörösségek és minden egyéb arcavirágzások ellen, valamint az

uj-vukovári mely az arczenőccsel a használati utasítás szerint alkalmazva még korosabb egyéneknek is viruló és fiatal kinézetet kölcsönöz.

bőrszépítő szappan

Egy nagy tégely ára 1 kor. 60 fillér, kisebb 1 korona, szappan 1 korona. Utánzásoktól óvakodjunk. Csak Krajcosovics által Vukováron készített kenőcs valódi. Minden tégelyen Krajcosovics, a készítő arcképe látható.

Főraktár: Budapest, Király-u. 12. és Andrassy-ut 26., Török József gyógyszerháza.

A vadászati idény

beköszöntével ajánljuk
a legválasztékú és elsőrendű minőségű
vadászfegyvereinket,
melyek csekély hávi
részletfizetés mellett
beszerezhetők.

Aufrecht és Goldschmied
fegyverárúháza
Budapest, VII., Rákóczi-ut 30.
Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve

1909. évi 74 848. szám
I-B-3.

Tölgyfaeladási hirdetmény.

Tölgyfatorzsok eladása iránt 1909. évi szeptember hó 23-án délelőtt 11 órakor a zágrábi kir. erdőgazgatóságánál nyilvános írásbeli versenytárgyalás fog tartatni.

Árverésre bocsátatnak a glinai kir. erdőgazgatósághoz tartozó:

Orlova I. vágás, 68,87 kat. hold, 1869. tölgytorzs, 80,537 korona ki-kiáltási árral;

Orlova II. vágás, 42,75 kat. hold, 2568 tölgytorzs, 87657 korona ki-kiáltási árral.

Bánatpénz a kikiáltási ár (5%) öt százaléka.

Az általános árverési és a részletes szerződési feltételek a földmívelésügyi m. kir. ministerium I-B-3. ügyosztályában (V. Zoltán-utca 16., III. em.) a zágrábi kir. erdőgazgatóságánál és a glinai kir. erdőgazgatóságánál a hivatalos órák alatt megtekinthetők s kívánatra meg is küldetnek.

M. kir. földmívelésügyi minister

Hirdetések

felvétetnek a kiadó
VI., Eötvös-utca 32.

BAROSS-FORRÁS

KITÜNŐ LITHIUMOS VASAS
SAVANYUVIZ VESEBÁJOK ELLEN

FÜLÉRÁKAT:
MAGYAR ÁSVÁNYVIZ FORGALMI és KIVITELI R.T.
BÁTHORY-U. 5. TELEFON: 162-84.

BODOKI MATILD

A LEGTISZTÁBB és LEGÉRTÉKESEBB
LUGOS ALKALIKUS SAVANYUVIZ

FÜLÉRÁKAT:
MAGYAR ÁSVÁNYVIZ FORGALMI és KIVITELI R.T.
BÁTHORY-U. 5. TELEFON: 162-84.

The Computing Scale Co. cég Dayton-ban
a 19339. számú

«Rugós mérleg»

című magyar szabadalom tulajdonosa szabadalmának gyakorlatbavétele céljából belföldi gyárosokkal összekötést keres; szabadalmát esetleg el is adja, vagy gyártási engedélyt ad.

Bővebb felvilágosítással szivesen szolgálnak

Harsányi Jenő és dr. Messinger Károly
hites szabadalmi ügyvivők,
Budapest, V. kerület, Váci-körút 78. szám.

HAZASULANDÓK FIGYELMÉBE!

**JEGYGYÜRÜK,
HÁZAJÁNDÉK-
TÁRGYAK**

A
LEGELŐNYÖSEBBEN
POLGÁR KÁLMÁN
ÉKSZERESZ-ÉS MŰRŐK IS
üzletében szerezhetők be.

BUDAPEST, Erzsébet-körút 29.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KÜLÖNÖS GONDOT FORDÍTOK.
ÁRJEGYZÉK 20 00 RAJZZAL INGYEN és BÉRMENTVE

Alkalmi Butoráruház

Legolcsóbb bevásárlási forrás butorok, garnitúrák és szőnyegekben!

BALASSA ES RÓNA
butoráruháza
Budapest, VI., Eötvös-utca 17. sz.
(Andrassy-ut sarok)

Bőrbutoripar, Kendi Antal

Budapest, IV. ker., Károly-körút 2. szám.
Telefon 15-58.

Bőrszékek és karosszékek. Angol bőrbutorok készítése.

Saját műhelyek. Külön osztály használt bőrbutorok festésére és renoválására! Különlegességek orvosi fogadótermek számára. Megbízható munka jó anyagból!

„Matteine“ vállalat 6 óra alatt végleg kiirtja **poloskáit** egy évi jótállással Videkra gép és Király-u. 16. Telefon 161-38. anyagszállítást

